

N:o 21.

Ank. till Riksd. kansli den 1 maj 1905, kl. 6 e. m.

Betänkande, angående beskattningen af socker.

Genom proposition, n:o 76, af den 6 mars innevarande år har Kungl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagdt protokoll öfver finansärenden för samma, dag föreslagit Riksdagen att antaga ett vid propositionen fogadt förslag till förordning om beskattning af socker. *Kungl. Maj:ts
proposition
n:o 76.*

Vidare har i en till Riksdagen aflåten proposition, n:o 77, Kungl. Maj:t, under åberopande af hvad som finnes anfördt i ofvan omförmälda statsrådsprotokoll jämte ett propositionen bilagdt protokoll öfver finansärenden för nyssnämnda dag, föreslagit Riksdagen att besluta:

dels att tullsatsen å socker, raffineradt, alla slag, såsom topp-, kandi- och kak- samt krossadt eller pulveriseradt socker, skall från och med den 1 januari 1906 utgå med 30 öre för kilogram;

dels att tullsatsen å socker, oraffineradt, till färgen icke mörkare än n:o 18 af den i världshandeln gällande holländska standard, likaledes från och med den 1 januari 1906 skall utgå med 30 öre för kilogram;

dels att den i 9 § i underrättelser om hvad vid tulltaxans tillämpning iakttagas bör under vissa villkor medgifna restitution af

tullmedlen vid utförsel sjöledes från stapelstad af raffineradt socker, topp-, kandi- och kak-, hvilket tillverkats inom riket af utländskt råämne, skall från och med den 1 januari 1906 utgå med 26 öre för kilogram sådant socker;

dels att den i nyssnämnda § medgifna restitution af tullmedlen för karameller och andra konfityrer från och med den 1 januari 1906 skall utgå med 27 öre för kilogram;

dels — under förutsättning af bifall till Kungl. Maj:ts ofvanberörda nådiga proposition n:o 76 med förslag till förordning om beskattning af socker —

a) att tullsatserna å nedannämnda slag af socker från och med den 1 september 1906 skola utgöra följande belopp, nämligen:

å socker, raffineradt, alla slag, såsom topp-, kandi- och kak-samt krossadt eller pulveriseradt socker, 17 öre för kilogram;

å socker, oraffineradt, till färgen icke mörkare än ofvannämnda i världshandeln gällande standardnummer, likaledes 17 öre för kilogram;

å socker, till färgen mörkare än samma standardnummer, äfven om varan inkommer i upplöst eller flytande tillstånd, 11,75 öre för kilogram;

b) att från och med den 1 september 1906 den jämlikt 9 § i ofvan omförmälda underrättelser under vissa villkor medgifna restitution af tullmedlen vid utförsel af förenämnda där angifna slag af inom riket utaf utländskt råämne tillverkad socker skall utgå med 13 öre för kilogram; samt

c) att den i 9 § 1 mom. tulltaxeunderrättelserna förekommande bestämmelse om restitution af tullmedlen för karameller och andra konfityrer från och med den 1 september 1906 skall upphöra att gälla;

dels ock att de i tulltaxan bestämda tilläggsafgifter till nu gällande tullsatser å vissa slag af socker, som tillverkats i vissa där särskildt angifna länder, skola beräknas i förhållande till de, enligt hvad ofvan sagts, för hvarje tid bestämda tullsatser.

I afseende å Kungl. Maj:ts sistberörda förslag har utskottet ansett sig böra omförmåla, att, enligt från finansdepartementet ingånget skriftligt meddelande, i tredje stycket under momentet a) här ofvan efter ordet »socker» bort stå »oraffineradt».

Kungl. Maj:ts
proposition
n:o 78.

Slutligen har genom proposition, n:o 78, Kungl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagdt protokoll öfver finansärenden för den 6 mars innevarande år, föreslagit Riksdagen att besluta,

dels att § 2 i kungl. förordningen om beskattning af hvitbets-

sockertillverkningen i riket den 19 maj 1893, sådan nämnda § lyder enligt kungl. kungörelsen den 12 augusti 1902, skall erhålla följande förändrade lydelse:

Det enligt § 1 beskattningspliktiga råsockret beräknas efter de för tillverkningen använda betornas vikt sålunda, att etthundra kilogram råa (ej torkade) hvitbetor antagas lämna ett utbyte af tretton kilogram socker;

dels ock att berörda § i dess sålunda förändrade lydelse skall lända till efterrättelse från och med den 1 september 1905.

Jämlikt 40 § riksdagsordningen afgifver bevillningsutskottet härmed utlåtande öfver *dels* ofvan omnämnda kungl. propositioner, hvilka samtliga hänvisats till bevillningsutskottets förberedande behandling och af utskottet ansetts böra i ett sammanhang behandlas, *dels ock* följande inom Riksdagen väckta, till bevillningsutskottet likaledes hänvisade motioner, vidkommande nu ifrågavarande ämne, nämligen n:o 38 inom Första Kammaren af herr friherre *De Geer*, samt inom Andra Kammaren n:o 59 af herr *O. A. Brodin*, n:o 240 af herr *C. Faxé*, n:o 261 af herr *K. G. Karlsson* jämte två andra af kammarens ledamöter, n:o 262 af herr *N. Åkesson* och n:o 274 af herr *J. P. Jespersen*. För dessa motioners innehåll kommer utskottet att här nedan närmare redogöra.

Såsom i först åberopade statsrådsprotokoll omförmäles, anhöll Riksdagen i skrifvelse (n:o 96) den 12 maj 1902 i anledning af en inom Riksdagen väckt motion, att Kungl. Maj:t täcktes låta utreda, hvilka fördelar och olägenheter, i jämförelse med nu gällande skatteform, införandet af produktbeskattning å socker — vare sig fabrikat- eller konsumtionsskatt — skulle kunna medföra, samt för Riksdagen framlägga resultatet af denna undersökning till vidare behandling och vidtagande af de åtgärder, som kunde vara nödiga och nyttiga.

*Riksdagens
skrifvelse.*

Vid föredragning den 31 oktober 1902 af Riksdagens berörda skrifvelse uppdrog Kungl. Maj:t åt en kommitté af sju personer att utreda, ej mindre hvilka fördelar och olägenheter i jämförelse med nu gällande skatteform införande af produktbeskattning å socker — vare sig fabrikat- eller konsumtionsskatt — kunde komma att medföra, än äfven — under förutsättning att den nuvarande skatteformen bibehölles — hvilka förändringar af bestämmelserna om beräkning af hvitbetssockertillverkningsskatten som borde vidtagas för att bringa den till grund för nämnda skatt stadgade beräkningen af sockerutbytet till

Kommittén.

närmare öfverensstämmelse med det utbyte, som i verkligheten erhöles, eller hvilka eljest kunde finnas behöfliga, samt att afgifva de förslag, hvartill utredningen kunde föranleda.

Den af Kungl. Maj:t tillsatta kommittén afgaf den 17 maj 1904 betänkande och förslag i ämnet. I betänkandet redogöres till en början för olika sätt för anordnande af sockerbeskattningen, och anhåller utskottet att få hänvisa till denna redogörelse, hvilken återfinnes å sid. 42—46 i betänkandet. Efter att sedermera hafva i korthet omnämnt anledningen till och innehållet i den år 1902 afslutade sockerkonventionen i Bryssel lämna kommitterade dels en framställning af tull- och skattelagstiftningen i de förnämsta sockerproducerande länderna i Europa, sådan densamma därstädes utvecklat sig och för närvarande vore gestaltad, dels ock en redogörelse för den svenska sockerbeskattningen samt sockerindustriens utveckling och nuvarande läge i Sverige jämte de på senare tider framställda förslag till ändringar i nämnda beskattning. Sedan kommitterade härefter redogjort för huru tillämpningen i Sverige af en konsumtionsskatt, en fabrikatskatt eller en beskattning efter betornas vikt och sockerhalt kunde tänkas anordnad samt anställt en jämförelse mellan beloppet af kontrollkostnaden vid det nu gällande systemet och den beräknade kostnaden för kontrollen vid hvart och ett af omförmälda ifrågasatta beskattningssystem äfvensom lämnat en utredning om hvilka skattesatser i ena eller andra fallet ansåges böra tillämpas, öfvergå kommitterade slutligen till att yttra sig om valet af skattesystem; och tillåter sig utskottet att hänvisa jämväl till detta kommitterades yttrande, hvilket återfinnes å sid. 118—122 i betänkandet.

Kommittén har utarbetat och med sitt betänkande öfverlämnat dels förslag till förordning om beskattning af hvitbetssockertillverkningen efter de använda betornas vikt och sockerhalt, dels utkast till förordning om beskattning af socker enligt konsumtionsskattesystemet. Inom kommittén hade nämligen olika meningar gjort sig gällande i fråga om hvilketdera systemet som borde väljas. Fyra af kommitténs ledamöter hade stannat vid att förorda det förstnämnda beskattningssättet, hvaremot kommitténs tre öfriga ledamöter i särskildt yttrande (sid. 201—204 i betänkandet) tillstyrkt införandet af en konsumtionsskatt.

Skattesystem.

Den kungl. propositionen n:o 76 har nu upptagit detta sistnämnda system; och har chefen för finansdepartementet till stöd för införandet här i landet af en konsumtionsbeskattning anfört följande:

Departements- chefens yt- rande.

»Enligt den nu gällande förordningen om beskattning af hvitbetssockertillverkningen i riket utgår, som bekant, skatten för det inom

landet tillverkade sockret efter de för tillverkningen använda hvitbetornas vikt på det sätt, att en viss vikt råa (ej torkade) hvitbetor antages lämna ett visst utbyte i råsocker. Detta beräkningssätt hvilar således på ett — så länge den stadgade utbytesberäkningen gäller — en gång för alla fastslaget antagande i fråga om betornas sockerhalt. Då emellertid sockerhalten i betorna är underkastad högst betydliga växlingar, icke blott från det ena året till det andra utan äfven under samma år inom olika odlingsområden, medför detta beskattningssystem den olägenheten, att skatten kan komma att drabba sockerindustrien tämligen ojämnt. Betornas alltjämt fortgående förädling, i förening med en alltmer utvecklade teknik inom sockerindustrien, leder ock därtill, att sockerutbytet ofta i verkligheten varder större än det antagna, hvaraf åter följer, att statens behållning af skatten i mån däraf varder mindre, än som vederborde. Sistberörda olägenhet har man visserligen sökt afhjälpa genom tid efter annan företagna höjningar i det beräknade sockerutbytet. Men då de särskilda fabrikerna bedrifva sin tillverkning under tämligen olika villkor, i det att somliga hämta sitt råmaterial från trakter, där betor med hög sockerhalt frambringas, medan andra äro hänvisade till förarbetande af ett material, som lämnar ett betydligt lägre sockerutbyte, kan skattesatsen billigtvis ej sättas högre, än som står i förhållande till de för sin tillverkning sämst situerade fabrikerna, hvilka eljest skulle få betala högre skatt, än som motsvarar deras verkliga sockerutbyte. Här af blifver emellertid lätteligen en följd, att de bättre situerade fabrikerna på statens bekostnad skörda en oskäligen vinst, ett förhållande, som gifvetvis ur statsfinansiell synpunkt måste betecknas såsom synnerligen otillfredsställande.

På grund af berörda olägenheter, hvilka, med bibehållande af det nuvarande systemet oförändradt, icke kunna undvikas, ligger det nära för handen, att tänka på en öfvergång till en beskattningsform, som, på samma gång densamma kan leda till större jämnhet och rättvisa i beskattningen, äfven kan lämna staten en jämnare och pålitligare inkomst, än med det nu tillämpade systemet står att vinna. Därvid synes det med skäl kunna ifrågasättas, huruvida icke dessa syftsmål enklast och säkrast skulle vinnas genom en öfvergång till produktbeskattning i form af fabrikat- eller af konsumtionsskatt.

Hvad fabrikatskatten angår, hafva kommitterade påvisat, att vid sidan af vissa fördelar, framför allt möjligheten dels att, såsom hittills, låta raffinaderierna vara fria från kontroll dels att exportera obeskattadt, inom landet tillverkad råsocker, denna skatteform äfven lider af högst

betänkliga olägenheter. Den mest framträdande af dessa sammanhänger därmed, att skatteobjektet, råsockret, är af mycket olika beskaffenhet. Detta måste nämligen därför, likasom brännvinet vid våra brännerier, i och för beskattningen reduceras till en och samma normalkvalitet. Denna reduktion försiggår i fråga om brännvinet lätt och säkert med tillhjälp af termoalkoholmetern. För att afgöra, huru mycket rent socker, som innehålles i hvarje parti råsocker, skulle däremot fordras en fullständig sackarimetrisk analys, hvilket förutsätter anställande af ett stort antal kemiskt bildade kontrollörer vid sockerfabrikerna. Enligt hvad kommitterade påpekat, skulle ock införandet af fabrikatskatt lätt leda till premiering af raffinationsindustrien. Då enligt kommitterades mening dessa jämte andra olägenheter mer än uppvägde systemets fördelar, hafva kommitterade icke ansett sig böra förorda fabrikatskattens införande hos oss, en uppfattning, som jag i allo delar.

Hvad åter konsumtionsbeskattningen beträffar, torde det icke kunna förnekas, att detta system i möjligaste mån uppfyller alla fordringar på ett rättvist och i tillämpningen säkert beskattningssystem.

Att kommitténs flertal ej ansett sig böra förorda konsumtionsskattens införande hos oss, har ock, på sätt af dess betänkande framgår, hufvudsakligen berott af följande skäl. Vid detta system måste, framhålla kommitterade, både råsockerfabriker och raffinaderier till förekommande af skatteförsvinnning ställas under en noggrann kontroll, som ej kunde aflöpa utan afsevärda kostnader, hvartill komme, att, därest denna kontroll skulle göras fullt effektiv, staten ej kunde undgå att beträffande flera äldre fabriker vidkännas kostnaden för anbringande af nödiga inhägnader och andra dylika anordningar vid fabrikerna. Kommitterade hafva vidare anmärkt, att den bevakning och kontroll, som sålunda af konsumtionsbeskattningen nödvändiggjordes, skulle medföra åtskillig olägenhet för tillverkarne, som därigenom hindrades från att anordna fabriksdriften på det för dem bekvämaste och mest ändamålsenliga sätt. Sannolikt skulle äfven, ifall en konsumtionsbeskattning å socker blefve införd, ett mindre intensivt utnyttjande af råmaterialet vid sockertillverkningen visa sig ekonomiskt fördelaktigt, och det kunde, anse kommitterade, ifrågasättas, om icke, därest ett sådant system antoges, de dyrbara anläggningar för melassursockring, som vid de flesta af våra råsockerfabriker blifvit gjorda, skulle komma ur bruk.

Enligt den mening, hvartill kommitterades flertal anslutit sig, skulle man genom en jämförelsevis obetydlig förändring af den nu gällande materialskatten kunna vinna i det närmaste samma fördelar

som genom en konsumtionsskatt. Denna förändring skulle enligt kommitterades förslag bestå däri, att hvitbetorna beskattades icke blott efter sin vikt utan äfven efter sin genom direkt polarisation utrönta sockerhalt. Alldenstund vid ett sådant system den genom betorna i fabriken verkligen införda sockermängden komme att beskattas, skulle därigenom full rättvisa komma att skipas mellan fabrikena. Dessa finge nämligen med en sålunda ordnad beskattning betala skatt i förhållande till det förarbetade råmaterialets värde. Äfven finge fabrikena genom systemet en sporre att alltjämt söka utveckla fabrikationens teknik för att verkligen tillvarataga så mycket som möjligt af det redan beskattade sockret i de förarbetade hvitbetorna. De i melassursockrings- eller så kallade sackaratfabrikena nedlagda kapitalen komme därför fortfarande att lända industrien till fromma.

I särskildt yttrande hafva emellertid tre af kommitténs ledamöter uttalat en afvikande mening och föreslagit, att man vid ändring af sockertillverkningens beskattning bör omedelbart öfvergå till en konsumtionsbeskattning; och då jag, hufvudsakligen på de af reservanterna anförda grunder, delar nämnda uppfattning, tillåter jag mig att i detta sammanhang erinra om de viktigaste af de skäl, de till stöd för sin mening anført. Reservanterna framhålla, att vid en konsumtionsbeskattning afgiften för allt socker, som uttages till inhemsk förbrukning, blir lika, elivad betorna äro bättre eller sämre eller lämna större eller mindre utbyte. Någon undersökning af sockret erfordrades således icke. Den enda undersökning, som kräfdes, vore den, som måste utföras å sådan i sammanhang med sockerfabrikationen framställd vara — sirup eller melass — hvilken ej skulle beskattas såsom socker; men denna undersökning vore tämligen enkel. Några premier förekomme icke i någon form, och beskattningen hvarken invercade på betornas odlingssätt eller förledde till mera invecklade eller kostsamma fabriksinrättningar eller arbetssätt än sådana, som betingades af förhållandenas egen natur och skulle användas, äfven om ingen skatt på sockret funnes. Under konsumtionsbeskattning vore det vidare lätt att ordna utförseln af socker äfvensom denaturering med ty åtföljande skattefrihet för socker, som vore afsedt att användas till tekniskt bruk eller till utfodring af kreatur. Det låge i sakens natur, att skatten ej behöfde erläggas, förr än sockret uttoges till förbrukning, hvilket jämväl för statskassan medförde en jämnare inkomst än andra former för sockrets beskattning. Systemet låte ock väl förena sig med en inhemsk tillverkning af skattefri sirup under en föga betungande eller dyrbar kontroll.

För öfrigt måste man, enligt reservanternas mening, vara betänkt på att förr eller senare öfvergå till systemet med konsumtionsbeskattning, hvilket redan införts i de länder, som anslutit sig till Brysselkonventionen utan att, såsom Sverige gjort, förbehålla sig en undantagsställning; och ju längre man dröjde med införandet af nämnda beskattningssätt, desto större svårigheter och kostnader syntes blifva förenade med öfvergången därtill.

Det har anmärkts, att konsumtionsskatten skulle blifva dyrbar för staten och lägga alltför mycket band på tillverkarne.

I likhet med en af reservanterna är jag emellertid för min del öfvertygad, att en fullt betryggande kontroll, åtminstone hvad råsockerfabrikerna beträffar, bör kunna vinnas på ett vida enklare och billigare sätt, än det kommittén i sitt ofvanberörda utkast till förordning om beskattning af socker medelst konsumtionsskatt föreslagit. Om konsumtionsskatten likväl skulle komma att betinga en högre kontrollkostnad än skatten efter betornas vikt och sockerhalt, torde dock skillnaden mer än ersättas af den högre statsinkomst, konsumtionsskatten kan antagas komma att lämna. Hvad beträffar de anmärkta inskränkningarna i fabrikationens frihet, bestående i uppförande af stängsel kring fabrikerna för undvikande af skatteförnillning eller andra anordningar i liknande syfte, så är det visserligen sant, att man, om konsumtionsbeskattning införes, svårigen kan helt och hållet undvara dylika kontrollåtgärder, men, utom det att dessa, ifall de begränsas på sätt jag ofvan antydt, svårigen torde kunna anses i allmänhet blifva för fabrikanterna i afsevärd mån betungande, torde det, såsom förenämnde tre reservanter inom kommittén jämväl framhållit, med skäl kunna ifrågasättas, huruvida icke de olägenheter, berörda kontrollåtgärder må komma att medföra för tillverkarne, uppvägas däraf, att ett system med konsumtionsbeskattning medför full rättvisa i beskattningen och i långt mindre grad är underkastadt rubbningar än andra former för sockerbeskattningen, äfvensom däraf att med ifrågavarande system låter förena sig lämnande af anstånd med skattens erläggande, till dess varan uttages till förbrukning, hvarigenom tillfälle beredes raffinaderierna att arbeta med en betydligt billigare råvara än eljest.

Det af kommitténs majoritet förordade, på sockerhalten i betorna grundade beskattningssätt borde visserligen bättre än det nuvarande komma att träffa det verkliga sockerutbytet, men då systemet hittills ingenstädes blifvit pröfvadt, saknas nödig erfarenhet om dess tillförlitlighet. Äfven om man antager, att sockerhalten i själfva betorna kan

med tillförlitlighet bestämmas, hvilket i viss mån synes vinna stöd af de på kommitténs begäran anordnade kontrollförsöken vid Kjeffinge och Svedala, skulle dock enligt kommitténs förslag förhållandet mellan sockret i betan och det socker, för hvilket skatt skulle erläggas, bero af flera antaganden. Enligt hvad erfarenheten gifver vid handen, kan man nämligen aldrig afvinna betorna allt däri befintligt socker. En del däraf kvarstannar i betsnitseln eller bortföres med kalken och sköljvattnet. Denna del utgjorde vid de nämnda försöken i Kjeffinge 0,62, i Svedala 0,83 procent af betvikten. En annan del åter kvarstannar i melassen, huru mycket är emellertid mera ovisst och beroende af fabrikationssättet, allteftersom ursockring äger rum eller ej. Häraf synes framgå, att de två procent socker, som enligt kommittémajoritetens förslag skulle vara skattefria, skulle kunna vid olika fabriker i olika grad tillgodogöras, hvilket således för vissa fabriker kunde medföra en premie. Dessutom kan såsom en inkonsekvens hos systemet anmärkas, att å ena sidan den polarimetriskt utrönta sockerhalten hos betorna utgöres af kemiskt rent socker och således är att betrakta såsom raffinad, men att skatten likväl fortfarande skulle utgå i form af en råsockerskatt, beräknad i förhållande till tullen å råsocker af viss kvalitet. Häraf blir ock en följd, att man, med det föreslagna systemet, i själfva verket svårigen kan rätt träffa den sockermängd, som man vill beskatta. Det har också vid en jämförelse mellan betornas polarimetriskt bestämda sockerhalt och det verkliga utvunna råsockret visat sig, att under de senare åren det utvunna råsockret vid ett flertal fabriker varit afsevärdt större än sockerhalten, minskad med två procent. Man kan visserligen invända, att de af fabriker nu utförda sockerbestämningarna ej göra anspråk på större noggrannhet, men äfven kontrollförsöken vid Kjeffinge och Svedala utvisa ett liknande resultat, såsom framgår af följande ur kommitténs betänkande hämtade siffror. (Jfr sid. 105 och 203 i betänkandet.)

	vid Kjeffinge	vid Svedala
De vid försöken pröfvade betpar- tiernas sockerhalt utgjorde.....	4,809,684 kg.	5,675,051,2 kg.
Afdragas härifrån två procent af betornas vikt	593,736 „	736,700 „
skulle skatt erläggas för	4,215,948 kg.	4,938,351,2 kg.
Socketutbytet utgjorde, reduceradt till första produkt, ...	4,620,200 kg.	5,234,600 kg.
Obeskattadt blefve således	404,252 „	296,248,8 „
eller i procent af betvikten	1,36 procent	0,80 procent.

Härtill kommer ytterligare det socker, som kunnat utvinnas ur sista fyllmassan och melassen.

Såsom man häraf finner, är den sockerkvantitet, som med användning af det föreslagna systemet skulle komma att undgå all beskattning, ganska afsevärd. Därjämte skulle en tämligen stor ojämnhet i beskattningen de olika fabrikerna emellan kunna förekomma. Det ifrågasvarande beskattningssättet är därför ej så tillförlitligt, som man vid första påseendet vore benägen att tro.

Slutligen kan det ifrågasättas, om melassursockringen, hvilken under hvarje materialskattesystem utvecklas till allt större fulländning, verkligen innebär någon nationalekonomisk vinst. För denna ursockring, hvarigenom ur melass något socker af sämre kvalitet erhålles, kräfväs så stora kostnader (för kol, kalk, arbete m. m.), att tillverkningen ej skulle löna sig, om icke beskattningssättet vore sådant, att skatten blifver lika stor, vare sig detta socker framställes eller ej, och att således denna produkt varder så att säga skattefri. Helt säkert skulle denna sockerkvantitet, till större fördel för det svenska jordbruket, kunna erhållas genom en något ökad hvitbetsodling, under det att melassen i stället användes till kreatursfoder, hvartill den genom sin sockerhalt väl lämpar sig.

I detta sammanhang tillåter jag mig ock erinra därom, att Svenska betodlareföreningen genom utsedde kommitterade, i samband med en hos sockerbeskattningskommittén gjord framställning rörande införande af en af staten kontrollerad betvägning, tillika med afseende å de olika beskattningssystemen betonat, att betodlarna för sin del ej kunnat undgå att finna det rättvisa i införandet af produktbeskattning.

Af de myndigheter, som yttrat sig om sockerbeskattningskommitténs förslag, förorda öfverståhållareämbetet äfvensom Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Kalmar, Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län, under åberopande af i hufvudsak enahanda skäl, som ofvan härför anförts, införande af konsumtionsbeskattning, hvaremot Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Hallands och Skaraborgs län tillstyrka beskattning efter betornas vikt och sockerhalt enligt kommitterades förslag, samt Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Östergötlands, Gottlands, Blekinge och Kristianstads län samma skattesystem, ehuru med den af en reserwant inom kommittén föreslagna progressiva »afverkningskatten».

En af kommitténs medlemmar, herr Westrup, har nämligen i särskildt, vid kommitténs betänkande fogadt yttrande framhållit, att de äldre råsockerfabrikerna under de år, det legala utbytet var relativt lågt, hunnit konsolidera sin ställning och komma till välstånd, så att de kunde ytterligare be-

skattas, hvaremot de efter år 1894 anlagda fabriker, därest en skatteförhöjning ifrågakomne, skulle få stora finansiella svårigheter att bekämpa, ja kanske till och med nödgas nedlägga sin verksamhet. Enligt hans mening skulle därför alla berättigade intressen bäst tillgodoses genom en progressiv extra beskattning i form af afverknings- eller tillverknings-skatt, vare sig att skatten bestämdes att utgå efter betornas vikt och sockerhalt eller såsom konsumtionsskatt.

Med afseende å detta förslag tillåter jag mig erinra, att inom sådana industrier, där man verkligen kan tala om stora och små fabriker, t. ex. maltdryckstillverkningen, det visserligen synes föreligga goda skäl för att lagstiftningen genom progressiva skattesatser i någon mån söker utjämna skillnaden i produktionskostnader dem emellan. Men i fråga om de svenska hvitbetssockerfabriker har man knappast anledning att i förevarande afseende skilja mellan stora och små fabriker, enär allesammans måste anses såsom, åtminstone efter våra förhållanden, särdeles stora industriella etablissement, då de, utom två äldre och väl situerade fabriker, hvar för sig kräft en million kronor eller däröfver i anläggningskostnad; och, hvad särskildt de s. k. yngre fabriker beträffar, hafva de flesta bland dem åtnjutit den i kungl. förordningen den 19 maj 1893 medgifna lägre utbytesberäkningen för fabriker, som anlades på mer än trettio kilometers afstånd från annan i gång varande fabrik. Flertalet af de yngre fabriker hafva därför ock i början af sin verksamhet åtnjutit en så afsevärd skattelindring, att ytterligare lagstiftningsåtgärder i sådant syfte enligt min mening icke böra ifrågakomma.

Vid öfvervägande af de skäl och grunder, som från olika håll anförts angående företrädet af det ena eller andra systemet för beskattning af socker, har jag, på sätt jag redan förut antydt, kommit till den bestämda uppfattning, att en öfvergång till en konsumtionsbeskattning enligt i hufvudsak de grunder, som af ofvan första nämnde tre reservanter inom kommittén förordats, innefattar den bästa lösningen af förevarande spörsmål.»

Såsom redan blifvit nämndt, grundar sig det kungl. förslaget på principen af en konsumtionsskatt. Häremot riktar sig ofvan berörda, af herr friherre *De Geer* väckta motion, hvilken upptager det af kommitténs flertal förordade beskattningssättet efter betornas vikt och sockerhalt; och har i anslutning härtill motionären framlagt förslag till förordning i ämnet. Berörda förslag, hvilket är i hufvudsak lika med det af kommittén afgifna, är af följande lydelse:

*Frik. de Geers
motion.
Förslag.*

Förslag

till

förordning om beskattning af hvitbetssockertillverkningen.

Kap. I. Om skattens beräkning och erläggande.

1 §.

För all tillverkning af hvitbetssocker i fast eller flytande form skall, med det i 2 § stadgade undantag, erläggas tillverknings beskattning i förhållande till det socker, som de för tillverkningen använda betor beräknas innehålla; och skall denna skatt utgöra hälften af gällande tullsats för utländskt råsocker af mörkare färg än n:o 18 af den i världshandeln antagna holländska standard.

Det skattepliktiga sockret beräknas för hvarje tillverkningsdygn efter vikten af de för tillverkningen använda betorna samt deras genom direkt polarisation utrönta sockerhalt, minskad med två procent. Vid sockerhaltens bestämmande uttryckes densamma till och med i tiondedels procent.

2 §.

För tillverkning af sirup, som utan sammanhang med sockertillverkning äger rum genom afverkning af hvitbetor, skall erläggas tillverknings beskattning med ett öre för hvarje kilogram sirup, som utvinnes, dock att afgiften för hvarje tillverkningsdygn skall i medeltal utgöra minst tjugu kronor.

Till sirup må vid tillverkning, hvarom i denna § förmäles, allenast hänföras vara, i hvilken invertsocker ingår till minst tio procent.

3 §.

Tillverkningsår räknas från och med den 1 september till och med den 31 augusti.

Med tillverkningsdygn förstås tiden från klockan sex förmiddagen ena söckendagen till samma tid nästpåföljande söckendag.

4 §.

Tillverkningskatten för de under en kalendermånad till afverkning uppvägda betorna eller för den under månaden vunna sirupen skall före utgången af nästföljande månad inbetalas till landtränteriet i det län, där fabriken är belägen. Betalas ej skatten å föreskrifven tid, återkallas det för tillverkningens företagande meddelade tillståndsbevis och utmätes skatten.

5 §.

Afskrifning eller återbetalning af tillverkningskatt äger ej rum i anledning däraf, att hvitbetorna eller däraf framställda fabrikater blifvit skadade eller förstörda.

Kap. II. Om anmälan till tillverkning.

6 §.

Med tillverkare förstås i denna författning den person, hvilken i egenskap af ägare, innehafvare, disponent eller verkställande direktör har högsta inseendet öfver fabriks skötsel och för hvilken därför tillståndsbevis för tillverknings utöfvande skall utfärdas.

7 §.

Minst fjorton dagar, innan arbete för tillverkning af socker första gången börjar i fabrik, skall tillverkaren till Kungl. Maj:ts befallningshafvande i två exemplar inlämna dels skriftlig anmälan om sin afsikt att använda fabriken för tillverkning af socker (*fabriksanmälan*), innefattande jämväl en enligt de i den ordningsstadga, Kungl. Maj:t vill fastställa, meddelade särskilda föreskrifter affattad beskrifning å densamma, dels ock planritning öfver samtliga fabrikslokalerna med tydligt angifvande af hvars och ens ändamål.

Enahanda anmälan skall göras minst fjorton dagar, innan arbete i fabrik för tillverkning af sirup, utan sammanhang med sockertillverkning, första gången börjar.

8 §.

Då fabriksanmälan skett, låte Kungl. Maj:ts befallningshafvande öfverlämna handlingarna i ärendet till öfverkontrollör, som har att vid besiktning tillse, att anordningarna vid fabriken icke strida mot gällande föreskrifter, att de af tillverkaren lämnade uppgifterna äro riktiga samt att kärl och fasta apparater äro försedda med ordningsnummer och de förra jämväl med uppgift om rymden. Kontrollmätning af pannor och andra fasta kärl företages likväl endast, när särskilda omständigheter därtill föranleda, och vare i sådant fall tillverkaren pliktig att ställa nödigt antal arbetare samt erforderliga målkärl till öfverkontrollörens förfogande.

På kallelse af öfverkontrollören skall tillverkaren själf eller genom ombud närvara vid besiktningen, vid äfventyr att densamma inställes och ny sådan endast medgifves på tillverkarens bekostnad. Öfver förrettningen skall föras protokoll i två exemplar, som undertecknas ej mindre af tillverkaren eller hans ombud än äfven af öfverkontrollören, hvilken senare till Kungl. Maj:ts befallningshafvande insänder det ena exemplaret och till tillverkaren eller hans ombud öfverlämnar det andra.

Sedan tillverkaren, om så erfordras, lämnats tillfälle att vid ny besiktning styrka, att de föreskrifter, öfverkontrollören meddelat, blifvit iakttagna, meddele Kungl. Maj:ts befallningshafvande beslut, huruvida anordningarna godkännas. Godkännas desamma, låte Kungl. Maj:ts befallningshafvande teckna beslutet därom å planritningen samt öfverlämna det ena exemplaret af planritningen och anmälan jämte besiktningprotokoll till öfverkontrollören, som insänder handlingarna till kungl. finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå, och det andra exemplaret af planritningen och anmälan till tillverkaren, som är skyldig att, när så påfordras, hålla desamma tillgängliga för kontrolltjänstemännen.

9 §.

Byggnader, lägenheter, fasta apparater och fasta kärl, som icke blifvit upptagna i fabriksanmälan eller som godkänts men sedermera

ändrats, må icke vid tillverkning af socker eller sirup af hvitbetor användas utan att hafva blifvit af Kungl. Maj:ts befallningshafvande godkända.

10 §.

När i anseende till vidtagna förändringar inom fabrik äldre ritning icke vidare anses användbar, äge Kungl. Maj:ts befallningshafvande förelägga tillverkaren att anskaffa ny ritning och beskrifning, med hvilka förfares enligt 8 §.

11 §.

1. Då fabrik för tillverkning af socker skall sättas i gång, åligger tillverkaren att minst tio dagar, förrän betafverkningen företages, till Kungl. Maj:ts befallningshafvande ingifva skriftlig *driftsanmälan* med uppgift om

- a) dagen, då han ämnar börja afverkningen,
- b) den vikt betor, han beräknar i medeltal skola komma att afverkas för hvarje tillverkningsdygn under den tid, för hvilken driftsanmälan gäller, samt
- c) det ombud, som i hans frånvaro skall företräda honom inför kontrolltjänstemännen.

2. Då fabrik för tillverkning af sirup, utan sammanhang med sockertillverkning, skall sättas i gång, åligger tillverkaren att minst tio dagar, förrän betafverkningen företages, till Kungl. Maj:ts befallningshafvande ingifva skriftlig *driftsanmälan* med uppgift om

- a) dagen, då han ämnar börja afverkningen,
- b) den vikt sirup, han beräknar att i medeltal för hvarje tillverkningsdygn kunna vinna, samt
- c) det ombud, som i hans frånvaro skall företräda honom inför kontrolltjänstemännen.

3. Samtidigt med den i 1 mom. omnämnda anmälan skall tillverkaren hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande ställa säkerhet för så stort skattebelopp, som svarar mot den uppgifna medelafverkningen under sextio tillverkningsdygn. Härvid antages den beskattningsbara sockerhalten i hvitbetorna vara tretton procent.

Vid anmälan enligt 2 mom. skall ställas säkerhet för ett skattebelopp, som svarar mot den beräknade sirupstillverkningen under sextio tillverkningsdygn, dock minst för tolfhundra kronor.

4. Varder säkerheten af Kungl. Maj:ts befallningshafvande godkänd och finnes ej heller annat hinder för handteringens utöfvande, meddele Kungl. Maj:ts befallningshafvande tillståndsbevis för tillverkningens företagande.

5. Vill tillverkare, sedan driftsanmälan skett, ändra lämnad uppgift, vare han pliktig sådant ofördröjligen anmäla hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande.

6. Har under tjugu på hvarandra följande tillverkningsdygn i medeltal för hvarje dygn afverkningen af betor eller tillverkningen af sirup med mer än en femtedel öfverstigit hvad i driftsanmälan uppgifvits, skall tillverkaren ofördröjligen ställa säkerhet för det mot den ökade afverkningen eller tillverkningen svarande skattebeloppet, vid äfventyr att tillståndsbeviset eljest återkallas.

7. Driftsanmälan äfvensom anmälan enligt 5 mom. skall tillverkaren i två exemplar ingifva till Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som behåller det ena och öfverlämnar det andra till vederbörande öfverkontrollör, för att af honom tillställas den vid fabriken anställda förste kontrollören.

8. Till kontroll- och justeringsbyrån skall Kungl. Maj:ts befallningshafvande första helgfria dag i hvarje vecka insända uppgift å de tillståndsbevis, som under föregående vecka utfärdats.

12 §.

Så snart tillverkare i sockerfabrik afslutat betafverkningen eller tillverkare i sirupsfabrik afslutat tillverkningen, skall tillverkaren genast skriftligen anmäla sådant för förste kontrollören, hvilken det åligger att härom lämna tillverkaren bevis samt ofördröjligen underrätta Kungl. Maj:ts befallningshafvande.

När i denna § omförmäld anmälan skett, må betafverkning ej ägarum utan nytt tillståndsbevis, dock att, efter Kungl. Maj:ts befallningshafvandes pröfning, afverkningen i sådant fall må kunna upptagas inom kortare tid från driftsanmälan än tio dagar.

13 §.

Företages ej afverkning af hvitbetor inom fem helgfria dygn, efter det densamma enligt tillståndsbevis må taga sin början, eller underlåter tillverkare att om afverknings eller tillverknings upphörande göra anmälan, på sätt i 12 § sägs, eller afbrytes afverkning utan sådan anmälan,

som i 12 § omförmäles, och utan att ånyo företagas inom tio helgfria dygn, det oräknadt, hvarunder afbrottet skedde, åligger tillverkaren att för hela den tid, afverkning icke ägt rum men kontrollpersonal varit vid fabriken anställd, till Kungl. Maj:ts befallningshafvande inbetala det kontrollpersonalen vid fabriken tillkommande arfvode, hvilket Kungl. Maj:ts befallningshafvande eljest låter hos honom utmäta.

Kap. III. Om kontrollen vid fabrikerna.

14 §.

Öfverinseendet öfver kontrollen vid tillverkning af socker eller sirup af hvitbetor utöfvas af chefen för finansdepartémentets kontroll- och justeringsbyrå.

15 §.

1. Enligt de närmare föreskrifter, som innehållas i ordningsstadgan, skall kontrollen vid fabrikerna för tillverkning af socker eller sirup af hvitbetor under tillsyn af öfverkontrollörer utöfvas af förste kontrollörer, assistenter och kontrollörer.

2. Öfverkontrollörer förordnas af Kungl. Maj:t, som bestämmer dem tillkommande ersättning.

3. Förste kontrollörer, assistenter och kontrollörer utses af Kungl. Maj:ts befallningshafvande efter förslag af vederbörande öfverkontrollör, samt, hvad förste kontrollörerna angår, efter chefens för kontroll- och justeringsbyrån hörande.

4. Dagarfvode utgår af statsmedel till förste kontrollör med tolf kronor, till assistent med åtta kronor och till kontrollör med sex kronor; och erhåller enhvar af dem dessutom, om resa förekommer, reseersättning med tio kronor för hvarje gång, han inträder i tjänstgöring eller från en till annan fabrik förflyttas.

5. Vid sockerfabrik skola såsom kontrollpersonal vara anställda en förste kontrollör, två assistenter och fyra kontrollörer. Där särskilda omständigheter sådant föranleda, äger dock Kungl. Maj:ts befallningshafvande förordna ett större antal kontrollörer.

6. Vid sirupfabrik skall vara anställd en förste kontrollör.

7. Tillverkare vare skyldig att, så länge förste kontrollör, assistent

eller kontrollör skall uppehålla sig vid fabriken, åt hvar och en af dem, som sådant önskar, dels i fabriken närhet kostnadsfritt upplåta ett eldadt, städat och med nödiga möbler försedt boningsrum, dels ock anskaffa lämplig kost mot en ersättning af en krona om dagen.

16 §.

1. I sockerfabrik skola de råa betorna af kontrollörerna uppvägas omedelbart innan de bringas i rif- eller skärmaskinerna samt i den mån afverkningen fortgår. Våg och vikter för betornas uppvägning anskaffas och underhållas af tillverkaren. Denne skall ock lämna allt arbetsbiträde, som erfordras för betornas framskaffande till och bortförande från vägen.

2. För bestämmandet af sockerhalten i betorna skall i sockerfabrik förste kontrollören eller assistent flere gånger på dygnet taga prof af de sönderskurna betorna. Bestämmelser om undersökningen af sockerhalten meddelas i ordningsstadgan.

Tillverkaren eller den, han därtill utser, äger följa undersökningen. Göres anmärkning mot undersökningen af visst prof, skola förste kontrollören och de båda assistenterna samtidigt undersöka polarisationsinstrumentet och profvet; och skall hvad två af dem bestämma vara afgörande för skatteberäkningen.

3. I sockerfabrik åligger tillverkaren dels att till kontrollörernas förfogande ställa ett behörigen uppvärmdt och upplyst kontrollrum så beläget, att vakthafvande kontrollören därifrån kan ej mindre sköta vägen än äfven öfvervaka betornas inmatning i rif- och skärmaskinerna, dels ock att lämna förste kontrollör och assistenter tillträde till fabriken laboratorium för utförandet af behöfliga undersökningar, skolande tillverkaren härjämte inom laboratoriet tillhandahålla erforderligt skåp till förvarande af statens kontrolleffekter. Vill tillverkaren hellre åt kontrollpersonalen upplåta särskildt laboratorium vare sådant honom obetaget.

17 §.

1. I fabrik för tillverkning af sirup af hvitbetor skall sirupen från vakuumpanna genom en rörledning, som ej får äga någon sidoöppning, föras till en på våg uppställd, låst behållare. Sedan förste kontrollören vägt den å behållaren uppsamlade sirupen och tagit prof af densamma, skall sirupen genast i förste kontrollörens närvaro tappas

af behållaren, som för sådant ändamål skall hafva en tillräckligt stor aflopps Kran. Tillverkaren äger därefter att fritt förfoga öfver sirupen.

Såväl behållaren som afloppskranen skola vara så anordnade, att de kunna sättas under kronans lås.

2. Förste kontrollören skall undersöka det uttagna provet för bestämmande af dess halt af invertsocker. Är tillverkaren ej nöjd med undersökningen, skall prof af sirupen, försedt med förste kontrollörens och tillverkarens sigill, insändas till kontroll- och justeringsbyrån för ny undersökning, hvars resultat blir afgörande.

3. Behållare, våg och vikter anskaffas och underhållas af tillverkaren.

4. Uppvägning af sirup må ej påkallas mellan klockan åtta eftermiddagen och klockan sex förmiddagen.

5. Det åligger tillverkaren att till förste kontrollörens förfogande ställa ett inom fabriken beläget, behörigen uppvärmdt och upplyst kontrollrum; och skall detsamma vara försedt dels med särskild drag-skorsten att användas vid kemiska analyser, dels ock med fönster såväl utåt som inåt fabriken, de sistnämnda så anbragta att vågen och vakuumpannan kunna från kontrollrummet iakttagas.

18 §.

Å sön- eller helgdag mellan klockan sex förmiddagen och klockan sex eftermiddagen må uppvägning af betor eller deras afverkning å rif- och skärmaskiner icke äga rum.

19 §.

Tillverkare åligger att öfver tillverkningens gång föra sådan bok, att därur med lätthet kan inhämtas, huru stor ytvidd varit använd för odling af de betor, som inom fabriken afverkats, huru stor mängd hvitbetor vid tillverkningen användts, huru mycket af särskilda fabrikater i fabriken vunnits, äfvensom i öfrigt sådana upplysningar erhållas, som för upprättande af en tillförlitlig statistik öfver sockerindustrien erfordras; och vare tillverkare skyldig att i afseende å bokens anordning och förande ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som chefen för kontroll- och justeringsbyrån meddelar. Nämnda bok skall, när helst så påfordras, hållas tillgänglig för den öfverkontrollör och den förste kontrollör, under hvilkas inseende fabriken är ställd.

20 §.

Tillverkaren ställe sig till efterrättelse hvad ordningsstadgan innehåller om hans åligganden samt de föreskrifter, chefen för kontroll- och justeringsbyrån eller vederbörande kontrolltjänsteman i enlighet med denna förordning eller ordningsstadgan meddelar.

21 §.

Öfverkontrollör och den kontrollpersonal, som är anställd vid fabrik, äge när som helst för undersökning tillträde till alla inom fabriken befintliga lägenheter, till boningsrum dock endast mellan klockan nio förmiddagen och klockan nio eftermiddagen.

22 §.

Allmän åklagare äge anställa undersökning för upptäckande af förbrytelser mot denna förordning.

Sådan undersökning bör göras i två vittnens närvaro, och bör förrättningsmannen för att tillgodonjuta det skydd, som honom därvid tillkommer, vid förrättningen på sig synbart bära påbjudet tjänstetecken eller, innan förrättningen företages, uppvisa fullmakt eller förordnande.

Bor förrättningsmannen inom orten eller är där allmänt känd, vare han frikallad från skyldigheten att sålunda styrka sin behörighet.

Kap. IV. Om ansvar för öfverträdelse af förordningens föreskrifter.

23 §.

Den, som utan tillståndsbevis af hvitbetor tillverkar socker i fast eller flytande form, hvartill äfven hänföres sirup, böte från och med etthundra till och med tvåtusen kronor eller straffes med fängelse från och med en till och med sex månader samt gälde den i 1 § stadgade tillverkningskatt.

I sådant fall beräknas tillverkningskatten efter den betafverkning, som med ledning af redskapens beskaffenhet, den tid, densamma må hafva varit i bruk, och hvad i öfrigt i målet förekommit, kan antagas hafva ägt rum.

Skulle i sådan fabrik, där på grund af tillståndsbevis tillverkning af sirup, utan sammanhang med annan sockertillverkning, bedrifves, sirupen vid proftagning befinnas innehålla mindre än tio procent invertsocker, vare dock tillverkaren ej förfallen till ansvar, men gälde för den vikt sirup, profvet afser, skatt, motsvarande hälften af gällande tullsats för utländskt råsocker af mörkare färg än n:o 18 af den i världshandeln antagna holländska standard.

24 §.

1. Den, som i fabrik, där tillverkning af hvitbetssocker på grund af tillståndsbevis bedrifves,

å urlakningskärl fyller eller i rif- eller skärmaskin oloffigen inmatar hvitbetor, hvilka icke blifvit af vederbörande kontrolltjänsteman uppvägda,

eller vidtager åtgärd, hvarigenom betornas vikt eller sockerhalt vid kontrollen angifves för låg,

eller oloffigen bryter försegling eller öppnar eller borttager lås, som kontrolltjänsteman åsatt,

straffes med böter från och med femhundra till och med femtusen kronor eller dömes till fängelse från och med en månad till och med ett år. Den sakfällde erlägge ock den tillverkningsskatt, hvaraf kronan gått i mistning.

2. Där omständigheterna ådagalägga, att sådant fyllande af hvitbetor å urlakningskärl eller inmatande af hvitbetor å rif- eller skärmaskin, hvarom i 1 mom. förmåles, skett utan uppsåt att begå skatteförsnillning, skall dock den skyldige umgälla sin förseelse med böter från och med tio till och med femhundra kronor.

3. Om någon i fabrik, där tillverkning af sirup af hvitbetor, utan sammanhang med annan sockertillverkning, på grund af tillståndsbevis bedrifves,

från beskattning undansnillar något af den sirup, som tillverkas, eller begagnar tillverkningsredskap, ledningsrör eller behållare med dold öppning eller afledning, hvarigenom sirup kan lönligen uttagas, eller vidtager åtgärd, hvarigenom vid vägning af sirup mindre än sirupens rätta vikt af vågen angifves,

eller oloffigen bryter försegling eller öppnar eller borttager lås, som kontrolltjänsteman åsatt,

straffes han, såsom i 1 mom. sägs.

25 §.

Den, som under pågående löfgifven tillverkning af hvitbetssocker till därvid begagnad rif- eller skärmaskin eller urlakningskärl framför hvitbetor, som icke blifvit af kontrolltjänsteman uppvägda, böte, ändå att oloflig afverkning ej följt, från och med femtio till och med femhundra kronor, där ej af omständigheterna finnes, att framförandet icke skett i uppsåt att begå skatteförsnillning.

26 §.

För förbrytelse, hvarom handlas i 23, 24 eller 25 §, af arbetare eller annan vid fabrik för tillverkning af socker eller sirup af hvitbetor anställd person ansvare tillverkaren, såsom vore förbrytelsen af honom själf begången, såframt ej omständigheterna göra sannolikt, att den skett utan hans vetskap och vilja. Begagnar tillverkare ombud vid rörelsens utöfvande, ansvare dock ombudet jämte tillverkaren och lika med denne för sådan förbrytelse.

27 §.

Underlåter tillverkare att, i enlighet med därom gifna föreskrifter, föra den bok, som omförmäles i 19 §, eller vägrar han öfverkontrollör eller förste kontrollör tillgång till samma bok eller vederbörande kontrolltjänsteman eller den, hvilken äger anställa undersökning om förbrytelse mot denna förordning, tillträde till rum eller byggnad, där undersökning må ske, eller till ritning och beskrifning öfver fabriken, straffes med böter från och med etthundra till och med ettusen kronor.

28 §.

Öfverträdes förbud, som i 18 § gifvet är, böte tillverkaren hvarje gång sådant sker från och med fem till och med etthundra kronor.

29 §.

Uraktlåter tillverkare att ställa sig till efterrättelse något af hvad i denna förordning eller gällande ordningsstadga föreskrifves eller de föreskrifter i fråga om tillverkares åligganden, vederbörande kontroll-

tjänsteman i enlighet med denna förordning eller ordningsstadgan meddelar, straffes, där ej särskildt ansvar är bestämdt, med böter från och med fem till och med etthundra kronor; och äge Kungl. Maj:ts befallningshafvande att vid lämpligt vite ålägga honom att sin skyldighet genast eller inom utsatt tid fullgöra eller ock att låta tills vidare afbryta betafverkningen.

30 §.

Tillverkare, som åt någon vid hans fabrik anställd kontrolltjänsteman såsom gåfva något gifver eller erbjuder, böte från och med tjugu till och med tvåhundra kronor. Kontrolltjänsteman, som gåfvan mottager, vare lika ansvar underkastad och miste därjämte befattningen.

31 §.

Den, som innehar eller innehaft befattning såsom kontrolltjänsteman, vare förbjudet att röja tillverkares yrkeshemlighet eller affärsförhållanden. Gör han detta och framgår ej af omständigheterna, att han om den hemlighet eller de affärsförhållanden erhållit kännedom å tid, då han dylik befattning ej innehaft, straffes med böter från och med femtio till och med ettusen kronor. Sker det för att göra skada eller begagnar han sig af berörda yrkeshemlighet eller affärsförhållanden till egen eller annans fördel, då må till fängelse från och med en månad till och med två år dömas.

Har i nu omförmälda hänseenden genom kontrolltjänstemans åtgöranden skada uppkommit, vare han ock skyldig den till fullo godtgöra.

32 §.

När undersökning, hvarom i 22 § förmäles, anställes mellan klockan nio om aftonen och klockan fem om morgonen å ställe, dit kontrollpersonalen då ej äger fritt tillträde, men förbrytelse ej upptäcket, böte förrättningsmannen från och med fem till och med femtio kronor, där han ej haft giltig anledning till undersökningen.

33 §.

Böter, som enligt denna förordning ådömas, skola, om tillgång till deras gäldande brister; förvandlas enligt allmän strafflag.

34 §.

Då tillverkningskatt jämte böter blifvit ådömd enligt denna förordning, må, där tillgång saknas till skatten eller någon del däraf, böterna ej kunna med penningar gäldas, utan skall den sakfällde i stället undergå motsvarande förvandlingsstraff.

35 §.

Böter, som enligt denna förordning ådömas, tillfalla med en tredjedel kronan och med två tredjedelar åklagaren. Finnes särskild angifvare, tage han hälften af åklagarens andel. Sådan del tillkomme dock ej angifvare, då angivelse skett af föräldrar mot barn, barn mot föräldrar, makar eller syskon mot hvarandra, annan skyldeman mot den, hos hvilken han njuter kost och underhåll, fosterbarn mot fosterföräldrar eller tjänare mot husbondfolk under den tid de äro i tjänsten.

36 §.

Förbrytelse mot denna förordning må endast åtalas af allmän åklagare.

Finner kontrolltjänsteman öfverträdelse begången, som bör föranleda åtal, anmäla han det för allmän åklagare.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1905, med hvilken dag förordningen om beskattningen af hvitbetssockertillverkningen i riket den 19 maj 1893 med däri vidtagna ändringar upphör att gälla.»

Till stöd för sitt ifrågavarande förslag har motionären åberopat följande motivering:

Motivering.

»Genom nådig proposition den 6 innevarande mars har Kungl. Maj:t föreslagit införande af konsumtionsbeskattning af socker. Kungl. Maj:t har alltså för sockerbeskattningsfrågans lösning valt den utväg, som förordats af tre reservanter inom 1902 års sockerbeskattningskommitté. Majoriteten inom nämnda kommitté hade afgifvit förslag till en ny form af råvarubeskattning, och då jag, som deltagit i kommitténs arbete och

delat majoritetens mening, fortfarande är af den åsikt, att frågan bäst kunde lösas på sätt kommittén föreslagit, tillåter jag mig genom denna motion i korthet framlägga mina skäl härför.

Det hittills tillämpade beskattningssättet har det stora felet, att man med skatten icke träffar det verkliga sockerutbytet vid hvarje fabrik. Då sockerutbytet beror dels på de förarbetade betornas sockerhalt, som i olika trakter är mycket olika, och dels på i hvilken grad hvarje fabrik — genom mer eller mindre fulländade tekniska anordningar — utnyttjar sitt råmaterial, blir detta sockerutbyte mycket växlande vid olika fabriker. När nu skatten, såsom hittills varit fallet, skolat bestämmas efter ett visst antaget, generellt utbyte, har man vid fixerande af detta antagna utbyte alltid måst taga hänsyn till de fabriker, som haft det lägsta verkliga utbytet, och följderna häraf har naturligen blifvit den, att de fabriker, som haft ett högre utbyte, skördat en stor vinst, hvilken vinst synnerligen för längre tid tillbaka, då det antagna utbytet var mycket lågt, ofta uppgått till högst betydande belopp.

Att detta orättvisa och för statskassan ofördelaktiga beskattningssätt måste ändras, är klart. Hvad skall då sättas i stället? Naturligtvis konsumtionsbeskattning, svarar man. Ja, det lider intet tvifvel, att detta beskattningssystem ur rent skatteteknisk synpunkt är fullt tillfredsställande, och dessutom är det ju tillämpadt i Tyskland och andra stora, sockerproducerande länder.

Systemet har dock sina olägenheter. Först och främst fordrar det en omfattande och dyrbar kontroll. Ej blott råsockerfabrikerna, utan äfven de för närvarande från all kontroll fria raffinaderierna skola vid en konsumtionsbeskattning natt som dag och året om vara ställda under bevakning till förekommande, att obeskatadt socker smugglas ut. I ett land som Tyskland, där man gärna lär vilja hafva god tillgång på tjänstebefattningar, bland annat som reträttplatser för uttjänt underbefäl, torde det icke anses som en olägenhet att hafva en mycket stor personal för beskattningssväsendets handhavande*, men här i landet har man ju i allmänhet af sparsamhetshänsyn varit rädd för att skapa nya tjänster, där det icke varit oundgängligen nödvändigt. Att det för anordnande af en tillfredsställande sockerbeskattning ej är nödigt kosta på sig hela den personal, som konsumtionsskattesystemet kräfver, skall

---

* Se sid. 36 och 37 i den vid sockerbeskattningskommitténs betänkande fogade reseberättelsen, där en redogörelse för tull- och kontrollpersonalen i konungariket Preussen finnes intagen.

jag strax söka visa. Jag ville här blott uttala den mening, att det nog kan finnas anledning tillse, att skaran af kontrolltjänstemän ej alltför hastigt tillväxer. Dessa tjänstemäns aflöningsanspråk komma naturligtvis att småningom stiga, och kanske blir det slutligen, om man skall få pålitligt folk, nödvändigt gifva dem fast anställning med ty åtföljande pensionsrätt.

Kostnaden för den nuvarande sockerkontrollen utgör 48,000 kronor om året. Vid tillämpning af konsumtionsskatt skulle denna årliga kostnad enligt kommitténs beräkning komma att uppgå till i rundt tal 300,000 kronor eller mer än sex gånger hvad kontrollen nu kostar. Enligt kommitténs förslag till beskattning efter betornas vikt och sockerhalt skulle kontrollen komma att kosta 114,000 kronor eller eventuellt, enligt hvad nedan skall närmare angifvas, endast 104,000 kronor om året; alltså föga mer än två gånger den nuvarande kostnaden. Herr statsrådet och chefen för finansdepartementet säger visserligen (sid. 23 i propositionen), att en fullt betryggande kontroll, åtminstone hvad råsockerfabrikerna beträffar, bör kunna vinnas på ett vida enklare och billigare sätt än det kommittén i sitt utkast till förordning om beskattning af socker medelst konsumtionsskatt föreslagit, men hvad besparingen i fråga om kontrollpersonal beträffar, synes denna (se sid. 39 i prop.) icke kunna komma att blifva synnerligen stor, om ens någon. Huruvida det öfver hufvud är tillrådligt att vid en till underslef så frestande skatteform som konsumtionsskatten gifva efter på de fordringar på en effektiv kontroll, som i det inom kommittén utarbetade författningsutkastet uppställts, därom vågar jag ej yttra mig.

Förutom den ökade kontrollkostnaden, som ju drabbar endast statsverket, nödvändiggör konsumtionsskattesystemet en hel del för fabriksrörelsen hinderliga anordningar, hvilka dessutom medföra kostnad såväl för statsverket vid systemets första införande som sedan alltjämt för industrien. Särskildt blifva dessa anordningar hinderliga för raffinaderierna, som måste vara bevakade ungefär som fångelser och liksom dessa försedda med galler för fönsterna och omgifna af stängsel. Att sådant i många afseenden skall vålla olägenhet, är tydligt, och mig synes, att i hela detta afspärrningssystem måste ligga någonting förhatligt.

Slutligen medför konsumtionsskattesystemet en verkan, som väl från nationalekonomisk synpunkt måste anses vara en olägenhet, att nämligen vid detta system ej förefinnes det intresse, som vid en råvarubeskattning att i högsta möjliga grad utnyttja råmaterialet, så att dettas värdefulla beståndsdelar så mycket sig göra låter tagas till vara. Chefen

för finansdepartementet ifrågasätter visserligen (sid. 25 i prop.), huruvida den nu använda melassutsockringen verkligen innebär någon nationalekonomisk vinst, och yttrar på tal härom, att »helt säkert skulle denna sockerkvantitet (som erhålles genom berörda förfarande) till större fördel för det svenska jordbruket kunna erhållas genom en något ökad hvitbetsodling, under det att melassen i stället användes till kreatursfoder, hvartill den genom sin sockerhalt väl lämpar sig». Det är möjligt, att vid höga betpris detta kunde vara till fördel för odlarne af sockerbeter, men i stort sedt eller från rent nationalekonomisk synpunkt tror jag ej, att detta resonemang kan hålla streck, ty melassen är visserligen ett användbart fodermedel, men ingalunda ett särskildt godt sådant, som utan fara för djurens välbefinnande kan användas i större kvantiteter. Ett riktigare och säkerligen för jordbruket i det hela förmanligare sätt är nog, att man så mycket som möjligt tillgodogör sig hvitbetskörden för det ändamål, hvartill den är afsedd, nämligen till framställning af socker, och för resten odlar foderbeter, rofvor och dylikt i stället för att i onödan utsträcka hvitbetsodlingen. Otvifvelaktigt har jordbrukaren större fördel af ökad tillgång på foderrotfrukter — ett bland de yppersta fodermedel, som finnas — än af en utsträckt användning af melass.

Om, såsom antagligt är, konsumtionssystemet skulle medföra, att ett mindre intensivt utnyttjande af råmaterialet visade sig för fabrikanterna fördelaktigare, blefve de dyrbara anläggningar för melassutsockring, som numera finnas vid de flesta fabriker, värdelösa, och de kapital, som däri nedlagts, att betrakta som bortkastade, en omständighet, som nog kan förtjäna något afseende.

Då 1902 års sockerbeskattningskommitté i likhet med näst föregående, år 1891 för utredning af samma fråga tillsatta kommitté med hänsyn till ofvan i korthet antydda olägenheter vid konsumtionsskattesystemet ansåg, att detsamma icke utan tvingande skäl borde hos oss införas, gällde det för kommittén att se till, huruvida icke på annat sätt skulle kunna anordnas en tillfredsställande sockerbeskattning. En särskild anledning att noggrant undersöka, huruvida icke den nuvarande råvarubeskattningen skulle kunna så förändras, att ett tillfredsställande resultat kunde uppnås utan att öfvergå till produktbeskattning, hade kommittén dessutom däri, att i bevillningsutskottets vid 1902 års riksdag afgifna betänkande i anledning af väckta motioner rörande beskattningen af hvitbetssockertillverkningen uttryckligen framhölls, att utskottet ingalunda ville på förhand uttala sig för införande af produktbeskattning, utan ansåg det kunna ifrågasättas, huruvida icke bot för nu rådande

missförhållanden vid sockerbeskattningen skulle kunna åtminstone i någon mån vinnas genom någon anordning, hvarigenom, utan att det nu gällande beskattningssättet i princip förändrades, skatten komme att utgå i närmare öfverensstämmelse med det verkliga erhållna utbytet.

Det låg då nära till hands för kommittén att tänka på en beskattning af råmateriale, hvitbetorna, icke såsom nu blott och bart efter deras vikt, utan jämväl efter deras halt af socker. Att kommittén ansåg sig kunna ifrågasätta en på betornas sockerhalt grundad beskattning, berodde därpå, att, enligt hvad från sakkunnigt håll inhämtades, det *numera* måste anses som en synnerligen enkel sak att tillförlitligt utröna denna sockerhalt. Det uppgafs för kommittén, att med nu tillgängliga hjälpmedel en noggrann bestämmande af sockerhalten i betor eller betsnitsel kunde med någon öfning utföras af snart sagdt hvilken pålitlig person som helst, utan att därför erfordrades några som helst kemiska insikter. Det skulle därför icke möta någon svårighet att vid hvarje råsockerfabrik låta genom vanliga kontrollörer — under uppsikt af en i kemi förfaren förste kontrollör — undersöka sockerhalten hos betsnitseln. Dessa undersökningar, som skulle ske genom hvarje tillverkningsdygn såväl dag som natt flere gånger upprepade, medelst direkt polarisation verkställda prof å betsnitseln, ansåg man skulle lämna ett för skattens bestämmande fullt tillräckligt noggrant resultat. Kommittén ansåg sig emellertid icke utan praktisk erfarenhet kunna bilda sig ett säkert omdöme om metodens användbarhet och tillförlitlighet, hvarför kommittén utverkade, att under 1903—04 års kampanj omfattande försök därmed blefvo under ledning af sakkunniga personer anställda. Dessa försök, för hvilka redogörelse lämnats i kommitténs betänkande (sid. 104—105) samt i bilagorna 2 och 3 till nämnda betänkande, bekräftade i allo, att en tillförlitlig grund för skattens bestämmande efter betornas sockerhalt på denna väg stode att finna.

Sedan denna erfarenhet vunnits, tvekade kommitténs flertal icke att förorda en råvarubeskattning efter sockerhalten. Genom denna jämförelsevis enkla förändring af det nuvarande systemet vunne man ju alldeles samma fördelar som genom konsumtionsbeskattningen med dess invecklade och kostsamma apparat. Om skatten, i stället för att såsom vid konsumtionsskattesystemet läggas på det färdiga sockret, lades så att säga på sockret, sådant det innehölles i själfva betorna, komme ju skatten att drabba fabrikanterna fullt rättvist. Den, som hade mera socker i sina betor, finge betala mera skatt än den, som hade mindre, och ej som nu lika, vare sig sockerhalten vore större eller mindre. Staten behöfde ej som hittills vid skattesatsens bestämmande vara bun-

den af hänsyn till de fabriker, som hade de sockerfattigaste betorna, utan kunde bestämma skatten uteslutande efter hvad man ansåge industrien i sin helhet skäligen kunna bära. Den enda olikhet, som emellan de särskilda fabrikerne komme att kvarstå, vore den, att en fabrik, som bättre än en annan tillgodogjorde sig det råmaterial, för hvilket skatt erlagts, därigenom kunde bereda sig en något bättre behållning af sin rörelse än den andra fabriken, som ej så omsorgsfullt utnyttjade sitt råmaterial. En sådan verkan af det föreslagna beskattningssystemet synes mig vara god och riktig, och att jag ej står ensam i denna min uppfattning, synes bland annat af diskussionen i Första Kammaren vid 1902 års riksdag, då en talare yttrade: »ty det är väl gifvet, att så länge man beskattar råvaran, ligger det i de respektive bolagens eller fabrikanternas intresse att få fram det största möjliga utbyte af råbetorna, men att i samma stund, man öfvergår till produktbeskattning, blir detta någonting för producenterna af väsentligen underordnad vikt. Således är det alldeles gifvet, att med råvarubeskattningens bibehållande höjes fabrikationen med hänsyn till det tekniska, och detta är dock en sak att taga vara på.»

Att den förtjänst, en fabrikant skulle kunna bereda sig genom ett intensivt utnyttjande af det beskattade råmaterialet, skulle, såsom det blifvit påstådt, kunna betraktas som en obehörig premie, kan jag ej förstå. Likaväl skulle det då vara en obehörig premie, om af två fabrikanter, som använde något importeradt, med tull belagdt råmaterial, den ene, A, lyckades af sitt råmaterial framställa en större mängd förädlad vara än den andre, B. A förtjänade då på rörelsen mer än B, fastän staten af A ej fick mer i tull än af B, men icke kunde väl därför A sägas hafva till följd af tullagstiftningen åtnjutit någon obehörig premie?

Att kommittén vid bestämmande af den sockerhalt hos betorna, som skulle ligga till grund för skattens debitering, föreslagit, att två procent skulle afdragas från den genom polarisation bestämda verkliga sockerhalten, beror därpå, att allt det socker, som finnes i betorna, faktiskt ej kan utdragas. Skälen, hvarför kommittén förslagsvis stannade vid denna siffra, två procent, återfinnas å sid. 115 i kommitténs betänkande. I verkligheten har emellertid detta afdrag i och för sig icke någon afgörande betydelse i fråga om beskattningsresultatet, ty detta beror naturligtvis helt och hållet på *skattesatsen*.

Därmed är jag inne på den skenbarligen gravaste anmärkning, som gjorts mot kommitténs förslag. Herr statsrådet och chefen för finansdepartementet säger nämligen (sid. 23 i propositionen): »Om kon-

sumtionsskatten likväl skulle komma ett betinga en högre kontrollkostnad än skatten efter betornas vikt och sockerhalt, torde dock skillnaden mer än ersättas af den högre statsinkomst, konsumtionsskatten kan antagas komma att lämna.» Så kan väl ändock icke vara förhållandet, ty skattens afkastning beror väl ej på skattesystemet, utan på skattesatsen. Det finns naturligtvis icke i och för sig det ringaste hinder att, med hvilketdera skattesystemet man än begagnar, höja och sänka skattesatserna efter behag, men afpassar man vid två olika skattesystem skattesatserna så, att bruttoafkastningen af skatten vid båda systemen blir lika och sedan från bruttoafkastningen afdrager hvad skattens utkräfvande i ena eller andra fallet kostat, så måtte väl nettobehållningen blifva större vid tillämpning af det system, som kräver mindre kostnad för utkräfvandet (eller kontrollen), än det andra.

Det enda, som är af verkligt afgörande betydelse i fråga om denna som andra skatters afkastning, är skatteförmågan hos de skattdragande. Finner man här, att sockerindustrien kan bära en större skatteförhöjning, än kommitténs flertal ansett, så får man vare sig höja skattesatsen eller minska på det af kommittén föreslagna skattefria afdraget af två procent.

Af det anförda torde framgå, att man ej får fästa någon afgörande vikt vid de jämförande beräkningar angående skattens afkastning, som återfinnas å sid. 117 och 118 i betänkandet. Har kommittén misstagit sig om hvad industrien kan tåla af skatteförhöjning i ett slag, så må man höja skattesatsen på ena eller andra sättet, men må man då blott se till, att man ej höjer skatten så raskt, att man helt och hållet ruinerar en del af de ekonomiskt svagare fabriker, som vuxit upp under skydd af rådande beskattningsslagstiftning. För min del anser jag nämligen rättvisan fordra, att man tager hänsyn jämväl till dessa yngre fabriker, som arbeta under ganska svåra finansiella förhållanden, och ej blott till de äldre fabriker, som under den gyllene tiden, då skatten var mycket låg, amorterat sina anläggningskostnader och samlat betydande fonder. Hvad de sålunda förvärfvat kan man ej gärna nu genom beskattning återtaga, utan man får väl nöja sig med att beskatta industrien efter hvad den i *nuvarande* tid verkligen afkastar.

Såsom en särskild fördel med konsumtionsskattesystemet hör man ofta anföras, att med dess införande skulle stadga och säkerhet ernås i sockerbeskattningen, och man skulle slippa ifrån dessa äfven för industrien ofördelaktiga ändringar i skattesatserna. För min del tror jag ej härpå. Ingen kan på förhand med säkerhet afgöra, hvilken skattesats är den rätta. Endast erfarenheten kan gifva någon visshet härom,

och växlingar härutinnan äro vid konsumtionsskatten lika litet uteslutna som vid något annat system. Huruvida den af reservanterna föreslagna och af Kungl. Maj:t godkända skattesatsen, 13 öre för kilogram socker, är den rätta, torde ej vara så lätt att afgöra. Kommitténs flertal ansåg den *antagligen* komma att drabba industrien väl hårdt och satte därför i sitt förslag en skattesats, som skulle göra skatteförhöjningen något mindre — och detta med det oväntade resultat, att kommitténs själfva beskattningssystem ansågs mindre gifvande än konsumtionsskatten. Hvilkendera skattesatsen är den rätta, vågar jag ej bestämdt afgöra, men då jag i detta afseende slöt mig till kommitténs flertal, berodde detta därpå, att jag ansåg, att man borde gå varsamt till väga särskildt under dessa tider, då stegrade arbetspris framkallat befogade anspråk från jordbrukarnes sida på högre pris å betorna. Visade det sig, att industrien kunde tåla mera, vore det en enkel sak att sedan efter behof höja skattesatsen.

Hvad kontrollkostnaden vid en beskattning efter betornas vikt och sockerhalt angår, hänvisar jag till kommitténs beräkningar (sid. 111 i betänkandet) samt till den af undertecknad och en annan kommittéledamot vid betänkandet fogade reservation (sid. 205). Med iakttagande af den besparing för statsverket, som i nämnda reservation förordas, skulle hela kontrollkostnaden belöpa sig till 104,000 kronor. Därtill kommer visserligen en årlig kostnad vid hvarje råsockerfabrik af högst 500 kronor (se bil. 2 vid betänkandet) för undersökningsmaterial, men denna lilla kostnad uppväges mer än väl af räntan å kostnaden för de anordningar vid fabrikerna, som vid konsumtionsskattesystemets införande skulle af statsverket bestridas, och behöfver sålunda vid en jämförelse ej tagas med i räkningen.

Slutligen ber jag få påpeka, att den omständigheten, att en beskattning efter betornas sockerhalt ingenstädes i utlandet varit försökt, icke behöfver visa, att systemet därför ej duger, ty väl att märka är, att vid den tid, konsumtionsbeskattningen allmänt började tillämpas, existerade icke nuvarande enkla metod för sockerhaltens utrönande. Då erfordrades därför kemisk analys och ej som nu endast ett rent mekaniskt handterande af polarimetern. Att under sådana förhållanden någon tanke på att basera beskattningen på sockerhaltsundersökning ej kunde uppstå, är ju tydligt. Skall man försöka med ett system, som möjligen kan bevara råvarubeskattningens fördelar utan att bibehålla dess olägenheter, så skall det naturligtvis vara vid ett sådant tillfälle som det nu förevarande, innan någon kostnad nedlagts på införande af konsumtionsbeskattning. Har man väl fått i ordning hela den för konsumtions-

beskattningen erforderliga apparaten, är det för sent. Nu däremot kan utan svårighet eller risk ett försök göras. Allt, som därtill erfordras, är att inköpa några enkla instrument och till nästa kampanj förordna några fler kontrollörer än förut. Visar sig det nya beskattningssystemet icke fungera på ett tillfredsställande sätt, kan man ju när som helst öfvergå till konsumtionsskatten.

Att Kungl. Maj:t ej velat föreslå Riksdagen ett försök med ett hittills opröfvadt sockerbeskattningssystem, utan funnit tryggare hålla sig till ett i andra länder allmänt tillämpadt och erkänt sådant, finner jag helt naturligt, men för Riksdagen själf ställer sig ju saken något annorlunda, och jag har därför ansett mig genom denna motion böra påkalla Riksdagens uppmärksamhet på de fördelar och den besparing, som enligt mitt förmenande stå att vinna genom en tillämpning af sockerbeskattningskommitténs förslag.

Då detta kommitténs förslag, som ofvan antyds, för sitt genomförande icke kräver några vidlyftiga anordningar, kunde detsamma, om det blefve antaget, börja tillämpas redan vid nästa kampanjs början, hvadan vid sådant förhållande den af Kungl. Maj:t genom nådig proposition n:o 78 föreslagna åtgärden att ytterligare höja den nuvarande rendementsberäkningen kunde undvikas.

Mot kommitténs förslag till förordning om beskattning af hvitbetssockertillverkningen har jag icke annat att anmärka, än att i enlighet med den af mig jämte en annan kommittéledamot afgifna, ofvan omnämnda reservationen arfvodena för förste kontrollörerna synas mig kunna nedsättas till tolf kronor och för kontrollörerna till sex kronor om dagen, samt att i öfrigt bestämmelserna i förslaget § 15 böra ändras så, att tillverkaren såsom tillförene åläggas förse hela kontrollpersonalen med fri bostad äfvensom med kost till ett pris af en krona om dagen.»

*Utskottets
yttrande.*

Af den i detta ämne åstadkomna utredning framgår otvetydigt, hvad som ock vid upprepade tillfällen med styrka framhållits, att det hos oss hittills tillämpade systemet för beskattning af hvitbetssockertillverkningen — en råämnesheskattning, därvid beskattningen grundas på de afverkade hvitbetornas vikt och ett till viss procent fastställt sockerutbyte — är förenadt med afsevärda olägenheter. Erfarenheten har nämligen ådagalagt, att det beräknade utbytet i allmänhet understigit det, som vid afverkning af betor verkligen erhållits. Följden häraf har blifvit, att de skattebelopp, som erlagts till statsverket, blifvit väsentligt mindre än de, som skolat inflyta, därest skatten beräknats efter det sockerutbyte, som ur betorna vid afverkning faktiskt erhållits. Detta

utbyte har ej heller varit lika utan växlat, understundom ej obetydligt, på olika ställen, och beskattningen har följaktligen träffat tillverkarne ojämnt. Genom stigande kultur vid betodlingen och däraf orsakad ökad sockerhalt i betorna samt förbättrad teknik inom sockerindustrien har möjliggjorts att ur betorna afvinna allt större sockermängd, och har denna omständighet framkallat nödvändigheten af att gång efter annau höja den legala utbytesprocenten.

Naturligt är, att dessa rubbningar, som understundom följt tätt på hvarandra, vållat ett osäkerhetstillstånd inom industrien. Ett bibehållande af nu gällande skattesystem i oförändrad form torde därför äfven af denna orsak, enligt hvad ock allmänt erkänts, icke böra ifrågasättas.

Om sålunda full enighet synes hafva rådt därom, att det nuvarande beskattningssättet bör förändras och ersättas med en skatteform, hvarigenom det blir möjligt att bättre än hittills tillgodose de många viktiga och berättigade intressen, som vid ordnandet af en fråga sådan som denna måste tillvaratagas, hafva däremot meningarna varit delade, då det gällt att träffa valet af den nya skatteformen.

I sådant afseende torde till en början böra erinras, hurusom såväl vid kommitténs öfverläggningar som ock vid föregående tillfällen, då frågan om sockerbeskattningens ordnande stått på dagordningen, det ansetts ligga närmast till hands att tänka på en öfvergång till en — vare sig i form af fabrikatskatt eller såsom konsumtionskatt anordnad — produktbeskattning, hvarigenom den färdiga varan rättvisare än efter andra beskattningssystem träffades af skatten.

Af dessa olika former för produktbeskattningen har fabrikatskatten på grund af, enligt hvad kommittén anfört, de med systemet förenade synnerligen invecklade kontrollanordningar icke vunnit någon anslutning och torde därför kunna lämnas å sido.

Beträffande åter konsumtionsbeskattningen lärer det icke kunna förnekas och har äfven af kommittén framhållits, att detta system i möjligaste mån uppfyller alla fordringar på ett rättvist och i tillämpningen säkert beskattningssystem. Att det oaktadt kommitténs flertal icke ansett sig kunna förorda konsumtionsbeskattningens införande hos oss har, på sätt framgår af hvad här nedan anföres, berott hufvudsakligen på, enligt kommittéflertalets mening, rent praktiska hänsyn.

Såsom redan blifvit nämndt, har kommitténs flertal i stället ansett sig böra stanna vid att förorda en råämnesheskattning, på sådant sätt anordnad att hvitbetorna beskattas ej blott såsom nu är fallet efter sin vikt utan äfven efter den utrönta sockerhalten. Enligt kommitténs förslag, hvilket, såsom förut erinrats, upptagits af herr friherre De Geer

i hans ofvanberörda motion, skall skatt erläggas i förhållande till det socker, som de för tillverkningen använda betorna beräknas innehålla, samt det skattepliktiga sockret beräknas efter vikten af de för tillverkningen använda betorna och deras genom direkt polarisation utrönta sockerhalt, minskad med 2 procent.

Att en dylik minskning ansetts böra föreskrivas finner enligt kommitténs åsikt sin naturliga förklaring däri, att, enligt hvad erfarenheten visat, man aldrig kan ur betorna utvinna allt däri befintligt socker. Då den sockermängd i betorna, som sålunda ej kan uttagas, äfven om den i någon fabrik kan nedgå under 1 procent af betvikten, vid andra fabriker dock kan komma att öfverstiga 2 procent, har kommittén ansett sig böra föreslå, att medelsockerhalten i betorna för hvarje tillverkningsdygn, minskad med sistnämnda procenttal, skulle läggas till grund för skatteberäkningen.

Det kan och bör ingalunda förnekas, att den ifrågavarande af kommitténs flertal föreslagna metoden rent teoretiskt utgör en afsevärd förbättring af det nu gällande systemet. Men det får å andra sidan icke heller förbises, att den sålunda ifrågasatta beskattningsformen i likhet med den nuvarande om också icke i samma grad måste lida af den bristen, att man med skatten icke förmår träffa allt det ur betorna utvunna sockret, likasom ock att skatten kommer att olika träffa de olika fabrikerne.

Redan ett noggrannt bestämmande af sockerhalten i betorna eller betsnitseln är nämligen förenadt med icke obetydliga svårigheter och det torde i detta sammanhang böra erinras, att de undersökningar, som för berörda ändamål erfordras, synas vara af sådan beskaffenhet, att deras utförande ställer ganska stora kraf på de personer, åt hvilka de komma att anförtros. Och äfven om erforderlig säkerhet härutinnan kunde stå att vinna med de anordningar, kommittén förutsatt, något som i saknad af tillräcklig erfarenhet väl svårligen kan med visshet göras gällande, måste likväl bestämmandet af storleken utaf det skattefria afdrag, som enligt kommitténs förslag skulle få göras från betornas utrönta sockerhalt, i viss mån vara beroende på ett antagande; och det lider väl intet tvifvel, att i de flesta fall det verkliga sockerutbytet blifver ett annat än det beräknade. Härtill kan läggas, att i den mån för utrönande af sockerhalten hos betorna antalet undersökningar kunde behöfva ökas, detta åter komme att medföra ej obetydligt större kostnader. Utskottet förbiser visserligen icke, att den ifrågavarande skatteformen, jämte det att den skulle komma att verka rättvisare än det nuvarande systemet, tillika skulle nära ansluta sig till nu bestående förhållanden; men detta oaktadt håller utskottet likväl före, att sagda

fördelar icke förmå uppväga här ofvan anmärkta olägenheter. Dessa senare torde väl ock enligt utskottets mening svårligen kunna aflägsnas annorledes än genom en öfvergång till konsumtionsskattesystemet.

Det har redan framhållits, hurusom detta sistnämnda system i möjligaste mån motsvarar anspråken på ett rättvist och i tillämpningen säkert beskattningssystem. I sådant afseende torde till en början kunna fastslås, att allt socker, som afvinnes betorna, varder beskattadt. Föremål för skatten är nämligen den färdiga produkten, då denna i ett för konsumtion lämpadt skick öfverlämnas i handeln. Äfven om beskaffenheten hos produkten icke allestädes är densamma, torde dock de olikheter, som kunna förefinnas, icke böra tillmätas någon i beskattningshänseende afgörande betydelse och synes därför hinder icke möta att å allt det färdiga konsumsockret lägga en och samma skatt. Hvarje ojämnhet de olika fabrikerne emellan med däraf följande premieringar för somliga fabriker är i och med antagande af konsumtionsskattesystemet utesluten. Vidare må i detta sammanhang framhållas, hurusom skatten icke behöfver erläggas, förr än varan uttages till förbrukning, en omständighet, som är till fördel för tillverkarne, hvilka sålunda befrias från att bära räntor å förskottsvis gjorda inbetalningar.

Uppenbart är ock, att detta system, enligt hvilket allt det utvunna sockret blifver föremål för beskattning, måste vara det mest fördelaktiga från synpunkten att staten beredes den största möjliga inkomst af skatten. Till denna redan i och för sig synnerligen betydelsefulla omständighet kan ock läggas en annan, nämligen att, i samma mån skatten drabbar den till förbrukning utlämnade varan, skatteinkomsterna komma att inflyta mera jämnt, enär den årliga förbrukningen gifvetvis i allmänhet är mera konstant än den årligen afverkade betmängden.

Vidare är att märka, att några sådana undersökningar af sockret som de, af hvilka det utaf kommitténs flertal förordade systemets tillförlitlighet är så väsentligt beroende, icke förekomma vid en konsumtionsbeskattning. Den enda undersökning, som erfordras, är den, som måste utföras i sammanhang med den enligt systemet jämväl medgifna skattefria tillverkning af sirap eller melass, en undersökning, som icke torde vara förenad med svårighet.

En annan omständighet, som väl icke heller bör lämnas obeaktad, är, att systemet medgifver skattefrihet för socker, som denatureras för att användas vare sig till tekniskt bruk eller till utfodring af kreatur.

Många och tungt vägande äro alltså de skäl, som tala för en konsumtionsbeskattning. Rättvisan i skattesystemet och den säkerhet i tillämpningen, som medföljer detta system, synas icke heller hafva

jäfvats i de många länder, där den ifrågavarande beskattningsmetoden kommit till användning.

För genomförandet af en konsumtionsskatt kräfvades emellertid en fullt betryggande kontroll från statens sida och mot systemet har i främsta rummet riktats den anmärkningen, att den kontroll, som sålunda erfordrades, vore icke blott synnerligen omfattande och kostsam utan äfven till väsentligt hinder för näringsens behöriga utöfvande.

Hvad anmärkningen i dess förra del beträffar, låter det visserligen icke förneka sig, att den ifrågavarande kontrollen är ganska omständlig och äfven dyrbar, men reservanterna inom kommittén förmena, att efter någon tids erfarenhet ej obetydliga förenklingar med afseende å kontrollens anordnande skola låta sig genomföra, hvarigenom kostnaderna torde kunna nedbringas. Med hänsyn till systemets afgjorda företräde ur rent skatteteknisk synpunkt anser utskottet i alla händelser kostnadsbeloppen, äfven om de i och för sig må anses höga, icke böra tillerkännas större betydelse, helst den ökade kontrollkostnaden väl uppväges af konsumtionsskattens större effektivitet. Vidkommande den senare delen af den nyss framställda anmärkningen vill utskottet i likhet med reservanterna inom kommittén ifrågasätta, om ej tillverkarens olägenheter af konsumtionsskatten till afsevärd del uppvägas af fördelarne af ett fullt rättvist och rubbningar mindre underkastadt beskattningssätt, af anståndet med skattens erläggande, till dess varan uttages till förbrukning, och af det därigenom beredda tillfället för raffinaderierna att arbeta med en billigare råvara. För öfrigt ligger det i sakens natur, att kontrollen bör begränsas till hvad som må finnas oundgängligen nödigt för tillvaratagande af statens rätt, och utskottet förutsätter därför, att, därest lättnader i ett eller annat afseende utan risk för statens anspråk å skatt skulle kunna vidtagas, utvägar ock skola beredas för att söka genomföra dylika lättnader, så att industriens berättigade anspråk varda tillfredsställda.

Mot konsumtionsbeskattningen har ock anmärkts, att dess införande skulle föranleda ett mindre intensivt utnyttjande af råmateriale. I detta hänseende torde emellertid de uttalade farhågorna vara öfverdrifna, då det väl måste anses ligga i fabrikanternas intresse att i den mån det är ekonomiskt fördelaktigt tillgodogöra sig det betalda råmateriale. En dylik uppfattning synes ock hafva ett visst stöd i erfarenheten från Tyskland och andra länder, där systemet vunnit tillämpning.

Vid öfvervägande af alla de skäl för och emot konsumtionsskattsystemet, som sålunda blifvit framhållna, har, såsom redan antydts, be-

villningsutskottet icke kunnat undgå att finna fördelarna af systemet långt uppväga dess befarade olägenheter; och har utskottet därför icke tvekat att förorda införandet här i landet af en konsumtionsbeskattning.

Då utskottet härefter öfvergår till att yttra sig om den skattesats, som vid ett konsumtionsskattesystem bör tillämpas, har utskottet ock att i sammanhang därmed till behandling upptaga frågan om det tullskydd, som den svenska sockerindustrien anses böra åtnjuta. Skattesats
och tullsats.

Hvad först skattesatsen beträffar, har Kungl. Maj:t funnit denna böra bestämmas till 13 öre för kilogram. Frågan om tullskyddet åter sammanhänger med det förslag till förändrade tullsatsers å socker, hvilket innefattas i den här ofvan i detta betänkande (sid. 1 och 2) intagna kungl. propositionen n:o 77, därtill utskottet anhåller få hänvisa.

Till stöd för hvad i sistberörda hänseenden föreslagits, har chefen för finansdepartementet enligt här ofvan först omförmälda statsrådsprotokoll anfört följande: Departements-
chefens yt-
rande.

»Hvad skattesatsen vid en konsumtionsbeskattning beträffar, hafva kommitterade tänkt sig, att densamma borde sättas till 13 öre för kilogram, en siffra, som i det närmaste motsvarar den nu gällande, till $11\frac{3}{4}$ öre för kilogram beräknade tillverkningskatten på råsocker. Kommitterade hafva emellertid därvid uttalat en viss tvekan, huruvida icke denna skattesats möjligen skulle komma att drabba industrien väl hårdt. Vid pröfningen af denna fråga torde man emellertid icke böra förbise, att, då det gäller en konsumtionsskatt, skattefoten i och för sig är för *industrien* tämligen likgiltig. Med afseende härå och då en skattesats af 13 öre för kilogram, såsom jag nyss nämnt, i det närmaste motsvarar den redan nu fastställda skattesatsen på råsocker men icke dess mindre, på grund af konsumtionsskattens förmåga att på ett enkelt och säkert sätt träffa det verkligen vunna sockerutbytet, skulle vara ägnad att i afsevärd mån höja statens behållning af sockerskatten, har jag ansett mig böra föreslå nämnda skattesats, eller 13 öre för kilogram.

Huruvida med denna skattesats en förändring af nu gällande tullsats å råsocker erfordras, torde tariffva någon belysning.

Härvid är till en början att beakta, att tullskyddet för råsocker, tack vare den omständigheten att det legala utbytet alltid understigit det verkliga, faktiskt varit ej obetydligt större än skillnaden mellan tullen och tillverkningskatten.

Om man, med tagen hänsyn till det verkliga utbytet, anställer en beräkning beträffande de fem senaste kampanjerna, för hvilka fullstän-

diga utbytestal äro kända, finner man sålunda, att tillverkningskatten och tullskyddet, ehuru nominellt utvisande andra siffror, ställt sig på följande sätt.

	Utbyte, reduceradt till 1:sta produkt.	Tillverkningskatten, beräknad i förhållande till det <i>verkliga</i> utbytet.	Tullskyddet, sådant det kan sägas hafva i verkligheten gestaltat sig.
1903—04	14,15 %	9,96 öre pr kg.	13,54 öre pr kg.
1902—03	14,21 %	9,92 " " "	13,58 " " "
1901—02	13,69 %	9,87 " " "	13,63 " " "
1900—01	12,94 %	9,53 " " "	13,97 " " "
1899—1900	12,80 %	9,63 " " "	13,87 " " "

Håller man sig till denna beräkning allena, skulle således tullskyddet för råsocker, ehuru detsamma under de senare åren skenbarligen utgjort endast $11\frac{3}{4}$ öre, i verkligheten under samma tid aldrig hafva understigit $13\frac{1}{2}$ öre.

Vid beräkningen af det skydd, sockertillverknigen faktiskt under nämnda tidsperioder åtnjutit, bör man emellertid taga ännu en sak i betraktande, nämligen att de utförselpremier, som i många länder existerat, naturligtvis haft till mål att så långt som möjligt neutralisera tullen i de sockerimporterande länderna. Den tyska utförselpremien på råsocker, som för oss sannolikt haft största betydelsen, var före år 1903 $2\frac{1}{2}$ pfennige, motsvarande $2\frac{1}{4}$ öre per kilogram råsocker, hvilket, för såvidt importen af socker utgjordes af i Tyskland tillverkad vara, var liktydigt med att det svenska tullskyddet för råsocker minskades med större delen af detta belopp. Genom Brysselkonventionen, hvilken äfven Sverige biträdt, hafva utförselpremierna visserligen afskaffats och deras nyssberörda inflytande på tullskyddet i Sverige därmed bortfallit. Men till hösten 1903, då konventionen trädde i kraft, kunde på grund af de i utlandet gällande exportpremier de svenska sockerfabrikerna ej utnyttja hela det tullskydd af $13\frac{1}{2}$ öre, som, enligt hvad af det förestående framgår, utgjorde skillnaden mellan tullen och tillverkningskatten, beräknad i förhållande till det verkliga utbytet, utan detta skydd minskades i följd af premierna med kanske 2 öre d. v. s. till $11\frac{1}{2}$ öre. Då emellertid vår sockerindustri äfven med detta skydd obestriddligen måste anses hafva redt sig synnerligen väl och de tid efter annan företagna höjningarna af den legala utbytesberäkningen vid tillverknigen alltid torde hafva afsett att begränsa skyddet till den ofvannämnda, nominellt gällande tullsatsen å råsocker, $11\frac{3}{4}$ öre för kilogram, synes mig ingen anledning nu föreligga att höja detta skydd. Tvärtom torde, äfven under förutsättning af en konsumtionsskatt af 13 öre, den nu-

varande tullsatsen å råsocker, beräknad efter afdrag af konsumtions-skatten till förenämnda belopp, $11\frac{3}{4}$ öre för kilogram, kunna anses fullt tillgodose alla industriens och jordbrukets berättigade anspråk.

Mot en råsockertull af $11\frac{3}{4}$ öre svarar, vid ett antaget raffinad-rendement af nittio procent, i det allra närmaste en raffinadtull på 13 öre. Denna tull bör dock ökas med en viss summa, representerande det sedan gammalt åt raffinationsindustrien beviljade särskilda skyddet. Detta kan enligt kommitténs utredning för närvarande beräknas till 7 öre men var vid den tid, då de nuvarande tullsatserna bestämdes, blott 4,8 öre för kilogram raffinad.

Visserligen hafva kommitterade, på den grund att det högre skyddet, 7 öre, länge varit ett bestående faktum och att raffinaderierna fortfarande syntes vara i behof däraf, ej föreslagit någon ändring beträffande skyddets storlek, men åtskilliga skäl synas dock tala för dess sänkning.

Dels voro nämligen i Tyskland före Brysselkonventionens tillkomst utförelsepremierna för raffinad (3 å 3,55 pfennige) afsevärdt högre än utförelsepremierna för råsocker i och för sig bort föranleda, så att det extra raffinadskyddet i Sverige kan sägas med deras bortfallande hafva stigit med minst $\frac{1}{2}$ öre, dels torde — och detta är det viktigaste — raffinationsindustrien hafva kommit i åtnjutande af ett ej oväsentligen ökad skydd i följd af förbättringar i fabrikstekniken och äfven i råsockrets beskaffenhet. Därjämte är att märka, att, sedan konsumtionsbeskattningen hunnit genomföras, raffinaderierna komma att arbeta med en skattefri råvara, hvilket naturligen kommer att medföra minskning i dessa fabrikers behof af förlagskapital. Oberoende af sistberörda omständighet torde det emellertid icke kunna förnekas, att tullskyddet för raffinationsindustrien redan nu är obehöfligt stort. Ehuru, på sätt jag senare får anledning att närmare omförmäla, konsumtionsbeskattningen icke lämpligen torde kunna träda i tillämpning förrän nästkommande års höst, anser jag mig dock böra förorda, att en sänkning af tullen å raffineradt socker (och därmed likställdt slag af råsocker) vidtogs redan dessförinnan. Då det emellertid knappast kan anses lämpligt att utan alldeles speciella skäl, som i förevarande fall icke föreligga, under löpande finansår nedsätta en gällande tullsats, torde dock den nämnda förändringen i tullsatsen å raffineradt och därmed likställdt slag af socker icke böra träda i tillämpning förr än den 1 januari nästkommande år.

Gifvet är, att en dylik sänkning i tullen bör åtföljas af en motsvarande jämkning i den restitution, som enligt tulltaxeunderrättelserna

är medgifven vid utförsel af raffineradt socker, tillverkad af importeradt råsocker.

Med afseende å hvad nu blifvit anfördt anser jag det särskilda skyddet för raffinationsindustrien kunna nedsättas till 4 öre för kilogram eller till ett något lägre belopp än det, som vid de nuvarande tullsatsernas åsättande varit afsedt.

I enlighet härmed skulle från och med den 1 nästkommande januari tullen å raffineradt socker — äfvensom å oraffineradt, till färgen icke mörkare än n:o 18 af den i världshandeln gällande holländska standard, hvilket enligt tulltaxan är likställt med raffineradt — nedsättas till 30 öre samt restitutionen vid utförsel af raffineradt socker, i de fall då sådan är medgifven, utgå med endast 26 öre för kilogram. I sammanhang med konsumtionsbeskattningens införande åter skulle tullen å nämnda slag af socker, hvilket, under förutsättning af konsumtionsbeskattning äfven där det införes från utlandet, skulle draga en konsumtionsskatt af 13 öre för kilogram, sättas till 17 öre för kilogram och restitutionen utgå med 13 öre för enahanda viktmängd.

I 9 § 1 mom. tulltaxeunderrättelserna är restitution af tullmedlen under enahanda villkor som vid export af raffineradt socker medgifven jämväl vid utförsel af karameller och andra konfityrer. Då tullen å raffineradt socker sänkes från 33 till 30 öre för kilogram, lärer emellertid detta böra medföra en därefter afpassad minskning i restitutionen för konfityrer, eller från 30 till 27 öre för kilogram. Vid införandet af konsumtionsbeskattning å socker synes åter tullrestitution för sistnämnda varor icke vidare böra utgå i den form, som bestämmes i 1 mom. af 9 § tulltaxeunderrättelserna, utan, där den ifrågakommer, hellre böra ske under den kontroll, som förutsättes i 5 mom. af samma §. Bestämmelsen i 9 § 1 mom. tulltaxeunderrättelserna torde därför, i hvad detta stadgande afser sistberörda slag af varor, böra upphöra att gälla samtidigt därmed att det nya skattesystemet träder i tillämpning.

Att ofvan omförmälda förändringar i fråga om tullsatserna å socker icke böra verka till rubbning i de på grund af Brysselkonventionen särskildt åsatta tilläggsavgifter till tullsatserna å socker tillverkad i vissa länder, som icke biträdt konventionen, faller af sig själf. Gifvet är emellertid, att tilläggsavgifterna böra beräknas i förhållande till de nya tullsatserna.

Såsom redan af det sagda lärer framgå, innebär en konsumtions-skatt af 13 öre med ty åtföljande råsockertull af $11\frac{3}{4}$ öre och raffinadtull af 17 öre för råsockerindustrien i det allra närmaste samma skatt liksom ock samma tullskydd, som förefanns före Brysselkonventionens

tillkomst, samt för raffinaderierna ungefär samma tullskydd som vid införandet af nu gällande tullsatser. Sannolikt kommer emellertid i följd af tullens sänkning priset å raffineradt socker att, till fördel för den konsumerande allmänheten, i någon mån sjunka.»

Ofvan omnämnda, af herrar Brodin, Karlsson, Åkesson och Jespersson väckta motioner beröra samtliga frågan om hvilka tullsatser som böra åsättas socker, och sistnämnda motion därjämte storleken af skattesatsen.

Herr *Brodin* anför i sin motion följande:

*Herr Brodins
motion.*

»Den svenska sockerindustrien har varit mycket omhulad af Riksdagen, som under en lång följd af år beviljat densamma höga tillverkningspremier. Detta har medfört den goda verkan, att landets behof af socker nu tillverkas inom landet, på samma gång som jorden i de trakter, där betodling idkats, upparbetats i hög kultur, och torde antagligen vederbörande jordägare härigenom erhållit större afkastning af sin jord än annorledes varit möjligt. Sockerbruken hafva äfven i allmänhet gjort särdeles goda affärer, och hafva dess aktieägare, förutom goda utdelningar, i flera fall fått sitt kapital betydligt förökadt.

Då premieringen för sockerindustrien nu pågått under en lång följd af år och denna premiering ökats genom högre sockerutbyte än som beräknats för skatten, torde tiden vara inne att äfven taga någon hänsyn till den sockerkonsumerande allmänheten, som fått bekosta premieringen genom oskäligt höga sockerpriser. Denna allmänhetens oskäligen beskattning har blifvit särskildt påtaglig, sedan sockerbruksbolagen genom sammanslutning hindrat nya bolags uppträdande och därigenom monopoliserat sockeraffärerna i Sverige.

Om man på grund af senaste kommittébetänkande angående beskattning af hvitbetssockertillverkningen, afgifvet den 17 maj 1904, och med ledning af en i Ekonomisk Tidskrift, häft. 12, år 1904 intagen artikel, »Reformen af vår sockerbeskattning» af Joh. C. Lembke, söker utreda hithörande förhållanden, så finner man:

att, enligt ofvannämnda kommittébetänkande, priset på världsmarknaden för tyskt betsocker af 88 procent f. o. b. Hamburg var, reduceradt till svenskt mynt, såsom här nedan uppgifves. Priserna på svenskt råsocker upptagas äfven enligt samma betänkande, men då priset på det svenska råsockret är upptaget till 92 procent rendement,

har en särskild tabell upprättats, reducerande världsmarknadspriset för socker af 88 procent rendement till 92 procent, hvarvid enligt kommitténs anvisning för hvarje procent tillägges 25 pf. Om denna prisnotering lägges till grund och frakt, assurans och lossningskostnader, beräknade sammanlagda till 1 krona pr 100 kilogram, samt tull tillägges, blir priset på tyskt råsocker i Sverige som här nedan angifves.

Genomsnittspriset på svensk raffinad upptages enligt omförmälda artikel i Ekonomisk Tidskrift.

	Tyskt råsocker å 88 % f. o. b. Hamburg i kronor per 100 kg.			Tyskt råsocker å 92 % med tull och frakt i kronor per 100 kg.			Svenskt råsocker å 92 % pris i kronor pr 100 kg.			Genomsnittspris för svenskt råsocker	Pris- skillnad emellan svenskt råsocker och
	Lägst	Högst	Medeltal	Lägst	Högst	Medeltal	Lägst	Högst	Medeltal		
1893	22,39	33,30	27,15	47,79	58,70	52,55	46,40	47,60	47,00	61,40	14,40
1894	15,41	23,18	20,36	40,81	48,58	41,71	37,50	47,40	42,45	53,84	11,39
1895	16,43	19,58	17,54	41,83	44,98	42,94	36,00	41,60	38,80	57,67	18,87
1896	15,98	22,61	18,79	41,38	48,01	44,19	38,10	44,00	41,05	58,49	17,44
1897	14,96	17,21	15,86	40,36	42,61	41,26	29,00	38,50	33,75	54,67	20,92
1898	16,28	18,38	17,02	41,68	43,78	42,42	35,20	38,00	36,60	56,19	19,59
1899	16,20	20,03	18,04	41,60	45,43	43,44	37,40	39,00	38,20	55,50	17,30
1900	16,20	22,16	18,56	41,60	47,56	43,96	37,40	39,40	38,40	58,78	20,38
1901	11,81	16,76	14,48	37,21	42,16	39,88	36,00	39,40	37,70	56,88	19,18
1902	10,58	14,40	12,08	35,98	39,80	37,48	35,00	36,40	35,70	52,56	16,86

Nu anförda siffror tala sitt eget språk, och utan att vara initierad i sockerbruksindustriens mysterier kan man på grund af dessa tabeller göra vissa slutsatser.

Sålunda framgår däraf, att priserna på svenskt råsocker städse varit lägre än utländskt råsocker med tull, frakt och kostnader, undantagande 1894 och detta förhållande har varit gällande icke allenast då den inhemska produktionen varit större än konsumtionen, utan äfven då import af tyskt betråsocker förekommit. Sålunda importerades under 1899 — 12,329 tons råsocker och under 1900 — 12,492 tons.

Om man däremot granskar tabellen angående raffinerad vara, så framgår däraf, att priset på raffinad under de 10 åren 1893—1902 i medeltal varit 17,635 öre per kilogram högre än råsockerpriset. Då tullen för raffinad är 33 öre eller 9½ öre per kilogram högre än tullen

på råsocker, så framgår häraf, att raffinaderierna kunnat tillgodogöra sig en oskäligen avance på förädlingen af råsocker. Detta till skada för såväl konsumenter som råsockerfabriker och betodlare. Då prisskillnaden emellan råsocker och raffinad var kronor 11,39 år 1894 och kronor 18,89 år 1895, så framgår däraf, att vid denna tidpunkt måste något särskildt inträffat, som kunde föranleda en sådan prisstegring. Då stor prisskillnad mellan råsocker och raffinad sedan fortfarit, så att under de 8 åren 1895—1902 medeltalet på denna prisskillnad var kronor 18,80 per 100 kilogram, är antagligt, att sockerraffinaderierna vid tidpunkten 1894—95 lyckats få betsockerfabrikerna under sin ledning och därigenom kunnat monopolisera sockeraffärerna till sin fördel.

Af hvad här ofvan anförts torde framgå, att något bör göras från Riksdagens sida för att i någon mån reglera denna extra beskattning, som sockerraffinadintresset lyckats åstadkomma. Detta torde kunna ske endast genom att nedsätta tullen på raffinad och därmed jämförligt socker, då råsockerfabrikerna och betodlarna blifva oberörda af nedsättningen.

För bestämmande af råsockertullen till 23,5 öre per kilogram och raffinadtullen till 33 öre per kilogram har legat till grund antagandet, att 100 kilogram råsocker lämna 83 $\frac{1}{3}$ kilogram raffinad. Enligt detta antagna utbyte är restitution vid utförsel af raffinad bestämd till 28,2 öre per kilogram. 4,8 öre per kilogram synes sålunda vara det tullskydd raffinadindustrin beräknats åtnjuta. Då 100 kilogram råsocker nu lämna 90 kilogram raffinad, så skulle enligt samma beräkning restitutionen bort vara $23,50 : 90 = 26,1$ öre per kilogram och tullskyddet sålunda varit 6,9 öre per kilogram. Genom Brysselkonventionen har den tyska exportpremien cirka 3 öre per kilogram bortfallit och har det svenska skyddet för raffinad ökat med dessa 3 öre vid konkurrens från Tyskland, och kan tullskyddet sålunda anses vara $6,9 + 3$ eller cirka 10 öre i rundt tal per kilogram.

Genom den stora prisstegring, som socker undergått på världsmarknaden under slutet af 1904 och 1905, hafva raffinaderierna gjort storartade extra förtjänster delvis genom konstlade medel, och är äfven af denna anledning nödigt att nedsätta tullen på raffinad, så att dylika extra beskattningar kunna begränsas genom möjlighet till import.

På grund af hvad här ofvan anförts, hemställes, att Riksdagen behagade besluta, att gällande tulltaxa genast förändras sålunda, att rubriken Socker får följande förändrade lydelse:

Socker

591. raffineradt alla slag, såsom topp-, kandi- och kak-, samt krossadt eller pulveriseradt socker..... 1 kilogram 25 öre.»

Herr Karlssons motion.

Den af herr *Karlsson* väckta motionen är af följande lydelse:

»Kungl. Maj:t föreslår Riksdagen i proposition n:o 77 att från och med den 1 januari 1906 nedsätta tullsatsen å raffinad och andra därmed jämförbara sockersorter med 3 öre per kilogram samt att i samband därmed vidtaga nödiga ändringar i tulltaxan och i § 9 i under rättelsen om hvad vid tulltaxans tillämpning iakttagas bör.

Detta Kungl. Maj:ts förslag har på många håll och med all rätt väckt stor tillfredsställelse. Men då man erinrar sig den våldsamma stegring sockerpriserna under den senast förflutna tiden undergått, torde fullgiltiga skäl föreligga att tillse, om icke allmänhetens hårda beskattning till förmån för den inhemska sockertillverkningen kan ytterligare något minskas utan att man därmed skadar nämnda industri och därmed förenade verksamhetsgrenar.

Motiveringen för Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag återfinnes i Kungl. Maj:ts proposition n:o 76 (sid. 28 och 29), och däraf framgår, att förslaget hufvudsakligen afser att återföra raffinationsskyddet till ungefär samma belopp, hvartill det uppgick, då de nuvarande tullsatserna bestämdes. Fråga är emellertid, om icke på sockermarknaden inträdt sådana förhållanden, som kunna väl motivera en något starkare minskning i sagda skydd, än i kungl. propositionen föreslås.

Under det mångåriga arbete, som föregick afslutandet af Brysselkonventionen, utgick man från att borttagandet af exportpremierna skulle förbättra sockerpriserna på världsmarknaden. Äfven senaste sockerskattekommitté, inom hvilken sockerindustrien hade framstående målsmän, säger (sid. 116): »det får emellertid icke förbises, att Brysselkonventionen antagligen skall komma att verka till förhöjning af sockerpriset på världsmarknaden. Häraf åter kan följa, att de svenska sockerfabrikanterna blifva i tillfälle att något höja priset inom landet.» En så oerhörd prisstegring som den, hvilken ägt rum under senaste tiden, hade väl dock ingen förutsett. Inom loppet af några månader steg priset å raffinadsocker här i landet med icke mindre än 10 öre pr kg., och fortfarande förefalla priserna fasta med snarast uppgående tendens. Om det ock är sant, att denna prisstegring delvis förorsakats af felslagen betskörd, torde man dock ej misstaga sig, om man i dessa för-

hållanden äfven spårar verkningarna af Brysselkonventionen. Ett noggrannare aktgifvande på hithörande omständigheter skall otvifvelaktigt gifva stöd för denna uppfattning. Det land, våra sockerfabrikanter i främsta rummet torde ha att räkna med i fråga om konkurrens från utlandet, är Tyskland. Själfklart torde vara, att med den minskning af »surtaxen» (d. v. s. skillnaden mellan de skatter eller afgifter, som träffa utländskt socker, och de skatter eller afgifter, hvilka det inhemska sockret är underkastadt) från mark 20 till mark 4,80, som meranämnda konvention medförde för Tyskland, ett prisfall måste äga rum inom sagda land. Förut hade det höga tullskyddet tillsammans med trustbildningen inom den tyska sockerindustrien satt fabrikanterna i stånd att hålla så höga priser inom landet, att de härigenom och genom exportpremierna höllo sig mera än skadeslösa för de förluster, de eljest skulle gjort genom underpriserna för det till utlandet, framför allt till England, exporterade sockret. När så på grund af tullens nedsättning med 15,2 mark pr 100 kg. priset inom landet måste gå ned och då exportpremierna samtidigt borttogos, var man ovillkorligen tvingad att höja priset å exportsockret. Man kunde ej längre i lika hög grad som förut skydda sig genom konstlade inländska priser, och därför måste man äfven på den utländska marknaden rätta sina noteringar efter varans verkliga värde.

Om Riksdagen nu beslutade en något större minskning i raffinationsskyddet, än Kungl. Maj:t föreslagit, vore detta endast ett utslag af den aktgifvenhet på företeelserna å hithörande område, som det är statsmakternas skyldighet att utöfva i fråga om en så starkt statssubventionerad näring som vår sockerindustri. Så vidt vi kunna förstå, talar nämligen allt för, att, så länge Brysselkonventionen består, förhållandena på sockermarknaden åtminstone några år framåt i stort sedt skola utveckla sig i samma riktning som för närvarande. Men under sådana omständigheter är det af vikt, att man tillser, att den tunga, som pålægges landets befolkning för ifragavarande industris upprätthållande, icke blir större än nödigt är. Klagomålen i detta afseende äro redan mycket starka.

Visserligen kan invändas, att man ej vet, hur länge Brysselkonventionen kommer att bestå och ej heller om icke andra förhållanden kunna uppstå, som bringa sockerindustrien in i ett annat och mindre gynnsamt läge. Beträffande konventionen vet man emellertid med säkerhet, att den är gällande åtminstone till den 1 september 1908. Har den då ej blifvit uppsagd, gäller den fortfarande år från år, tills den af någon af de fördragsslutande makterna uppsäges. Och för öfrigt kunna vi vara

fullt förvissade om, att för den händelse å sockermarknaden skulle inträda några ändrade förhållanden, som kunna berättiga ett ökad tullskydd, sockerindustriens målsmän icke skola försumma att därom underrätta.

Vid bedömandet af denna sak bör man erinra sig, att här endast är fråga om *raffinationsskyddet* samt att i öfriga stater, som anslutit sig till Brysselkonventionen, icke numera förekommer något särskildt skydd för raffinationsindustrien.

Äfven bör måhända påpekas, att en stor skillnad mellan tullen å råsocker och tullen å raffinad icke kan vara till förmån för landtbruket, emedan ett sådant förhållande kan locka till import af utländskt råsocker i stället för att uppmuntra den inhemska betodlingen.

I herr O. A. Brodins motion, n:o 59 Andra Kammaren, föreslås en sänkning af raffinadtullen med 8 öre, eller från 33 till 25 öre. Detta tro vi vara en för stark sänkning, och den kan i alla händelser icke komma till stånd utan en samtidig sänkning af råsockertullen. Där- emot finna vi en minskning af 2 öre utöfver hvad Kungl. Maj:t föreslagit vara fullt berättigad. Utöfver den egentliga sockertullen, som skulle förblifva oförändrad, skulle då likväl kvarstå 2 öre som särskildt skydd för raffinationsindustrien.

Beträffande den tid, då den ifrågasatta tullnedsättningen skulle träda i kraft, saknas ej starka skäl för att bestämma denna till exempelvis den 1 juli innevarande år. Men då Kungl. Maj:t icke ansett skäligt att låta den i Kungl. Maj:ts proposition föreslagna tullnedsättningen träda i kraft under löpande finansår, finna vi bäst att i detta afseende ansluta oss till Kungl. Maj:ts förslag.

På grund af hvad ofvan anförts och med anledning af Kungl. Maj:ts proposition n:o 77, få vi alltså värdsamt föreslå, att Riksdagen måtte besluta:

dels att tullsatsen å råsocker, raffineradt, alla slag, såsom topp-, kandi- och kak- samt krossadt eller pulveriseradt socker, skall från och med den 1 januari 1906 utgå med 28 öre för kilogram;

dels att tullsatsen å socker, oraffineradt, till färgen icke mörkare än n:o 18 af den i världshandeln gällande holländska standard, likaledes från och med den 1 januari 1906 skall utgå med 28 öre för kilogram;

dels att den i 9 § i underrättelser om hvad vid tulltaxans tillämpning iakttagas bör under vissa villkor medgifna restitution af tullmedlen vid utförsel sjöledes från stapelstad af raffineradt socker,

topp-, kandi- och kak-, hvilket tillverkats inom riket af utländskt råämne, skall från och med den 1 januari 1906 utgå med 26 öre för kilogram sådant socker;

dels att den i nyssnämnda § medgifna restitution af tullmedlen för karameller och andra konfityrer från och med den 1 januari 1906 skall utgå med 25 öre för kilogram;

dels — under förutsättning af bifall till Kungl. Maj:ts nådiga proposition n:o 76 med förslag till förordning om beskattning af socker —

a) att tullsatserna å nedannämnda slag af socker från och med den 1 september 1906 skola utgöra följande belopp, nämligen:

å socker, raffineradt, alla slag, såsom topp-, kandi- och kak-samt krossadt eller pulveriseradt socker, 15 öre för kilogram;

å socker, oraffineradt, till färgen icke mörkare än ofvannämnda i världshandeln gällande standardnummer, likaledes 15 öre för kilogram;

å socker, till färgen mörkare än samma standardnummer, äfven om varan inkommer i upplöst eller flytande tillstånd, 11,75 öre för kilogram;

b) att från och med den 1 september 1906 den jämlikt 9 § i ofvan omförmälda underrättelser under vissa villkor medgifna restitution af tullmedlen vid utförsel af förenämnda där angifna slag af inom riket af utländskt råämne tillverkad socker skall utgå med 13 öre för kilogram; samt

c) att den i 9 § 1 mom. tulltaxeunderrättelserna förekommande bestämmelse om restitution af tullmedlen för karameller och andra konfityrer från och med den 1 september 1906 skall upphöra att gälla;

dels ock att de i tulltaxan bestämda tilläggsafgifter till nu gällande tullsatser å vissa slag af socker, som tillverkats i vissa där särskildt angifna länder, skola beräknas i förhållande till de, enligt hvad ofvan sagts, för hvarje tid bestämda tullsatser.»

Herr *Åkesson* anför i sin motion följande:

*Herr Åkessons
motion.*

»Uti Kungl. Maj:ts nådiga proposition n:o 77 till innevarande års Riksdag föreslås en förändring af tullen å raffineradt socker.

Skulle import till Sverige af raffineradt socker ifrågakomma, blefve det sannolikt från Tyskland. På grund af Brysseltraktaten har detta land borttagit exportpremierna å socker. Dessa utgjorde förut för raffinad m. 3:55 och för råsocker m. 2:50 per 100 kg. Skillnaden mellan dessa båda belopp utgör knappast 1 öre per kg., och kan häri-

genom ingalunda motiveras nedsättningen af skillnaden mellan raffinad- och råsockertullen med 3 öre per kg.

Man har visserligen väntat, att på grund af Brysseltraktaten en allmän stegring af sockerpriserna skulle inträffa. Den stegring, som nu ägt rum, torde emellertid åtminstone till allra största delen få tillskrifvas fetslagna skördar. Att man ingalunda väntar, att sockerpriserna å världsmarknaden skola förblifva desamma som nu, framgår däraf, att, under det att råsocker f. o. b. Hamburg per 100 kg. för närvarande noteras m. 29: 70, samma vara per november noteras med endast 23 m. Inom den internationella sockerhandeln förutses sålunda ett fall i priserna af m. 6: 70 per 100 kg. På grund af hvad här ofvan anförts hemställes,

att Riksdagen, i händelse Kungl. Maj:ts nådiga proposition n:o 76 beträffande införande af konsumtionsskatt för hvitbetssocker bifalles, behagade besluta, att rubriken Socker i tulltaxan får följande förändrade lydelse:

Socket: raffineradt, alla slag, såsom topp-, kandi- och kak- samt krossadt eller pulveriseradt socker, pr kilo 20 öre.

Socket: oraffineradt:

a) till färgen icke mörkare än n:o 18 af den i världshandeln gällande holländska standard, hvarå normalprof genom generaltullstyrelsens försorg hållas vederbörande tullkammare till handa, pr kilo 20 öre;

b) till färgen mörkare än nämnda standardnummer, äfven om varan inkommer i upplöst eller flytande tillstånd, pr kilo 11 $\frac{3}{4}$ öre.»

Herr Jespersons motion.

Herr *Jespersons* motion är af följande lydelse:

»I nådiga propositionen n:o 76 till Riksdagen detta år föreslår Kungl. Maj:t ändradt beskattningssystem för sockertillverkningen, nämligen konsumtionsskatt för allt till fritt bruk utlämnadt socker med 13 öre pr kilogram, samt på samma gång tullens sänkning till 11 $\frac{3}{4}$ öre för mörkt råsocker och 17 öre för raffinad, pr kilogram.

Då det är min bestämda uppfattning, att dessa bestämmelser, om de blifva af Riksdagen antagna, skola ruinera flera fabriker och låta dem som kunna hålla sig kvar föra en tynande tillvaro, vågar jag vördsamst föreslå någon ändring af bestämmelserna i den kungl. propositionen.

Då, såvidt jag kunnat utröna, stämningen inom Andra Kammaren tämligen allmänt är för, att sockret bör blifva billigare, har jag icke

velat föreslå, att skatt och tull tillsammans skulle blifva lika med nuvarande tullen å raffinad, 33 öre pr kilogram, utan hållit mig till i propositionen föreslagna 30 öre, hvilket tyckes mig vara lyckligt funnet, och vill därför föreslå, att konsumtionsskatten bestämes till 12 öre, i stället för 13 öre, och att tullen å raffinad blifver 18 öre. Då 13 öres konsumtionsskatt ungefär sammanfaller med den nuvarande skatten, 11 $\frac{3}{4}$ öre pr kilogram råsocker, kan det möjligen förefalla, som om det föreslagna skulle innebära en sänkning af beskattningen, men man måste då komma ihåg, att, med nuvarande beskattningssystem, en del socker blifver obeskattadt, hvilket gör, att den föreslagna beskattningen ändock blifver väsentligt högre än nu. Visserligen skulle den af mig föreslagna nedsättningen i beskattning åstadkomma en minskad inkomst för statskassan af omkring 1 million kronor emot det beräknade, men ökningen af statskassans inkomster skulle dock blifva omkring 3 millioner, hvilket ju är ganska afsevärdt. Skulle däremot den kungl. propositionen blifva antagen oförändrad, är jag alldeles viss om, att inkomsterna från detta håll till statskassan icke skola blifva hvad man beräknat, ty fabrikerne skola blifva nödsakade att nedsätta betpriserna, och då de icke ens med de för innevarande år gällande betpriser kunnat erhålla tillräcklig betodling, följer ju alldeles tydligt, att sockerbetsodlingen kommer att af- taga och möjligen alldeles upphöra, hvilket skulle vålla, förutom minskad arbetstillgång vid råsockerfabrikerne, att dels de omkring 4 miljoner kronor, som utgå till arbetare för betornas skötsel, icke skulle komma dessa till godo, hvilket kan orsaka ökad utvandring och dels göra, att många miljoner kronor skulle gå ur landet för inköp af socker, hvilket skulle skada vår handelsbalans och säkerligen återverka på hela landets näringslif. På grund af hvad jag nu anfört vill jag vördsamt föreslå, att konsumtionsskatten å socker, som utlämnas till fritt bruk, måtte bestämmas till 12 öre pr kilogram, samt tullen å raffineradt och därmed likställdt socker blifva 18 öre pr kilogram, äfvensom att andra bestämmelser, som därmed hafva sammanhang, måtte ändras därefter.»

Till upplysning i saken har utskottet ansett sig böra här nedan införa hvad gällande tulltaxa innehåller i fråga om tullsatserna å artikeln socker.

*Gällande
tullsatser.*

	Kvantitet för tullberäkningen.	Tullsats.	
		Kronor	öre
<i>socker:</i>			
raffineradt, alla slag, såsom topp-, kandi- och kak- samt krossadt eller pulverisadt socker.	1 kilogram	—	33
oraffineradt:			
a) till färgen icke mörkare än n:r 18 af den i världshandeln gällande holländska standard, hvarå normalprof genom Generaltullstyrelsens försorg hållas vederbörande tullkam-mare tillhanda	1 kilogram	—	33
b) till färgen mörkare än nämnda standard-nummer, äfven om varan inkommer i upp-löst eller flytande tillstånd	1 kilogram	—	23,5
tillverkadt i följande länder och af nedanstående slag, belägges med en tilläggsavgift till nämnda tullsatser, hvilken avgift skall utgöra för socker, tillverkadt			
i Spanien:			
raffineradt och oraffineradt 1 kilogram			
19,44 öre			
i Danmark:			
raffineradt 1 kilogram			2,52 öre
oraffineradt 1 kilogram			1,26 öre
i Japan:			
raffineradt kandissocker 1 kilogram			1,88 öre
i Rumänien:			
raffineradt 1 kilogram			16,20 öre
oraffineradt 1 kilogram			12,78 öre
i Ryssland:			
socker med minst 99 % sockerhalt 1 kilogram			5,86 öre
socker med minst 88 % sockerhalt 1 kilogram			5,16 öre
socker med mindre än 88 % sockerhalt 1 kilogram			4,46 öre

	Kvantitet för tullberäkningen.	Tullsats.	
		Kronor	öre
<i>socker:</i>			
i Argentina: raffineradt och oraffineradt 1 kilogram 36 öre			
i Chili: raffineradt, i stycken eller krossadt 1 kilogram 9,73 öre hvitt, i kristaller eller malet 1 kilogram 7,82 öre i kristaller af första produkt eller pudersocker 1 kilogram 4,64 öre oraffineradt (chancaca eller concreto) 1 kilogram 4,31 öre			
i Costa Rica: hvitt 1 kilogram 14,76 öre andra slag: raffineradt 1 kilogram 10,80 öre oraffineradt 1 kilogram 10,98 öre			
i Dominikanska republiken: raffineradt och oraffineradt 1 kilogram 36 öre			
sirap och melass	1 kilogram	—	10
<i>Anm. 1.</i> Därest ett och samma kolli innehåller särskilda sockerslag, underkastade olika tullafgifter, tillämpas den högre tullsatsen för hela innehållet; skolande dock afseende ej fästas å stärkelsesocker eller stärkelsesirap, som ingår i vanlig sirap af brun eller ljusbrun färg.			
<i>Anm. 2.</i> Om ursprungsbevis för raffineradt och oraffineradt utländskt socker gäller hvad i kungl. kungörelsen den 1 juli 1904 stadgas.			

I 1 § af det af Kungl. Maj:t framlagda förslaget till förordning om beskattning af socker föreslås, att för allt socker, som inom riket tillverkas eller dit införes, skall, på sätt i förordningen närmare be-

*Utskottets
yttrande.*

stämnes, vid sockrets utlämnande till fritt bruk erläggas skatt med 13 öre för hvarje kilogram, hvarförutom för socker, som till riket införes, skall erläggas tull enligt tulltaxan.

Vid bestämmandet af denna skattesats har Kungl. Maj:t liksom ock kommittén utgått därifrån, att någon ändring icke borde vidtagas i det hos oss sedan länge antagna förhållandet mellan tullen för importeradt och skatten för inhemskt råsocker, eller med andra ord att den svenska råsockerindustrien borde bibehållas vid det tullskydd, som kommer densamma till del därigenom, att skatten för råsocker bestämts till att utgöra hälften af tullen för utländskt råsocker, mörkare än n:o 18 efter den holländska standarden.

Då tullen för råsocker mörkare än n:o 18 utgör 23,5 öre för kilogram, lärer således med tillämpning af ofvan angifna grundsats skatten för råsocker bära vara 11,75 öre för kilogram, hvilket med ett numera antaget raffinadrendement af 90 procent motsvarar en konsumtionsskatt af 13,055 öre för kilogram, och har denna sistnämnda skattesats, såsom ofvan synes, afrundad till 13 öre, upptagits i Kungl. Maj:ts förslag. Med en dylik skattesats, hvilken skulle drabba allt socker, som utlämnas till fritt bruk, vare sig sockret är af inländskt eller utländskt ursprung, äro följaktligen vissa jämkningar i tulltaxan och tulltaxeunderrättelserna erforderliga. Då enligt kommitténs uppfattning den utländska raffinaden borde drabbas af lika hög afgift som nu samt förhållandet mellan de nuvarande tullsatserna å olika slags socker icke borde rubbas i vidare mån än som påkallades däraf, att förhållandet mellan råsocker och raffiad rättades i öfverensstämmelse med den nuvarande uppfattningen däraf, hade kommittén föreslagit, att tullsatserna för raffiad och oraffineradt socker till färgen icke mörkare än n:o 18 skulle utgöra 20 öre för kilogram, att tullsatsen för oraffineradt socker, mörkare än nämnda standardnummer, skulle vara 11,75 öre för kilogram samt att vid export af raffiad, tillverkad af utländskt råsocker, skulle jämte frihet från konsumtionsskatt lämnas en restitution af 13 öre för kilogram, motsvarande den för råsockret erlagda tullafgift.

Genom dessa bestämmelser komme utländsk raffiad att vid utlämnandet till fritt bruk inom landet få bära i tull och skatt tillhoppa 33 öre eller ett belopp, motsvarande den nuvarande raffinadtullen. Utländskt råsocker, som importerades för att här raffineras, komme att drabbas dels till hela sin vikt af tullen, 11,75 öre för kilogram, dels ock vid sockrets utlämnande till fritt bruk med 13 öre för hvarje kilogram därur vunnen raffiad.

Med afseende å den sålunda förordade råsockertullen har Kungl. Maj:t icke föreslagit någon ändring, och synes däremot, likasom emot en skattesats af 13 öre, icke vara något att erinra.

Vidkommande åter tullen för raffinad och därmed likställdt slag af råsocker har Kungl. Maj:t funnit densamma kunna nedsättas från sitt nuvarande belopp 33 öre till 30 öre, hvilka siffror under förutsättning af en konsumtionsskatt af ofvan angifna storlek motsvaras af resp. 20 och 17 öre, allt för kilogram räknadt, hvarjämte Kungl. Maj:t ansett denna nedsättning liksom vissa af densamma föranledda ändringar i tulltaxeunderrättelserna böra träda i kraft redan den 1 januari 1906. Herrar Karlsson och Brodin hafva hvar för sig påyrkat en ytterligare sänkning af den ifrågavarande tullen, den förre till 28 öre och den senare till 25 öre eller vid införandet af konsumtionsskatt till resp. 15 och 12 öre, för kilogram. Herr Brodin har dessutom hemställt, att tullen skulle träda i kraft genast och således vinna tillämpning redan under innevarande år. Herr Åkesson har yrkat bibehållande af nu gällande raffinadtull, vid konsumtionsskatt evalverad till 20 öre, likaledes för kilogram räknadt. Hvad herr Jespersons förslag angår, har han utgått från att skatt och tull skulle tillhopa uppgå till det af Kungl. Maj:t föreslagna belopp, 30 öre, och, då han ansett skatten böra bestämmas till 12 öre, följaktligen yrkat, att tullsatsen å raffinad blefve 18 öre, allt för kilogram.

Beträffande den af Kungl. Maj:t föreslagna nedsättningen af raffinadtullen, afses därmed, enligt hvad motiveringen angifver, hufvudsakligen att återföra raffinations-skyddet till ungefär samma belopp, hvartill det uppgick, då de nuvarande tullsatserna bestämdes.

Departementschefen har enligt den af kommittén lämnade utredningen ansett raffinations-skyddet kunna för närvarande beräknas till 7 öre, hvaremot detsamma vid den tid, då de nuvarande tullsatserna bestämdes, uppgifves hafva varit allenast 4,8 öre, allt för kilogram raffinad.

Kommittén anför härom följande:

»För bestämmandet af råsockertullen till 23,5 öre och raffinadtullen till 33 öre för kilogram har legat till grund antagandet, att 100 kilogram råsocker lämna 83 $\frac{1}{3}$ kilogram raffinad. Enligt detta antagna utbyte är restitutionen vid utförsel af raffinad bestämd till 28,2 öre. 4,8 öre synas sålunda vara det tullskydd, raffinationsindustrien åtnjuter. Vid tillämpning af konsumtionsskatten och de af kommitterade för sådant fall föreslagna tullsatserna skulle raffinad, som framställt af utländskt råsocker, komma att drabbas af tull och skatt till sammanlagdt belopp af 26 öre för kilogram. Då direkt importerad raffinad, såsom nyss nämnts, komme att drabbas af motsvarande afgifter af

sammanräknadt 33 öre för kilogram, synes som om det extra skyddet för raffinaderierna skulle komma att höjas till 7 öre för kilogram, utgörande skillnaden mellan 33 öre och 26 öre. Då det högre utbytet emellertid länge varit ett bestående faktum och industrien sålunda redan nu i verkligheten åtnjuter det högre skyddet, samt de uppgifter, kommitterade inhämtat rörande raffinaderiernas ställning, angifva, att dessa fortfarande äro i behof af detta skydd, kunna kommitterade icke föreslå någon ändring beträffande skyddets storlek. Det får ej heller förbises, att en minskning af raffinadtullen skulle medföra en nedsättning af det skydd, som tillkommer hvitbetssockertillverkningen.»

Då följaktligen lika väl Kungl. Maj:ts förslag som ofvan omförmälda förslag af motionärer, hvilka påyrkat en ytterligare minskning af raffinationssskyddet, utgår från antagandet att berörda skydd, sådant det nu består, är vida högre än hvad ursprungligen afsedt varit, har det syntts utskottet nödigt att till en början undersöka riktigheten af denna utgångspunkt, och får utskottet därvid erinra om den beräkningsgrund uti ifrågavarande afseende, som angifves i 1863 års tullkommittés betänkande och hvilken synes hafva följts, då nu gällande tullsatser fastställdes.

Kommittén beräknade raffinationssskyddet enligt följande grunder. 100 ℔ råsocker (*rörsocker*) antogos lämna 83,38 ℔ raffiad och 16,04 ℔ sirap, af hvilken senare produkt 3 ℔ ansågos i värde motsvara 1 ℔ raffiad. Följaktligen beräknades 100 ℔ råsocker lämna i raffiad en totalafkastning af, med utelämnande af ett obetydligt bråktal, 89 ℔ .

Med denna beräkning såsom utgångspunkt skulle enligt nu gällande tullsatser skyddet för *raffinationsindustrien*, så länge denna industri uteslutande förädlade *rörsocker*, hafva utgjort för kilogram raffiad (inberäknadt sirap) 6,6 öre, hvilken siffra erhålles på följande sätt. För 100 kilogram raffinerad vara, raffiad och sirap, den senare beräknad i värde till $\frac{1}{3}$ af den förra, erfordras 112,36 kilogram råsocker, som draga en tull af 26 kronor 40 öre efter 23,5 öre för kilogram. Tullen för 100 kilogram raffiad utgör efter 33 öre för kilogram 33 kronor, och drages härifrån nyssnämnda belopp 26 kronor 40 öre, utgör resten, 6 kronor 60 öre, det skydd, som, räknadt för 100 kilogram, tillkommer raffinationsindustrien. För kilogram blir det alltså, såsom ofvan är sagdt, 6,6 öre.

Med användande af samma beräkningsgrund skulle, sedan man öfvergått till att raffinera uteslutande hvitbetsråsocker, därvid till matlagning duglig sirap icke lärer erhållas, skyddet, under antagande att 100 kilogram dylikt råsocker lämna 90 kilogram raffiad, utgöra 6,9 öre för kilogram, hvilken siffra erhålles på följande sätt. För framställande af

100 kilogram raffinad erfordras, med ett beräknadt utbyte af 90 procent, 111,1 kilogram hvitbetsråsocker, därför tullen utgör 26 kronor 11 öre. Då tullen för 100 kilogram raffinad utgår med 33 kronor, blir således skyddet, räknadt för 100 kilogram, 6 kronor 89 öre, motsvarande för kilogram i afrundadt tal 6,9 öre.

Af hvad ofvan blifvit anfördt, framgår, att det skydd, raffinations-industrien ursprungligen ansetts böra åtnjuta, uppgått till i det närmaste samma belopp som det nuvarande skyddet. Den skillnad, som sålunda förefinnes mellan Kungl. Maj:ts enligt kommitténs utredning verkställda beräkning och den, för hvilken här ofvan redogjorts, synes hafva berott därpå, att vid beräkningen af skyddets storlek bortsetts från det förhållande, att vid förädling af *rörsocker* erhöles en viss myckenhet sirap, som ansågs i värde motsvara en tredjedel så stor kvantitet raffinad.

Den af Kungl. Maj:t föreslagna nedsättningen af raffinadtullen synes sålunda icke skäligen böra uppfattas såsom ett återförande af raffinations-skyddet till ursprungligen afsedt belopp, utan såsom en verklig nedsättning; och för en sådan torde icke heller skäl saknas.

Vid bedömande af denna fråga får nämligen icke förbises, att genom Brysselkonventionens tillkomst andra förhållanden inträdt å sockermarknaden, hvilka i förening med, efter konsumtionsbeskattningens införande, påräknad dels minskning i produktionskostnaderna dels ock inbesparing af ränta å skattebeloppet komme att i verkligheten öka storleken af det ifrågavarande skyddet med ett belopp, som torde kunna beräknas till $2\frac{1}{2}$ à 3 öre för kilogram.

Med hänsyn härtill anser utskottet, att en nedsättning af raffinadtullen är af omständigheterna betingad, och då det belopp, hvartill en dylik nedsättning bör bestämmas, såsom af det sagda framgår, utgör omkring 3 öre, har utskottet ansett lämpligt att förorda Kungl. Maj:ts förslag om den ifrågavarande tullens sänkning med 3 öre för kilogram. Att på sätt två motionärer hemställt gå ännu längre i fråga om nedsättning af tullen vågar utskottet däremot icke tillstyrka, då utskottet anser nödigt, att med varsamhet förfares gent emot socker-industrien, för hvars främjande staten hittills underkastat sig så betydande uppoffringar, och då för denna industris fortbestånd otvifvelaktigt erfordras, att det råsocker, som inom landet produceras, äfven kan därstädes raffineras.

Då här ofvan anförda förhållanden, hvilka ansetts påkalla en nedsättning af tullen, visserligen delvis hänföra sig till Brysselkonventionen, men dock till allra största delen stå i samband med öfvergången till en

konsumtionsbeskattning, synes emellertid den ifrågavarande nedsättningen icke böra träda i kraft, förrän det nya skattesystemet ansetts böra vinna tillämpning. Utskottet har alltså icke kunnat tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag om den nedsatta tullens tillämpning före den 1 september 1906, vid hvilket förhållande bestämmelserna om restitution för socker äfvensom karameller och andra konfityrer ock ansetts böra för tiden till den 1 september 1906 bibehållas oförändrade. Mot de föreslagna jämkningarna i dessa bestämmelser för tiden efter berörda dag synes däremot icke något vara att anmärka.

Till ytterligare belysning af frågan om sockerbeskattningen har utskottet ansett lämpligt att här nedan meddela till utskottet aflämnad uppgift om dels de svenska fabrikernas genomsnittspris, för kilogram räknadt, å raffineradt socker under åren 1871—1904, dels ock medelpriset, för 100 kilogram räknadt, å ej mindre 88-procentigt råsocker samt raffineradt socker i Magdeburg än äfven samtliga sorter raffineradt socker i Stockholm under tiden september—december 1903, januari—december 1904 och januari—mars 1905.

År	öre
1871	102,00
1872	97,71
1873	72,07
1874	88,43
1875	89,65
1876	87,23
1877	94,82
1878	87,28
1879	88,64
1880	90,49
1881	93,29
1882	91,22
1883	86,53
1884	76,61
1885	71,39
1886	68,48
1887	62,60
1888	65,80
1889	69,61
1890	64,50
1891	64,93
1892	67,27

År	öre
1893	68,50
1894	61,40
1895	53,84
1896	57,67
1897	48,49
1898	54,67
1899	56,19
1900	56,99
1901	54,74
1902	51,07
1903	52,50
1904	53,35

	Medelpriset å 88 % råsocker i Magdeburg.	Medelpriset å raffineradt socker i Magdeburg.	Medelpriset å samt- liga sorter raffineradt socker i Stockholm.
1903 september	M. 18.30	M. 46.90	Kr. 52.88
» oktober	» 16.90	» 46.64	» 52.79
» november	» 16.50	» 44.40	» 53.04
» december	» 17.—	» 43.90	» 52.99
1904 januari	» 16.60	» 43.—	» 53.10
» februari	» 16.10	» 42.50	» 53.05
» mars	» 16.94	» 42.50	» 53.03
» april	» 17.50	» 42.74	» 53.04
» maj	» 18.90	» 45.—	» 52.95
» juni	» 18.20	» 45.—	» 52.94
» juli	» 19.30	» 46.—	» 52.77
» augusti	» 21.20	» 47.50	» 52.75
» september	» 22.30	» 48.50	» 52.86
» oktober	» 21.50	» 48.50	» 53.04
» november	» 28.20	» 53.—	» 53.72
» december	» 29.—	» 54.50	» 56.26
1905 januari	» 32.—	» 57.50	» 58.93
» februari	» 30.20	» 57.50	» 61.62
» mars	» 30.—	uppgift saknas	» 60.42

Utskottet har vidare att yttra sig om Kungl. Maj:ts i propositionen n:o 78 framlagda förslag, att, i afvaktan på den blifvande nya lagstift-

Bih. till Riksd. Prot. 1905. 5 Saml. 1 Afd. 21 Häft.

Uthytes-
procenten.

ningens ikraftträdande, utbytesberäkningen vid beskattningen af hvitbetssockertillverkningen skulle från och med den 1 september innevarande år höjas med en procent, så att ett hundra kilogram råa (ej torkade) hvitbetor antoges lämna ett utbyte af 13, i stället för nu 12, kilogram socker.

Till stöd härför har departementschefen enligt det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet anfört följande:

Departements-
chefens ytt-
rande.

»Enligt nu gällande lagstiftning om beskattning af hvitbetssockertillverkningen i riket skall tillverkningskatt, utgörande hälften af gällande tullsats för utländskt råsocker af mörkare färg än n:o 18 af den i världshandeln antagna holländska standard, erläggas i förhållande till det utbyte i råsocker, som de för tillverkningen använda hvitbetorna antagas hafva lämnat. Detta antagna sockerutbyte bestämdes vid beskattningens införande till 6,25 kilogram af 100 kilogram råa (ej torkade) hvitbetor. Men sedermera har den lagstadgade utbytesberäkningen flera gånger höjts, nämligen år 1893 till 7,5, år 1894 till 8,25, år 1895 till 9, år 1896 till 10,5, år 1901 till 11,5 och slutligen år 1902 till 12, allt beräknadt i procent af de för tillverkningen använda råa betornas vikt. Dessa förhöjningar, som vidtagits i den mån hvitbetorna visat högre sockerhalt och utbytet af socker såväl till följd däraf som ock genom tillverkningsmetodernas förbättrande stigit, har haft till syfte att låta skatten såvidt möjligt drabba allt inom landet tillverkad socker.

Huru sockerhalten hos betorna växlat under de senaste tillverkningsåren, framgår af följande siffror, som jag erhållit från finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå:

Tillverknings- år.	Antal fabriker, där betornas sockerhalt var				
	lägre än 13 %	mellan 13 % och 14 %	mellan 14 % och 15 %	mellan 15 % och 16 %	större än 16 %
1895—1896	2	10	1	1	—
1896—1897	2	9	6	—	—
1897—1898	—	10	7	1	—
1898—1899	—	9	9	—	—
1899—1900	—	4	11	3	—
1900—1901	—	5	12	1	—
1901—1902	—	1	9	5	2
1902—1903	—	—	5	11	1
1903—1904	—	—	8	8	1
1904—1905	—	—	1	8	12

Senaste, d. v. s. nu innevarande, tillverkningsår hade betorna lägsta sockerhalten, 14,20 procent, vid Lidköpings sockerfabrik; därefter var sockerhalten lägst vid Köpinge (15,11 procent) och Karpalunds (15,17 procent) fabriker, båda belägna i Skåne; vid samtliga öfriga fabriker var sockerhalten öfver 15,5 procent, högst var den vid Staffanstorps (16,95 procent) och Keffinge (17,14 procent) äfvenledes i Skåne belägna fabriker.

Det vunna utbytet af råsocker, reduceradt till första produkt, utgjorde för tillverkningsåret 1895—1896 11,34 procent af de afverkade betornas vikt och har sedan stigit oafbrutet ända till år 1902—1903, då det uppgick till 14,21 procent; följande år var det 14,15 procent. För innevarande tillverkningsår är sockerutbytet icke ännu känt, men torde detsamma, att döma af betornas sockerhalt, säkerligen komma att stiga till 14,5 procent. Dock är härvid att märka, att vid vissa fabriker utbytet antagligen blir något lägre.

Kungl. Maj:t har visserligen denna dag beslutat nådig proposition till Riksdagen angående förändradt sätt för beskattning af socker, men då den nya beskattningen ej skulle träda i kraft förr än den 1 september 1906 och sockerutbytet, som nämndt, i verkligheten är åtskilligt större än det nuvarande legala utbytet, 12 procent, synes intet skäl förefinnas att, i afvaktan å införandet af det nya beskattningssystemet, låta skatten å hvitbetssockertillverkningen fortfarande utgå efter nyssnämnda grund. Då emellertid de särskilda fabrikerne i afseende å sockerutbytet äro tämligen olika situerade och skatten icke bör sättas högre, än som motsvarar det utbyte, de industriföretag, hvilka härutinnan befinna sig i det minst gynnsamma läget, kunna antagas vinna, synes mig dock som om det lagstadgade utbytet icke bör sättas högre än till 13 procent.

Det beräknade utbytets förhöjning med 1 procent medför vid en betafverkning af 750,000 ton, hvilket torde kunna anses såsom ett normalt medeltal, en ökad skatteinkomst af i rundt tal 880,000 kronor. Äfven om betafverkningen ej skulle uppgå till högre belopp än under innevarande tillverkningsår, eller omkring 560,000 ton, skulle statsverkets inkomst likväl ökas med öfver 650,000 kronor.»

Det torde icke kunna förnekas, att öfvergången till det nya beskattningssystemet kommer att i flera afseenden rätt kännbart träffa industrien. Utom det att fabrikerne måste erlægga en i många fall afsevärdt högre skatt, än hittills varit fallet, hafva de ock att bära ej obetydliga kostnader för fabriksdriftens anordnande i öfver-

*Utskottets yt-
rande.*

ensstämmelse med det nya systemets fordringar. Hvad särskildt beträffar de anläggningar för melassutsockring, som förekomma vid de flesta af våra fabriker, kunna de efter konsumtionsskattesystemets införande icke användas med samma fördel som nu. I följd häraf gå ock de på dessa anläggningar nedlagda kostnader till väsentlig del förlorade. Äfven i detta afseende synas följaktligen ekonomiska uppoffringar vara att befara.

Med hänsyn till nu anförda förhållanden och då det synes olämpligt att under det sista året, ett skattesystem tillämpas, höja skattesatsen, har utskottet ansett nu gällande utbytesprocent böra bibehållas oförändrad. Utskottet har alltså icke kunnat tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

Hvad till sist angår den af departementschefen berörda omständigheten, att med den tidpunkt, som valts för den nya skatteformens trädande i tillämpning, eller den 1 september 1906, skatten för nämnda års beskörd åtminstone till allra största delen icke komme att inbetalas förr än efter 1906 års utgång, hvilket så till vida innebure en olägenhet, som det inkomstbelopp, hvilket i det för Riksdagen framlagda förslaget till rikstat för år 1906 upptagits under skattetiteln hvitbetssockertillverkningsavgift, icke under året kunde annat än till en del påräknas, har utskottet visserligen icke förbisett, att en dylik olägenhet svårligen synes kunna undvikas. Utskottet har likväl ansett departementschefens framställning i denna del icke föranleda annat utskottets yttrande än det, som påkallas i sammanhang med utskottets förslag till beräkning af de särskilda bevillningarnas belopp för år 1906.

Utskottet öfvergår nu till granskning af de särskilda paragrafer i det af Kungl. Maj:t framlagda författningsförslaget, i hvilka utskottet funnit sig böra vidtaga ändringar eller rörande hvilka ändringsförslag blifvit framställda.

*Herr Faxes
motion.*

Herr *Faxe* har i sin ofvan omförmälda motion n:o 240 beträffande 4, 5, 10, 11, 14, 17, 25, 28 och 47 §§ framställt särskilda förslag. Vid införande här nedan af berörda förslag har, för vinnande af öfverskådlighet, ansetts lämpligt att jämsides upptaga den af Kungl. Maj:t föreslagna lydelsen af ifrågakomna paragrafer:

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Herr Faxes förslag.)

4 §.

Från fabrik, som står under kontroll, eller från allmänt sockernederlag må socker, utan erläggande af sockerskatt, från riket utföras, om utförseln sker genom tullkammare under den kontroll och de villkor, som i tullstadgan bestämmas för utförsel af nederlagsgods.

Om och under hvilka villkor frihet från sockerskatt må äga rum för socker, som användes för tillverkning af andra varor, hvilka ur riket utföras, därom förordnar Kungl. Maj:t.

(Utgår.)

5 §.

1. Innan socker från fabrik eller allmänt sockernederlag utlämnas till fritt bruk, skall den därå belöpande skatt inbetalas till landt-ränteriet i det län, där fabriken eller nederlaget finnes, eller, hvad fabrik eller sockernederlag i Stockholm angår, till öfverståthållareämbetet; dock att, därest tillverkaren eller nederlagsinnehafvaren ställer säkerhet, som af Kungl. Maj:ts befallningshafvande godkännes, han må för en tid af två månader åtnjuta anstånd med erläggande af skatt.

10 §.

1. Vid råsockerfabrik skall fabriksbyggnaden ligga fritt, utan

5 §.

1. Innan socker från fabrik eller allmänt sockernederlag utlämnas till fritt bruk, skall den därå belöpande skatt inbetalas till landt-ränteriet i det län, där fabriken eller nederlaget finnes, eller, hvad fabrik eller sockernederlag i Stockholm angår, till öfverståthållareämbetet; dock att, därest tillverkaren eller nederlagsinnehafvaren ställer säkerhet, som af Kungl. Maj:ts befallningshafvande godkännes, han må för en tid af tre månader åtnjuta anstånd med erläggande af skatt.

10 §.

Fabriksbyggnaden skall vara fullständigt omgifven af ett minst två

(Kungl. Maj:ts förslag.)

samband med andra byggnader, och må icke, med undantag för kontorslokal, innehålla andra lägenheter än dem, som äro behöfliga för socker-tillverkningen. De lägenheter, i hvilka råsockrets centrifugering och uppvägning försiggå, skola bilda en särskild afdelning af byggnaden (sockerhuset), så att de, om så erfordras, må kunna afstängas från öfriga delar af densamma.

2. Mellan sockerhuset och den öfriga delen af fabriken må endast finnas en genomgång. Vid denna genomgång skall för de vid fabriken anställda kontrollörer finnas vakt-rum med åt genomgången vettande fönster. Om magasin för sockers uppläggande gränisar till sockerhuset, må genomgång finnas äfven till magasinet.

3. Fönstren på centrifugrum-mets ytterväggar skola vara försedda med järngaller samt fönstren till öfriga lägenheter i sockerhuset äfven-som gluggarna till under detsamma belägna källare med järngaller eller nät af järntråd på sätt i ordningsstadgan föreskrifves.

11 §.

1. Vid fabrik för framställning af raffineradt socker skall antingen fabriksbyggnaden ligga fritt, utan samband med andra byggnader, samt hafva samtliga utåt vettande fönster försedda med järngaller eller nät af järntråd, eller ock skall fabriksom-

(Herr Faxes förslag.)

meter högt stängsel af sten eller järn, därest ej Kungl. Maj:t finner mindre fullständig anordning kunna medgifvas. Till stängslet må dock räknas brandmur, så ock till fabriken hörande byggnad, som till fabriksområdets utsida ej har annan öppning än sådan ingång, som är bevakad eller ställd under kronans lås, eller ock fönster, försedda med galler eller nät af järntråd med högst fem centimeter mellan stängerna eller trådarna.

Stängsel skall så anbringas, att detsamma ej ligger på mindre än fem meters afstånd från byggnad, som ej utgör del af stängslet.

För fabrik, som ligger vid öppen plats eller trafikerad gata i stad samt vid stationsområde å statens järnvägar samt vid hamn, hvarest öfvervakning lätt låter sig verkställa, må förenkling i afstängning mot ifrågavarande platser medgifvas af finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå.

11 §.

I fabrik skall vid hvarje ingång, som icke i allmänhet hålles stängd, finnas vaktstugor eller vaktrum för de till ingångens bevakning anställda kontrollörer. Från lägenheten skall finnas fönster åt ingången till fabriken. För trafiken till och från fa-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

rådet vara fullständigt omgifvet af ett minst två meter högt stängsel, där ej på grund af särskilda förhållanden Kungl. Maj:t finner mindre fullständig anordning kunna medgifvas. Till stängslet må räknas brandmur så ock till fabriken hörande byggnad, som till fabriksområdets utsida ej har annan öppning än sådan ingång, som är bevakad eller ställd under kronans lås, eller fönster, försedda med järngaller eller nät af järntråd.

Stängsel skall så anbringas, att detsamma ej ligger på mindre än fem meters afstånd från byggnad, som ligger inom och ej utgör del af stängslet.

2. För trafiken till och från fabriken må i stängslet kring detsamma i regel ej hållas öppna mer än två ingångar om dagen och en om natten. Alla andra ingångar skola vara stängda med kronans lås, och få de vid behof öppnas allenast i kontrolltjänstemans närvaro.

3. Vid hvarje ingång, som icke i allmänhet hålles stängd, skall finnas vaktstuga eller vaktrum för de till ingångens bevakning anställda kontrollörer. Från vaktrummet skall finnas fönster, vettande åt ingången till fabriken.

14 §.

1. Tillverkare äger att äfven utom fabriksområdet men i fabriken

(Herr Faxes förslag.)

braken må i stängslet ikring detsamma i regeln icke hållas öppna mer än två ingångar om dagen och en om natten. Alla andra ingångar skola vara stängda med kronans lås, och få de vid behof öppnas allenast i kontrolltjänstemans närvaro.

14 §.

1. Tillverkare äger att äfven utom fabriksområdet, men i fabri-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

närhet upplägga obeskattadt socker i magasin, som uteslutande användes till förvarande af sådant socker. Sådant magasin räknas till fabriken och skall stå under kronans lås.

17 §.

1. Då fabrik skall sättas i gång eller vid början af ett tillverkningsår fortfarande vara i verksamhet, åligger det tillverkaren att minst tio dagar förr, än rörelsen må börja, till Kungl. Maj:ts befallningshafvande ingifva skriftlig *driftsanmälan* med uppgift om

a) dagen, då han ämnar börja rörelsen,

b) huruvida arbetet skall fortgå dag och natt eller endast om dagen,

c) antalet ingångar, som i allmänhet skola hållas öppna,

d) huruvida socker skall förvaras utom fabriksområdet, samt

e) det ombud, som i tillverkarens frånvaro skall företräda honom inför kontrolltjänstemännen, hvarjämte, därest fabriken ej står under kontroll, då anmälan göres, vid densamma skall fogas intyg af vederbörande öfverkontrollör, att anordningarna vid fabriken icke strida mot denna förordnings eller ordningsstadgans föreskrifter.

(Herr Faxes förslag.)

kens närhet upplägga obeskattadt socker i magasin, som uteslutande användes till förvaring af sådant socker. Sådant magasin räknas till fabriken och skall stå under kronans lås. *Såvida icke kontroll- och justeringsbyrån medgifver undantag, skall sådant magasin ligga inom en kilometers afstånd från fabriken.*

17 §.

1. Då — — — — — om

a) — — — — —

b) — — — — —

c) — — — — —

d) — — — — —

e) det ombud, som i tillverkarens frånvaro skall företräda honom inför kontrolltjänstemännen, *jämte, om han så önskar, en eller flera ställföreträdare för detta,*

hvarjämte — — — — — föreskrifter.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Herr Faxes förslag.)

25 §.

25 §.

6. Är fabrik belägen utom stad eller köping, vare tillverkaren pliktig att på anmodan af Kungl. Maj:ts befallningshafvande åt en hvar af den vid fabriken anställda kontrollpersonal *utan ersättning* upplåta ett eldadt, städadt samt med nödiga möbler och sängkläder försedt boningsrum, beläget i fabriken närhet. Oafsedt fabriken belägenhet vare tillverkare ock skyldig att, på anmodan af Kungl. Maj:ts befallningshafvande, åt en hvar af kontrollpersonalen, som sådant önskar, anskaffa lämplig kost mot ersättning af två kronor om dagen. Sistnämnda ersättningsbelopp afdrages från det vederbörande tillkommande arfvode och tillhandahålles tillverkaren genom Kungl. Maj:ts befallningshafvande.

7. Då arbete i sockerfabrik ej pågår och allt socker inlagts i magasin under kronans lås, skola förste kontrollör och kontrollörer återkallas och tillsynen vid magasinet öfverlämnas åt en af Kungl. Maj:ts befallningshafvande utsedd tillsyningsman, hvilken i arfvode af statsmedel erhåller tio kronor för hvarje dag hans verksamhet vid magasinet påkallats. Påkallas tillsyningsmannens åtgärd under tillverkningsåret mer än *trettiofem*

6. Är fabrik belägen utom stad, köping eller municipalsamhälle, vare tillverkare pliktig att på anmodan af Kungl. Maj:ts befallningshafvande åt en hvar af den vid fabriken anställda kontrollpersonal *till ett pris af en krona om dagen* i fabriken närhet upplåta ett eldadt, städadt samt med nödiga möbler och sängkläder försedt boningsrum. Oafsedt fabriken belägenhet vare tillverkare ock skyldig att på anmodan af Kungl. Maj:ts befallningshafvande åt en hvar af kontrollpersonalen, som sådant önskar, anskaffa lämplig kost mot en ersättning af två kronor om dagen. De i detta mom. omförmälda ersättningsbelopp afdragas från det vederbörande tillkommande arfvode och tillhandahållas tillverkaren genom Kungl. Maj:ts befallningshafvande.

7. Då arbetet i råsockerfabrik icke pågår och allt socker inlagts i magasin under kronans lås, skall förste kontrollör och kontrollörer återkallas och tillsynen vid magasinet öfverlämnas åt en af Kungl. Maj:ts befallningshafvande utsedd tillsyningsman, hvilken i arfvode af statsmedel erhåller 10 kr. för hvarje dag hans verksamhet i magasinet påkallas. Påkallas tillsyningsmannens åtgärd under tillverkningsåret mer än *nittio* särskilda dagar, skall

(Kungl. Maj:ts förslag.)

särskilda dagar, skall ersättningen för de öfverskjutande dagarna gäldas af tillverkaren.

28 §.

1. När socker skall uttagas från fabrik, göre tillverkaren hos förste kontrollören eller tillsyningsmannen skriftlig anmälan därom, med angifvande af sockrets slag och vikten af hvarje kolti äfvensom huruvida sockret skall utlämnas till fritt bruk eller försändas till annan fabrik, allmänt sockernederlag eller tullkammare.

47 §.

Beträffande de fabriker, inom hvilka arbete bedrifvits under tillverkningsåret 1904—1905 och som skola vara i gång under tillverkningsåret 1906—1907, skall dock särskildt till efterrättelse lända:

a) De i 10 och 11 §§ omförmälda galler och järnträdsnät samt de i 11 § omförmälda vaktstugor skola första gången bekostas af staten. Detsamma gälle om de i 11 § omförmälda stängsel, såvida de utgöras af träplank, men om tillverkaren önskar uppföra stängslet af annat material, erhåller han af statsmedel såsom bidrag därtill ett belopp, motsvarande kostnaden för ett stängsel af träplank.

b) Därest afsevärda svårigheter möta att inskränka antalet af fabri-

(Herr Faxes förslag.)

ersättning för de öfverskridande dagarna gäldas af tillverkaren.

28 §.

1. När socker skall uttagas från fabrik, göre tillverkaren hos förste kontrollören eller tillsyningsmannen skriftlig anmälan därom med angifvande af sockrets slag och kvantitet äfvensom huruvida sockret skall utlämnas till fritt bruk eller försändas till annan fabrik, allmänt sockernederlag eller tullkammare.

47 §.

Beträffande — — — — —
— — — — — — — — — — — lända:

a) De i §§ 9 och 10 omförmälda galler och järnträdsnät samt de i § 10 omförmälda vaktstugor och vaktrum skola första gången bekostas af staten. Detsamma gälle om de i § 9 omförmälda stängslen.

b) Därest afsevärda svårigheter möta att inskränka antalet af fabri-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

kens ingångar till två eller att i öfrigt vidtagna föreskrifna anordningar vid fabrik, vill Kungl. Maj:t på framställning af tillverkaren och efter vederbörandes hörande för fabriken meddela de förändrade bestämmelser, som af omständigheterna kunna påkallas.

(Herr Faxes förslag.)

kens ingångar till två eller att i öfrigt vidtagna föreskrifna anordningar vid fabrik, skall tillverkaren dock vara berättigad att fortfarande drifva sin rörelse, och skall kontrollen då ordnas enligt de föreskrifter, som kungl. kontroll- och justeringsbyrån har att lämna, på sådant sätt, att den blifver betryggande för staten och så litet som möjligt hindrande för tillverkaren.

4 §.

Rörande de i denna § meddelade bestämmelser anför chefen för finansdepartementet följande:

Special-
motivering.

»I 4 § meddelas stadgande om villkoren för export af socker. Då i nämnda paragraf föreskrifvits, att från fabrik, som står under kontroll, eller från allmänt sockernederlag socker må från riket utföras utan erläggande af sockerskatt, om utförelsen sker genom tullkammare under den kontroll och de villkor, som i tullstadgan bestämmas för utförelsen af nederlagsgods, har därmed åsyftats en anordning, hvarigenom all restitution af konsumtionsskatt vid export af socker skulle kunna undvikas. Den olägenhet, som vidlåder råämnes- eller betsaftbeskattningen därigenom att export ej kan ske, med mindre skatterestitution medgifves, och att restitutionen vanligen medför någon premie för exportören, är sålunda undanröjd. För att bereda möjlighet till befrielse från erläggande af konsumtionsskatt för socker, som användes för tillverkning af andra varor, hvilka ur riket utföras, har i sistnämnda § jämväl införts en bestämmelse i sådant syfte. Då emellertid en dylik skattebefrielse förutsätter, att tillverkningen i fråga sättes under särskild kontroll, och bestämmelserna härom icke torde böra erhålla sin plats i nu förevarande förordning, har jag ansett lämpligast, att meddelandet af de föreskrifter, som härutinnan må finnas erforderliga, öfverlämnas åt Kungl. Maj:t.»

Herr Faxe har i sin ofvanberörda motion yrkat, att denna § måtte ur förordningen utgå. Till stöd härför åberopar motionären, hurusom Sverige i Brysselkonventionen förvärfvat sig en undantagsställning med

villkor att export icke ägde rum och att det därför vore farligt för vår svenska sockerindustri att äfventyra denna undantagsställning.

Enligt hvad artikeln 6 i Brysselkonventionen af den 5 mars 1902 gifver vid handen, kunna bestämmelserna i konventionen, såvidt de angå Sverige, uppdelas i två olika klasser, nämligen dels sådana, hvilkas tillämpning är beroende däraf, huruvida export af socker från Sverige kommer att äga rum, och dels sådana, som skulle träda i kraft omedelbart efter det konventionen blifvit af Sverige ratificerad.

Till förstnämnda klass höra bestämmelserna i artikel 1 om afskaffande af direkta eller indirekta premier, som tillverkning eller utförsel åtnjuter, vidare föreskrifterna i artikel 2 om skyldighet att ställa råsockerfabriker och sockerraffinaderier under ständig kontroll samt slutligen stadgandet i artikel 3 angående skyldighet att till visst belopp begränsa tilläggsafgiften eller den s. k. surtaxe, d. v. s. skillnaden mellan beloppet af de afgifter och skatter, som påföras utländskt socker, och beloppet af de afgifter och skatter, som drabba inhemskt socker. Samtliga dessa föreskrifter skola icke vara för Sverige gällande, så länge Sverige icke exporterar socker. I konventionen finnes emellertid icke någon bestämd föreskrift om utsträckningen af den export, som må förekomma utan att Sveriges undantagsställning i berörda hänseende skall anses hafva upphört. Afgörandet af denna fråga är öfverlämnadt åt den med anledning af konventionen inrättade ständiga kommissionen i Bryssel. Export torde dock, enligt hvad af de vid konferensen förda protokoll framgår, anses föreligga redan vid upprepad utförsel af ett kvantum af några tusental kilogram. Därest kommissionen skulle förklara Sverige tillhöra de sockerexporterande länderna, skulle följaktligen för Sverige inträda skyldighet att i enlighet med konventionens bestämmelser ordna sin sockerlagstiftning. Sverige hade därvid att välja mellan antingen att nedsätta surtaxen till högst 6 francs (4,32 kronor) för 100 kilogram för raffineradt och därmed likställdt slag af socker samt högst 5,50 francs (3,96 kronor) för annat socker, hvilket under den nya ordningen vore liktydigt med en sänkning af tullen till resp. 4,32 och 3,96 öre för kilogram räknadt, eller ock att frånträda sin nuvarande ställning till konventionen och få sin export belagd med särskild tilläggstull, motsvarande den premie, som skall anses ligga i den högre surtaxen.

Hvad angår den förstnämnda åtgärden eller tullens sänkning, lärer industrien icke kunna bestå utan ett vida högre skydd, än som efter en dylik nedsättning skulle kvarstå, och genom den senare af

omförmälda båda åtgärder torde sockrets afsättning i utlandet komma att omöjliggöras. Det lärer ock med allt skäl kunna ifrågasättas, huruvida inom en öferskådlig framtid en förmånlig export verkligen kan tänkas komma till stånd här ifrån landet. Under sådana förhållanden torde de i nu omförmälda afseende föreslagna bestämmelserna, såvidt de innefattas i förra delen af paragrafen, icke böra äga tillämpning, så länge Brysselkonventionen är för Sverige gällande, och har därför en tilläggsbestämmelse härom införts i §.

Hvad härefter beträffar stadgandet i senare delen af denna paragraf, torde detta för närvarande hafva betydelse endast med afseende å punsch, men väl är det af vikt att så ordna förhållandena, att till denna ingalunda obetydliga exportartikel svenskt socker må kunna användas. Såsom framdeles möjliga exportartiklar, hvilka skulle beröras af stadgandet, märkas tillverkningar af våra skogsbär äfvensom kondenserad mjölk.

Beträffande artikeln punsch gäller för närvarande jämlikt § 9 mom. 5 tulltaxeunderrättelserna och generaltullstyrelsens med stöd däraf meddelade resolutioner, att restitution vid utförseln beviljas för den tull, som erlagts för de till exportvaran använda kvantiteter socker och arrak, hvilken restitution beräknas och utgår med visst belopp för liter utförd vara.

Med hänsyn härtill och med afseende å hvad nu föreliggande författningsförslag i öfrigt innehåller i fråga om tidpunkten och ordningen för sockerskattens erläggande lärer det kunna ifrågasättas, huruvida ej lämpligast vore att socker, som användes vid tillverkning af punsch, afsedd för export, blefve i vanlig ordning beskattadt, med rätt för tillverkaren att sedermera vid varans utförsel erhålla restitution af skatten för sockret likaväl som af den tull, som kan belöpa på de vid tillverkningen använda ingredienser. Därest utländskt socker användes vid exportvarans framställning, blefve det inkonsekvent om, såsom Kungl. Maj:ts förslag synes afse, befrielse från skatten skulle äga rum medelst skatteafföring, under det att belöpande tull skulle erläggas för att efter exporten restitueras. Samma inkonsekvens komme äfven i viss mån att göra sig gällande vid användning af svenskt socker, då i detta fall tullrestitution för arraken skulle ifrågakomma. Önskligt vore väl, att ett likartadt förfarande med afseende å tull och skatt i hvilketdera fallet som helst kunde vinna tillämpning. Därest tullmedlen icke borde definitivt vidkännas en eventuell utgift för sockerskattens restituerande, kunde väl svårighet icke möta att vederbörligen

godtgöra tullverket af det på 7:de hufvudtiteln uppförda anslag till restitutioner. Kontrollen borde dock ankomma på tullverket, som ju i hvarje fall hade att anordna kontroll med afseende å arraken samt äfven i fråga om sockret, därest detta vore importeradt. Men denna omständighet och det förhållande, att med afseende å tullrestitution åtminstone för en i varan ingående ingrediens (arraken) bestämmelser innehållas i de af Riksdagen beslutade tulltaxeunderrättelserna, synas lämpligen böra föranleda, att hufvudgrunderna för en eventuell skatterestitution blefve Riksdagen underställda.

Med afseende å sådana artiklar som ofvan omförmälda tillverkningar af skogsbär samt kondenserad mjölk — därest öfver hufvudtaget det kan anses vara af behofvet påkalladt att i förevarande lagstiftning redan nu taga hänsyn till dessa eller andra dylika tillverkningar — torde förhållandena gestalta sig något annorlunda, beroende därpå, att därvid oftast icke kunde blifva fråga om tullrestitution samtidigt med skatterestitutionen och att följaktligen kontrollen icke i regeln kunde läggas å tullverket.

Förevarande fråga synes sålunda tariffva en närmare utredning, och lärer i afbidan därpå med afgörandet så mycket hellre kunna anstå, som Riksdagen hinner att ännu en gång sammankomma, innan den nya sockerbeskattningsformen skulle träda i kraft.

Utskottet har därför ansett nu ifrågavarande del af paragrafen böra ur förordningen utgå och i stället funnit sig böra hemställa om aflåtande af en skrifvelse till Kungl. Maj:t i nu nämndt syfte.

5 §.

Motionären har här yrkat, att den i paragrafen omförmälda tid af 2 månader för anstånd med skattens erläggande måtte utsträckas till 3 månader, och anför till stöd härför följande:

»I § 5 bestämmes, att de inhemska fabrikerna icke skola få åtnjuta anstånd med skattens erläggande mer än två månader, men att importör af utländskt socker skall erlägga skatten på samma gång som tullen erlägges. Genom att upplägga sockret på nederlag och betala nederlagsafgift för tullbeloppet får importören tre månaders kredit äfvenledes å skattebeloppet, å hvilket dock någon nederlagsafgift icke synes komma att erläggas. Jag anser, att samma betalningsanstånd, som kommer importören till godo, äfven bör lämnas den inhemska tillverkaren.»

Enligt § 75 i gällande tullstadga är, då nederlagsvaror angifvas till förtullning, ägaren mot ställande af viss säkerhet berättigad till

anstånd med tullavgiftens erläggande i 90 dagar från angifningsdagen, om tullbeloppet för det på samma inlaga upptagna gods uppgår till 500 kronor eller därutöver.

Då således genom det af motionären omförmälda förfarande en importör lär kunna betinga sig 90 dagars anstånd äfven med skattens erläggande och därigenom kan sägas blifva gynnsammare ställd än tillverkaren, har en ändring, på sätt herr Faxé föreslagit, ansetts lämplig.

7 §.

I öfverensstämmelse med såväl förordningen angående villkoren för tillverkning af brännvin som ock förordningen angående tillverkning och beskattning af maldrycker har den af Kungl. Maj:t föreslagna benämningen tillståndsbrief ansetts böra här, och följaktligen äfven på andra ställen i förslaget, utbytas mot tillståndsbevis.

10 och 11 §§.

Rörande här ifrågavarande §§, hvilka lämpligen synts kunna behandlas i ett sammanhang, anför departementschefen följande:

»Hvarje fabrik, som afser tillverkning eller raffinering af socker — sålunda både *råsockerbruk* och *raffinaderier* — skall, jämlikt 9 § i förslaget, vara så byggd och inrättad, att enligt de närmare föreskrifter, som i förordningen och ordningsstadgan meddelas, en betryggande bevakning af densamma till skydd mot skatteförsvinnning utan svårighet kan äga rum.

I afseende härå hyser jag emellertid, såsom jag redan omnämnt, en från kommitterades i viss mån afvikande åsikt. Kommitterade, eller i hvarje fall flertalet af dem, hafva nämligen förutsatt, att konsumtionsbeskattningen skulle fordra, att hvarje fabrik skulle vara fullständigt omgifven af ett minst två meter högt stängsel. Samtidigt hafva de emellertid antydtt, att vid råsockerbruken kontrollen hufvudsakligen bör förläggas till de delar af fabrikena, där råsockret uttages ur centrifugerna, samt till fabrikenas lager. Utgår man härifrån, synas så vidtgående åtgärder som de nyssberörda af kommittén föreslagna knappast vara erforderliga, särskildt med hänsyn därtill, att i nu gällande ordningsstadga för hvitbetssockerfabrikena i riket är föreskrifvet, att vid fabrik, som anlägges sedan ordningsstadgan trädt i kraft, fabriksbyggnaden skall ligga fritt, utan samband med andra byggnader, och ej innehålla andra lägenheter än dem, som äro behöfliga för sockertillverkningen, samt att de lägen-

heter, i hvilka råsockrets kristallisering och centrifugering försiggå, skola bilda en särskild afdelning af byggnaden, så att de, om så erfordras, må kunna afstängas från öfriga delar af densamma.

De flesta nu befintliga råsockerfabriker äro visserligen byggda år 1893 eller dessförinnan, men med ett eller annat enstaka undantag äro de alla så anordnade, att de lokaler, där råsockrets centrifugering äger rum, kunna afstängas från de öfriga delarna af fabriken. Vid sådant förhållande synes det vara fullt tillräckligt att koncentrera tillsynen öfver råsockerbruket till den del af fabriken, där sockret centrifugeras, d. v. s. till det så kallade sockerhuset. Om dettas åt utsidan vettande fönster förses med galler eller järntrådsnät, blifva kontrollörernas göromål inskränkta till att dels öfvervaka sockrets uppvägning och inläggning å magasin, såvida det ej omedelbart bortföres från fabriken, dels ock tillse, att intet socker olofligen utföres från sockerhuset till den öfriga delen af fabriken.

Vid raffinaderierna åter, hvilka anlagts utan tanke på en blifvande kontroll och väl äfven tillbyggt i mån af rörelsens utvidgning, äro i allmänhet apparaterna för sockrets kristallisering icke sammanförda på ett ställe inom fabriken. Det går därför ej gärna för sig att beträffande dessa stanna vid de föreskrifter, som, enligt hvad jag nyss nämnt, synas vara tillräckliga i fråga om råsockerbruket, utan torde beträffande raffinaderierna blifva nödvändigt att såsom regel stadga, att sådan fabriks område skall, därest fabriken ej har en fri belägenhet, utan samband med öfriga byggnader, vara fullständigt inhägnadt med lämpligt stängsel, dock med rätt för Kungl. Maj:t att efter pröfning af förhållandena i särskilda fall härifrån medgifva undantag. Är raffinaderiet byggt på sätt, jag nyss antydt, synes det däremot vara tillfyllestgörande, ifall fabriksbyggnadens fönster förses med galler eller järntrådsnät samt dess ytterdörrar antingen hållas stängda eller ställas under ständig bevakning. Bestämmelserna härom återfinnas i förslaget 11 §.

Därest det vid fabrik — vare sig råsockerbruk eller raffinaderi — som vid den tilltänkta nya författningens ikraftträdande redan är i gång, skulle möta afsevärda svårigheter att tillämpa de i förevarande afseende i allmänhet föreslagna bestämmelserna, synes emellertid billigheten fordra, att möjlighet beredes till medgifvande af jämkningar häri; och har i sådant syfte en bestämmelse i dylik riktning intagits bland de i förslaget femte kapitel förekommande öfvergångsstadganden.»

Herr Faxe har till stöd för sitt förslag om förändrad lydelse af förevarande paragrafer använt en så lydande motivering:

»§§ 10 och 11 innehålla bestämmelserna om huru fabriker skola inrättas till beredande af möjlighet för bevakning. Uti det förslag till förordning om beskattning af socker, som såsom reservation åtföljde det af kommitterade den 17 maj 1904 afgifna betänkande, innehållas samma bestämmelser äfvenledes i §§ 10 och 11, men är i princip en viktig förändring vidtagen. Kommitterade hafva, säkerligen på grund af att samtliga svenska råsockerfabriker äro byggda utan hänsyn till möjligheten af införande af konsumtionsbeskattning, föreslagit, att bevakningen skulle förläggas uti kring fabrikerna, hvarigenom tillverkarne blefve i tillfälle att, så litet som möjligt hindrade af kontrollföreskrifter, bedrifva sin tillverknig. Den kungl. propositionen däremot förlägger kontrollen inuti fabriken, hvilken fördelas i två afdelningar, den ena bevakad, den andra obevakad. Härigenom skulle emellertid för tillverkarne åstadkommas många svårigheter. Särskild kontroll måste införas beträffande det socker, som i saften kommer att omsmältas, hvilket ifrån det s. k. sockerhuset måste föras till andra delar af fabriken. Då det är en absolut omöjlighet att inom sockerhuset förvara den sirap, som tillverkas vid fabriken, och hvilken, beroende på det resultat undersökningen däraf lämnar, antingen skall återföras till fabriken eller gå bort som skattefri melass, blifva äfven extra kontrollåtgärder härvidlag nödvändiga. Att förbjuda omsmältning af socker och omarbetning af sirap skulle medföra en fullkomlig revolution inom hela arbetsmetoden vid de svenska sockerfabrikerna och bör således icke kunna ifrågakomma. Härtill kommer, att det i flera af fabrikerna är omöjligt att uppföra någon mur mellan det s. k. sockerhuset och den öfriga fabriken, och att i hvad fall som helst i de äldre fabrikerna blifver nödvändigt att mellan sockerhuset och den öfriga fabriken hålla tre (undantagsvis två) ingångar bevakade. I somliga fabriker torde det äfven vara omöjligt få plats till de föreskrifna vaktrummen.

I Kungl. Maj:ts förslag är icke föreskrifvet, att de dörrar, som från sockerhuset leda ut till fria luften, och hvilka äro nödvändiga för lastning af socker, skola vara bevakade.

Det torde äfven böra påpekas, att det är nödvändigt för fabrikerna att hafva smedja, maskin- och snickarverkstad, lagerrum m. m. inom fabriksbyggnaden, och att, i händelse bostadslägenhet för fabriken tjänstemän där förbjudes, i nuvarande dylika kunna inhysas kontrolltjänstemännen.

På grund af hvad nu anförts, och då däraf framgår, att kontrollkostnaden på grund af de lokala förhållandena i de gamla fabrikerna

blifver ungefärligen lika dyr efter Kungl. Maj:ts förslag som efter kommittéförslaget, anser jag det senare i ifrågavarande afseende vara att föredraga framför Kungl. Maj:ts förslag. Dock torde beträffande fabriker, som äro belägna vid allmänna platser, såsom t. ex. gator och torg i städer samt stationsområden vid statens järnvägsstationer och vid hamn, hvarest öfvervakning lätt låter sig verkställa, en inskränkning kunna äga rum i anbringandet af galler för fönsterna.»

Såsom af det anförda framgår, har motionären i hufvudsak upptagit kommitténs förslag till lydelse af ifrågavarande paragrafer.

På de skäl, chefen för finansdepartementet anfört, synas emellertid de af Kungl. Maj:t föreslagna kontrollföreskrifterna i tillämpningen vara enklare än de åtgärder, kommittén ifrågasatt. Då härtill kommer, att, därest det vid redan befintlig fabrik skulle möta afsevärda svårigheter att vidtaga föreskrifna anordningar, i förslagets 47 § inrymts en bestämmelse i syfte att medgifva erforderliga jämkningar, finner utskottet Kungl. Maj:ts förslag vara att föredraga framför de af herr Faxé föreslagna bestämmelserna.

Beträffande fabrik, som är belägen vid de af herr Faxé angifna allmänna platser, där bevakning lätt kan ske, torde dock, såsom herr Faxé föreslagit, eftergift i föreskrifterna om afstängningen kunna medgifvas. Detta medgifvande synes emellertid böra lämnas af chefen för finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå.

I anledning häraf har utskottet föreslagit ett tillägg till 1 mom. i 11 §.

12 §.

Med hänsyn till det begränsade antalet ingångar och genomgångar till fabriken, som enligt bestämmelserna i 10 och 11 §§ äro medgifna, har det ansetts nödigt att till förebyggande af fara vid uppkommen ellsolycka föreskrifva, att fabrik må hafva en eller flere lätt tillgängliga förseglade eller plomberade reservutgångar. En bestämmelse härom har intagits såsom särskildt moment i denna paragraf.

13 §.

I fråga om *s. k. saftstationer* har chefen för finansdepartementet ansett desamma icke behöfva vara försedda med några särskilda anordningar för kontrollens utöfvande eller under fabriksdriften stå under ständig tillsyn af särskild kontrollpersonal. Den kontroll, saftstationerna borde vara underkastade, kunde därför inskränkas därtill, att vederbörande öfverkontrollör tid efter annan besökte de inom hans distrikt

belägna saftstationer för att tillse, att i dessa fabriker ej drefves annan rörelse än den anmälda, en bestämmelse, som lämpligen syntes kunna erhålla sin plats i ordningsstadgan.

Detta förhållande torde emellertid böra i paragrafen särskildt omförmälas, och därför har ett tillägg i sådant syfte intagits i paragrafen.

14 §.

Till det af Kungl. Maj:t framlagda förslaget, att tillverkare skulle äga att äfven utom fabriksområdet men i fabriken närhet upplägga obeskattadt socker i magasin, hade kommitterade fogat den bestämmelsen, att sådant magasin skulle, därest Kungl. Maj:ts befallningshafvande ej medgäfvit undantag, ligga inom en kilometers afstånd från fabriken.

Detta kommitterades förslag har herr Faxe upptagit i sin motion, och lärer anledningen därtill vara, att vid en af de skånska sockerfabrikerna för närvarande finnes ett sockermagasin, som, ehuru beläget på mindre än en kilometers afstånd från fabriken, genom sin belägenhet i öfrigt till äfventyrs icke skulle anses ligga i fabriken närhet. Då det torde ligga i tillverkarnes intresse att för framtiden förlägga dessa magasin så nära fabriken som möjligt, synes ett allmänt stadgande af den innebörd kommitterade förordat icke vara af nöden, men med hänsyn till det omförmälda fallet, torde ett öfvergångsstadgande beträffande redan befintliga magasin böra i förordningen inflyta och har i följd häraf ett tillägg gjorts till 47 §.

16 §.

På sätt af 15 § 1 mom. framgår, är tillverkare, innan arbete första gången må i fabrik taga sin början, skyldig att till öfverkontrollören öfverlämna beskrifning och planritning öfver fabriken och fabriksområdet. I förevarande paragraf har Kungl. Maj:t föreslagit, att byggnader, lägenheter m. m., som icke upptagits i nyssnämnda beskrifning eller som förändrats, icke få användas, förrän de blifvit af öfverkontrollören skriftligen godkända.

Någon anledning att i detta fall åt öfverkontrollör inrymma någon vidsträcktare befogenhet, än den, som i 15 § medgifves, synes icke förefinnas, utan har paragrafen omarbetats i syfte att bringas i full öfverensstämmelse med 15 §.

17 §.

Den i paragrafen omförmälda driftsanmälan skall innehålla uppgift om, bland annat, det ombud, som i tillverkarens frånvaro skall företräda

honom inför kontrolltjänstemännen, en bestämmelse, som hämtats från nu gällande förordning i ämnet. Med afseende härå har herr Faxe framhållit, att då, såsom nu blefve fallet, sådana fabriker, som vore i verksamhet året om, komme att underkastas kontroll, syntes lämpligt, att tillverkaren finge hafva flere än ett ombud.

Enligt hvad inom utskottet upplysts, lärer emellertid redan för närvarande driftsanmälan i detta hänseende vanligen affattas så, att tillverkaren uppgifver dels ett ombud, dels ock en ersättare för det samma att i händelse af förfall för ombudet inträda i dettas ställe.

Något hinder att där så är nödigt uppgifva vare sig ett eller flera ombud synes väl näppeligen förefinnas.

Till undanröjande af hvarje tvekan i detta hänseende har emellertid den ändring vidtagits i §:n, att ordet »det» framför ordet »ombud» uteslutits.

23 §.

I öfverensstämmelse med den ändring, utskottet ansett böra vidtagas i 17 §, har utskottet föreslagit, att, jämväl i förevarande paragraf, första stycket, ordet »det» framför ordet »ombud» måtte uteslutas.

24 §.

Enligt 2 § i förevarande författningsförslag åligger tullverket kontroll öfver utifrån infördt socker. Afsikten har uppenbarligen icke varit, att öfverinseendet öfver denna kontroll skulle ankomma på chefen för finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå.

Ett förtydligande tillägg har emellertid ansetts böra inflyta i paragrafen, hvaraf ock en mindre redaktionsförändring i 25 § 1 mom. påkallats.

25 §.

1 mom. Den ändring, som vidtagits med afseende å detta moment, sammanhänger med och är uteslutande föranledd af ändringen i nästföregående paragraf.

2 mom. Enligt bestämmelserna i detta moment skola öfverkontrollörerna förordnas af Kungl. Maj:t, som jämväl bestämmer dem tillkommande ersättning. Samma befogenheter äro enligt gällande brännvins- och maltdryckstillverkningsförordningar tillerkända Kungl. Maj:t.

De till öfverkontrollörerna utgående ersättningsbeloppen finnas bestämda i de ordningsföreskrifter, som blifvit af Kungl. Maj:t utfärdade rörande brännvinsbrännerierna den 13 juli 1887, § 50 och för maltdrycksbryggerierna den 26 juni 1903, 52 §. Enligt dessa föreskrifter erhåller

dylik tjänsteinnehafvare, då han är inkallad i tjänstgöring, där ej Kungl. Maj:t för särskilda fall annorlunda förordnar, dels arfvode beräknadt för öfverkontrollör vid brännvinstillverkningen efter 3,000 kronor om året och för öfverkontrollör vid maltdrycksberedningen efter 4,000 kronor om året, dels ock under tjänstgöringstiden ersättning för rese- och expeditjonskostnader med 250 kronor i månaden, hvilket sistnämnda belopp dock, hvad angår öfverkontrollör vid brännvinstillverkningen, höjes till 500 kronor i månaden för tiden från och med den 16 september till och med den 15 maj.

Hvad den öfriga kontrollpersonalen angår, finnas i båda ofvan nämnda förordningar och jämväl i nu föreliggande förslag de grunder angifna, efter hvilka ersättning till denna personal skall utgå.

Häraf framgår alltså, att aflöningen till den underordnade kontrollpersonalen fastställles af Riksdagen, under det att däremot ersättningen åt öfverkontrollörerna bestämmes af Kungl. Maj:t.

Från principiell synpunkt synes olikheten mellan det för öfverkontrollörerna tillämpade aflönings sättet och det, som gäller för den öfriga kontrollpersonalen, icke kunna motiveras. Skäl i öfrigt torde icke heller kunna anses föreligga, hvarför de grunder, efter hvilka öfverkontrollör skall äga åtnjuta ersättning, icke skulle blifva föremål för Riksdagens pröfning. Bestämmanderätten i detta afseende borde så mycket hellre tillhöra Riksdagen, som de till öfverkontrollörerna utgående ersättningarna för år uppgå till afsevärda belopp. Utskottet har i detta hänseende ansett sig böra meddela, att utgifterna för kontrollen å tillverkningen af brännvin, maltdrycker och hvitbetssocker år 1904 uppgått till i rundt tal 843,000 kronor, däraf enligt uppgift från finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå till öfverkontrollörerna utbetalats arfvoden och reseersättningar med tillhopa omkring 172,000 kronor.

På grund af hvad ofvan anförts och då det tillhör Riksdagen att besluta öfver statsutgifter, förutsätter utskottet, som icke ansett sig för närvarande böra tillstyrka någon ändring i den kungl. propositionen, att Kungl. Maj:t för Riksdagen framlägger dels förslag till sådan ändring af förevarande förordning, att bestämmelserna rörande ersättning till öfverkontrollör komma att intagas i förordningen, dels ock förslag till motsvarande ändringar i förordningarna angående tillverkning af brännvin samt tillverkning och beskattning af maltdrycker.

Hvad förste kontrollörerna angår, skulle dessa, enligt kommit-^{3 och 4 mom.}téns förslag, utses af Kungl. Maj:ts befallningshafvande efter förslag af vederbörande öfverkontrollör och efter hörande af chefen för

finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå. Kungl. Maj:t har emellertid ansett att, då förste kontrollör måste besitta såväl ett visst mått af allmänbildning som en särskildt ådagalagd teknisk färdighet, samt de sökandes kompetens i dessa afseenden bäst syntes kunna bedömas inom finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå, dessa kontrollörer borde förordnas af chefen för nämnda departement.

Det synes emellertid icke stå i öfverensstämmelse med andan i vår författning att åt chefen för ett statsdepartement öfverlämna tillsättandet af tjänstebefattningar, något som för öfrigt i detta fall torde medföra en onödig centralisation af förste kontrollörinstitutionen. Då härtill kommer, att Kungl. Maj:ts befallningshafvande i regeln torde kunna förutsättas äga större personlig kännedom om de sökande än chefen för finansdepartementet samt enligt kommitterades förslag chefens för kontroll- och justeringsbyrån yttrande i hvarje fall skall inhämtas, torde sistnämnda förslag vara att föredraga framför det af Kungl. Maj:t framlagda. De båda nu ifrågavarande momenten torde vid sådant förhållande böra sammanföras till ett, på sätt kommittén föreslagit.

5 mom.

I fråga om aflöningen åt kontrollpersonalen framhåller chefen för finansdepartementet, att densamma syntes, åtminstone tills vidare, kunna sättas till samma belopp som kommitterade föreslagit, nämligen åt förste kontrollör 12 och åt annan kontrollör 6 kronor om dagen under tjänstgöringstiden.

Mot det föreslagna arfvodet till kontrollörerna har utskottet icke något att erinra.

Hvad åter angår förste kontrollörernas aflöning synes med skäl kunna ifrågasättas, huruvida icke denna i vissa fall blefve väl hög. De förste kontrollörer, som äro anställda vid raffinaderierna och följaktligen i olikhet mot hvad som äger rum vid råsockerbruken tjänstgöra året om, skulle enligt den här ofvan angifna beräkningsgrund komma att uppbära en ersättning af tillhoppa 4,380 kronor. Detta synes emellertid i förhållande till det arbete, som åligger dessa tjänstemän, och de kompetensvillkor, som å dem ställas, vara en något för hög aflöning och torde därför tåla vid en minskning.

Med en ersättning beräknad till 8 kronor om dagen för tjänstgöringstid, som öfverstiger 6 månader, skulle aflöningen komma att uppgå till 3,640 kronor om året; och torde detta få anses fullt tillräckligt. Utskottet har fördensskull föreslagit den ändring af paragrafen, som häraf påkallas.

Vidkommande härefter de af Kungl. Maj:t föreslagna bestämmelserna om reseersättning till förste kontrollör har chefen för finansdepartementet därom anfört följande:

»Kommitterade hafva föreslagit, att, i öfverensstämmelse med hvad nu är fallet, reseersättning skulle utgå till förste kontrollör och öfriga kontrollörer med 10 kronor för hvarje gång han inträder i tjänstgöring eller förflyttas från en till annan fabrik. En dylik ersättning synes, såvidt angår kontrollörerna, vara obehöflig, enär antagligen kontrollörsbefattningen endast kommer att sökas af personer boende i närheten af den fabrik, där de skulle komma att tjänstgöra, eller åtminstone inom samma län, där fabriken ligger. Däremot är nämnda ersättning i hvad rörer förste kontrollör alldeles för låg, ty det blir säkerligen i många fall omöjligt att till dessa befattningar erhålla personer, som bo i fabriken närhet. Ersättning synes därför till honom böra utgå efter resereglementet, och torde densamma lämpligen böra beräknas efter fjärde klassen i reglementet.»

I motsats mot departementschefen håller utskottet före, att det ej torde möta svårighet att erhålla till förste kontrollör lämplig person, boende inom det län, där fabriken är belägen eller i dess närhet, särskildt om, såsom utskottet föreslagit, Kungl. Maj:ts befallningshafvande får i uppdrag att utse nämnda tjänstemän. Då härtill kommer, att den förste kontrollörerna tillerkända dagaflöningen torde vara ganska riklig, har utskottet, som i likhet med Kungl. Maj:t finner, att någon reseersättning ej bör tillkomma kontrollörer, ansett, att dylik ersättning åt förste kontrollörer bör fastställas i enlighet med kommitterades förslag.

Kommitterade hade föreslagit, att det i detta moment intagna stadgande skulle erhålla följande lydelse:

6 mom.

»Är fabrik belägen utom stad, köping eller municipalsamhälle, vare tillverkare pliktig att på anmodan af Kungl. Maj:ts befallningshafvande åt enhvar af den vid fabriken anställda kontrollpersonalen till ett pris af en krona om dagen i fabriken närhet upplåta ett eldadt, städadt samt med nödiga möbler och sängkläder försedt boningsrum. Oafsedt fabriken belägenhet vare tillverkare ock skyldig att på anmodan af Kungl. Maj:ts befallningshafvande åt enhvar af kontrollpersonalen, som sådant önskar, anskaffa lämplig kost mot en ersättning af två kronor om dagen. De i detta mom. omförmälda ersättningsbelopp afdragas från det vederbörande tillkommande arfvode och tillhandahållas tillverkaren genom Kungl. Maj:ts befallningshafvande.»

Till stöd härför anförde kommitterade följande:

»En bestämmelse, som af kommitterade ansetts behöfva undergå en förändring, är den i § 14 mom. 5 af nu gällande förordning intagna, afseende förhållandet mellan tillverkare och den vid fabriken anställda kontrollpersonal. Där stadgas nämligen skyldighet för till-

verkare att åt en hvar af kontrollörerna vid fabriken i fabriken närhet kostnadsfritt upplåta ett eldadt, städadt samt med nödiga möbler och sängkläder försedt boningsrum, dock i intet fall flera än fyra rum, samt att åt den eller dem bland kontrollörerna, som sådant önska, anskaffa lämplig kost mot en ersättning af en krona om dagen för hvarje person.

Till förekommande af hvarje slags mellanvarande mellan fabrikerna och kontrollpersonalen hade det varit önskligt, att stadgandet fått fullständigt bortfalla. Då det emellertid icke torde vara otänkbart att för någon af kontrollpersonalen under den tillfälliga tjänstgöringen vid fabrik, belägen på landsbygden, kan möta svårighet att skaffa sig bostad och kost, hafva kommitterade i 15 § 7 mom. af förslaget till förordning upptagit den föreskriften, att tillverkaren skall vara skyldig att, på anmodan af Kungl. Maj:ts befallningshafvande, åt hvar och en af kontrollpersonalen, som sådant önskar, dels i fabriken närhet upplåta ett eldadt, städadt och med nödiga möbler försedt boningsrum till ett pris af en krona om dagen, dels ock anskaffa lämplig kost mot en efter nutidens prisförhållanden lämpad ersättning af två kronor om dagen. Genom bestämmelsen, att aftalet om förmånernas åtnjutande skall ske genom Kungl. Maj:ts befallningshafvande, samt stadgandet, att ersättningsbeloppen skola afdragas från det vederbörande tillkommande arfvode och tillhandahållas tillverkaren genom nämnda myndighet, anse sig kommitterade hafva åstadkommit en anordning, hvarigenom kontrollpersonalen kan blifva fullt själfständig gent emot tillverkaren.»

Kungl. Maj:t har emellertid ansett, att om kontrolltjänstemännen genom afdrag å arfvodet själfva skulle vidkännas kostnad för bostad, det vore att befara, att svårighet skulle möta att å landsbygden erhålla tillräckligt antal för ifrågavarande uppdrag lämpliga personer, och därför föreslagit, att vid *utom stad eller köping* belägen fabrik tillverkaren skall *utan ersättning* upplåta erforderlig bostad åt kontrollpersonalen. Herr Faxe har i sin ofvan omförmälda motion på de af kommitterade anförda skäl yrkat, att ifrågavarande moment skulle affattas i enlighet med kommitténs förslag och sålunda äfven att med stad eller köping borde likställas municipalsamhälle.

Då utskottet delar kommitterades uppfattning, att genom de af kommitterade förordade bestämmelserna åstadkommits en anordning, som bidrager till att ställa kontrollpersonalen fullt själfständig gent emot tillverkaren, har utskottet ansett, att kommitterades, af herr Faxe äfven i öfrigt upptagna förslag vore att föredraga framför det af Kungl. Maj:t framlagda, och följaktligen funnit sig böra förordade bifall till herr Faxes yrkande.

I afseende å detta moment har herr Faxe anfört följande:

7 mom.

»I mom. 7 af denna § lämnas föreskrift om att, då arbetet i sockerfabrik afslutas, kontrollpersonalen skall indragas. Det torde vara nödvändigt särskildt betona, att detta gäller råsockerfabrikerna, ty raffinaderierna måste för sin rörelse hållas öppna hela året, äfven sedan arbetet afstannat, enär det för dem är nödvändigt att så sköta sin försäljning, att de hela året rundt hafva socker på lager för att därmed förse sina kunder. Äfven vid råsockerfabrikerna torde det vara för litet tilltaget, att en tillsyningsman tjänstgör 35 dagar, enär råsockerfabrikerna icke kunna afsända sitt socker till raffinaderierna på en gång, utan måste företaga aflastningen successivt.»

Förevarande stadgande synes äga sin hufvudsakliga tillämpning i fråga om råsockerfabrik. Då den tid, under hvilken arbete vid dylik fabrik ej pågår, torde kunna anslås till omkring 35 veckor under året, har med den ifrågavarande bestämmelsen afsetts, att tillverkaren skulle äga att en gång i veckan utan särskild kostnad påkalla tillsyningsmans åtgärd, och lärer detta få anses tillfyllest. Vid sådant förhållande har utskottet icke kunnat biträda herr Faxes förslag.

28 § 1 mom.

Herr Faxe anför i afseende å detta moment följande:

»I § 28 föreskrifves, att tillverkaren skall hos förste kontrollören eller tillsyningsmännen göra skriftlig anmälan, då han vill uttaga socker, och därvid angifva dettas slag och vikten af hvarje kolli. Det är emellertid omöjligt att väga hvarje topp särskildt, utan måste dessa likasom hittintills vägas i större mängd på en gång. Äfven torde det vara omöjligt för tillverkaren att, innan uppvägningen i kontrollörens närvaro ägt rum, angifva någon vikt på det parti, som skall gå ut.»

Försändning af socker från fabrik lärer i allmänhet äga rum i större förpackningar, exempelvis för raffinad i säckar, för toppsocker i fat och för bitsocker i lådor; och torde vid sådant förhållande den af herr Faxe påyrkade ändringen af förevarande stadgande icke vara af behovet påkallad.

47 §.

I detta moment föreskrifves, att galler, järntrådsnät och vaktstugor skola första gången bekostas af staten. Herr Faxe har föreslagit, att häri borde inbegripas äfven vaktrum samt att beträffande de

Mem. a.

i 11 § omförmälda stängsel dessa ock borde af staten bekostas, dock att det syntes olämpligt att de utgjordes af träplank, hvilka icke kunde hålla mer än högst 10 år och därjämte kräfde dryga underhållskostnader.

Något skäl för staten att åtaga sig kostnaden för i fabrik redan befintliga lägenheters inredande till vaktrum synes icke förefinnas; och hvad stängslen kring raffinaderierna angår, måste det ur kontrollens synpunkt anses vara till fyllest att använda stängsel af träplank. Vid sådant förhållande lär, såsom departementschefen framhåller, statens skyldighet i fråga om områdenas inhägnande icke böra utsträckas längre än till bekostande af stängsel af billigast användbara slag, med rättighet för tillverkaren att på egen bekostnad använda dyrbarare material, därtill bidrag af statsmedel skulle lämnas till belopp, motsvarande den beräknade kostnaden för ett stängsel af träplank.

Mom. b.

Enligt bestämmelserna i detta moment skall beträffande i gång varande fabriker Kungl. Maj:t äga att efter omständigheterna meddela särskilda undantagsföreskrifter. Herr Faxe yttrar med afseende härå, att »det syntes emellertid vara öfverensstämmande med rättvisa att fabrikerne oinskränkt bibehölles vid sin nuvarande lagliga rätt att drifva sin verksamhet».

I sakens natur ligger, att kontrollanordningarna icke böra göras för näringsidkarne mera betungande eller mera hindrande än som för kontrollen är nödigt, och utskottet förutsätter därför, att erforderliga lindringar varda tillverkarne lämnade, där sådant utan någon skada för staten eller utan risk för kontrollsäkerheten kan ske. I följd häraf lär någon bestämmelse utöfver hvad Kungl. Maj:t föreslagit icke vara af behovet påkallad.

Mom. d.

Med afseende å det i detta moment intagna stadgande hänvisas till hvad utskottet här ofvan under 14 § anført.

48 §.

Den ändring, som vidtagits med afseende å ingressen till förvarande paragraf, sammanhänger med den af utskottet föreslagna förändringen i 25 § 3 och 4 mom., att, på sätt kommittén ifrågasatt, såväl förste kontrollörer som kontrollörer skola utses af Kungl. Maj:ts befallningshafvande. Vid sådant förhållande har ingressen erhållit den lydelse, som af kommittén föreslagits.

Utskottet hemställer alltså,

1:o) att Riksdagen, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande, i propositionen n:o 76 innefattade förslag till förordning om beskattning af socker icke kunnat oförändradt bifallas, måtte antaga samma förslag med de ändringar och tillägg, utskottets härvid fogade författningsförslag utvisar;

2:o) att Riksdagen måtte besluta att i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa närmare utredning angående lämpligaste formen för beviljande af frihet från sockerskatt för socker, som användes vid tillverkning af vissa slag af exportvaror, samt för Riksdagen framlägga förslag till de grunder, hvilka därvid böra tillämpas;

3:o) att Riksdagen, med afslag å Kungl. Maj:ts proposition n:o 77, angående förändring af tullsatserna å socker samt om ändrad lydelse af § 9 i underrättelser om hvad vid tulltaxans tillämpning iakttagas bör, såvidt denna proposition rör tiden från och med den 1 januari 1906 till den 1 september samma år, måtte besluta, att gällande bestämmelser i ämnet skola under berörda tid bibehållas oförändrade;

4:o) att, vid bifall till hvad utskottet under 1:o) här ofvan hemställt, Riksdagen, med godkännande i öfrigt af nyssnämnda proposition n:o 77, måtte besluta,

a) att tullsatserna å nedannämnda slag af socker från och med den 1 september 1906 skola utgöra följande belopp, nämligen:

å socker, raffineradt, alla slag, såsom topp-, kandi- och kak- samt krossadt eller pulveriseradt socker, 17 öre för kilogram;

å socker, oraffineradt, till färgen icke mörkare än n:o 18 af den i världshandeln gällande holländska standard, likaledes 17 öre för kilogram;

å socker, oraffineradt, till färgen mörkare än samma standardnummer, äfven om varan inkommer i upplöst eller flytande tillstånd, 11,75 öre för kilogram;

b) att från och med den 1 september 1906 den jämlikt § 9 i underrättelser om hvad vid tulltaxans

tillämpning iakttagas bör under vissa villkor medgifna restitution af tullmedlen vid utförsel sjöledes från stapelstad af raffineradt socker, topp-, kandi- och kak-, hvilket tillverkats inom riket af utländskt råämne, skall utgå med 13 öre för kilogram sådant socker;

c) att den i § 9 mom. 1 tulltaxeunderrättelserna förekommande bestämmelse om restitution af tullmedlen för karameller och andra konfityrer från och med den 1 september 1906 skall upphöra att gälla; samt

d) att de i tulltaxan bestämda tilläggsafgifter till nu gällande tullsatser å vissa slag af socker, som tillverkats i vissa där särskildt angifna länder, skola beräknas i förhållande till de, enligt hvad ofvan sagts, för hvarje tid bestämda tullsatser;

5:o) att de i detta betänkande behandlade motioner af

a) herr friherre *De Geer*

b) » *O. A. Brodin*, i hvad den afser tullen å socker från och med den 1 januari 1906,

c) herr *C. Faxe*

d) » *K. G. Karlsson* i Göteborg *m. fl.*

e) » *N. Åkesson*, och

f) » *J. P. Jespersen*

mätte anses besvarade genom hvad utskottet här ofvan hemställt;

6:o) att herr *Brodins* förenämnda motion, i hvad den afser tullen å socker under innevarande år, icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda; samt

7:o) att Kungl. Maj:ts proposition n:o 78, angående ändrad lydelse af § 2 i kungl. förordningen om beskattning af hvitbetssockertillverkningen i riket den 19 maj 1893, sådan nämnda § lyder enligt kungl. kungörelsen den 12 augusti 1902, icke måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 1 maj 1905.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.

Förslag

till

Förordning om beskattning af socker.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

KAP. I. Om skattens beräkning och erläggande.

1 §.

1. För allt socker, som inom riket tillverkas eller dit införes, skall, på sätt i denna förordning närmare bestämmes, vid sockrets utlämnande till fritt bruk erläggas skatt med tretton öre för hvarje kilogram. För socker, som till riket införes, skall därjämte erläggas tull enligt tulltaxan.

2. Till socker räknas ej honung, stärkelsesocker (glykos) och maltsocker (maltos) samt ej heller sirup eller melass, i hvilka den genom direkt polarisation utrönta sockerhalten är mindre än sjuttio procent af torrsubbstansens vikt.

3. För socker, som enligt de föreskrifter, Kungl. Maj:t vill meddela, gjorts till förtäring af människor obrukbart (denaturerats), erlägges ej skatt.

2 §.

Intill dess socker, som inom riket tillverkas eller dit införes, utlämnas till fritt bruk, skall detsamma stå under statens kontroll. Denna kontroll utöfvas dels af tullverket öfver infördt socker, tills det öfverföres till sockerfabrik eller allmänt sockernederlag eller utlämnas till fritt bruk, dels ock, på sätt i denna förordning och särskild af Kungl. Maj:t fastställd ordningsstadga närmare bestämmes, vid fabriker, i hvilka socker tillverkas eller raffinerats, och i allmänna sockernederlag.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

3 §.

På Kungl. Maj:ts pröfning skall bero, om och under hvilka villkor och kontroller samt mot hvilken afgift allmänt nederlag för obeskattadt socker utan sammanhang med sockertillverkning må medgifvas.

4 §.

Från fabrik, som står under kontroll, eller från allmänt sockernederlag må socker, utan erläggande af sockerskatt, från riket utföras, om utförseln sker genom tullkammare under den kontroll och de villkor, som i tullstadgan bestämmas för utförsel af nederlagsgods.

Om och under hvilka villkor frihet från sockerskatt må äga rum för socker, som användes för tillverkning af andra varor, hvilka ur riket utföras, därom förordnar Kungl. Maj:t.

5 §.

1. Innan socker från fabrik eller allmänt sockernederlag utlämnas till fritt bruk, skall den därå belöpande skatt inbetalas till landtränteriet i det län, där fabriken eller nederlaget finnes, eller, hvad fabrik eller sockernederlag i Stockholm angår, till öfverståhållareämbetet; dock att, därest tillverkaren eller nederlagsinnehafvaren ställer säkerhet, som af Kungl. Maj:ts befallningshafvande godkän-

4 §.

Från fabrik, som står under kontroll, eller från allmänt sockernederlag må socker, utan erläggande af sockerskatt, från riket utföras, om utförseln sker genom tullkammare under den kontroll och de villkor, som i tullstadgan bestämmas för utförsel af nederlagsgods, *dock att, hvad sålunda är stadgadt, icke skall äga tillämpning, så länge den i Bryssel den 5 mars 1902 afslutade konventionen angående beskattningen af socker är för Sverige gällande.*

5 §.

1. Innan socker från fabrik eller allmänt sockernederlag utlämnas till fritt bruk, skall den därå belöpande skatt inbetalas till landtränteriet i det län, där fabriken eller nederlaget finnes, eller, hvad fabrik eller sockernederlag i Stockholm angår, till öfverståhållareämbetet; dock att, därest tillverkaren eller nederlagsinnehafvaren ställer säkerhet, som af Kungl. Maj:ts befallningshafvande godkännes, han må för en

(Kungl. Maj:ts förslag.)

nes, han må för en tid af två månader åtnjuta anstånd med erläggande af skatt.

2. Försummar tillverkare eller nederlagsinnehafvare att inbetala förfallen skatt, skall all ogulden skatt genast utmätas, och hafve den försumlige förlorat rätten att under det tillverkningsår åtnjuta anstånd med skatts erläggande.

3. Då socker från tullverket utlämnas till fritt bruk, skall sockerskatt samtidigt med tullen till tullverket erläggas. Om betalningsanstånd, ställande af säkerhet samt påföljd för fördröjd eller uteblifven betalning gälle hvad i tullstadgan beträffande tullafgifter stadgas.

(Utskottets förslag.)

tid af tre månader åtnjuta anstånd med erläggande af skatt.

2. Försummar tillverkare eller nederlagsinnehafvare att inbetala förfallen skatt, skall all ogulden skatt genast utmätas, och hafve den försumlige förlorat rätten att under det tillverkningsår åtnjuta anstånd med skatts erläggande.

3. Då socker från tullverket utlämnas till fritt bruk, skall sockerskatt samtidigt med tullen till tullverket erläggas. Om betalningsanstånd, ställande af säkerhet samt påföljd för fördröjd eller uteblifven betalning gälle hvad i tullstadgan beträffande tullafgifter stadgas.

6 §.

Har socker, som utlämnats till fritt bruk, innan köparen mottagit det, blifvit så skadadt, att tillverkaren önskar omarbete detsamma, må under den kontroll, chefen för finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå föreskrifver, sockret för omarbetning åter införas i den fabrik, hvarifrån det utförts, och socker till lika mängd och af samma slag utan erläggande af ytterligare skatt från densamma utlämnas till fritt bruk. Sockrets mängd och slag bestämmas af den vid fabriken anställda förste kontrollören eller, i tvistigt fall, på tillverkarens bekostnad genom sakkunnige, som chefen för nämnda byrå tillkallar.

KAP. II. Om tillverkare och hvad honom åligger.

7 §.

1. Med tillverkare förstås i denna författning den person, hvilken såsom ägare, innehafvare, verkställande direktör eller disponent eller i annan egenskap har högsta inseendet öfver

7 §.

1. Med tillverkare förstås i denna författning den person, hvilken såsom ägare, innehafvare, verkställande direktör eller disponent eller i annan egenskap har högsta inseendet öfver

(Kungl. Maj:ts förslag.)

sockerfabriks skötsel och för hvilken därför tillstånds*bref* för tillverknings utöfvande skall utfärdas.

2. Ej må tillstånds*bref* utfärdas för den, som blifvit dömd till ansvar för brott, som omförmäles i 34 eller 35 § i denna förordning.

(Utskottets förslag.)

sockerfabriks skötsel och för hvilken därför tillstånds*bevis* för tillverknings utöfvande skall utfärdas.

2. Ej må tillstånds*bevis* utfärdas för den, som blifvit dömd till ansvar för brott, som omförmäles i 34 eller 35 § i denna förordning.

8 §.

Tillverkningsår räknas från och med den 1 september till och med den 31 augusti.

9 §.

Fabrik, som afser tillverkning eller raffinering af socker, skall vara så byggd och inrättad, att, enligt de närmare föreskrifter, som i denna förordning eller i ordningsstadgan meddelas, en betryggande bevakning af densamma till skydd mot skatteförsvinnning utan svårighet kan äga rum.

10 §.

1. Vid råsockerfabrik skall fabriksbyggnaden ligga fritt, utan samband med andra byggnader, och må icke, med undantag för kontorslokal, innehålla andra lägenheter än dem, som äro behöfliga för socker-tillverkningen. De lägenheter, i hvilka råsockrets centrifugering och uppvägning försiggå, skola bilda en särskild afdelning af byggnaden (*sockerhuset*), så att de, om så erfordras, må kunna afstängas från öfriga delar af densamma.

2. Mellan sockerhuset och den öfriga delen af fabriken må endast finnas en genomgång. Vid denna genomgång skall för de vid fabriken anställda kontrollörer finnas vaktrum med åt genomgången vettande fönster. Om magasin för sockers uppläggande gränsar till sockerhuset, må genomgång finnas äfven till magasinet.

3. Fönstren på centrifugrummets ytterväggar skola vara försedda med järngaller samt fönstren till öfriga lägenheter i sockerhuset äfvensom gluggarna till under detsamma belägna källare med järngaller eller nät af järntråd på sätt i ordningsstadgan föreskrifves.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

11 §.

1. Vid fabrik för framställning af raffineradt socker skall antingen fabriksbyggnaden ligga fritt, utan samband med andra byggnader, samt hafva samtliga utåt vettande fönster försedda med järngaller eller nät af järntråd, eller ock skall fabriksområdet vara fullständigt omgifvet af ett minst två meter högt stängsel, där ej på grund af särskilda förhållanden Kungl. Maj:t finner mindre fullständig anordning kunna medgifvas. Till stängslet må räknas brandmur så ock till fabriken hörande byggnad, som till fabriksområdets utsida ej har annan öppning än sådan ingång, som är bevakad eller ställd under kronans lås, eller fönster, försedda med järngaller eller nät af järntråd.

Stängsel skall så anbringas, att detsamma ej ligger på mindre än fem meters afstånd från byggnad, som ligger inom och ej utgör del af stängslet.

2. För trafiken till och från fabriken må i stängslet kring den-

Bih. till Riksd. Prot. 1905. 5 Saml.

11 §.

1. Vid fabrik för framställning af raffineradt socker skall antingen fabriksbyggnaden ligga fritt, utan samband med andra byggnader, samt hafva samtliga utåt vettande fönster försedda med järngaller eller nät af järntråd, eller ock skall fabriksområdet vara fullständigt omgifvet af ett minst två meter högt stängsel, där ej på grund af särskilda förhållanden Kungl. Maj:t finner mindre fullständig anordning kunna medgifvas. Till stängslet må räknas brandmur så ock till fabriken hörande byggnad, som till fabriksområdets utsida ej har annan öppning än sådan ingång, som är bevakad eller ställd under kronans lås, eller fönster, försedda med järngaller eller nät af järntråd.

Stängsel skall så anbringas, att detsamma ej ligger på mindre än fem meters afstånd från byggnad, som ligger inom och ej utgör del af stängslet.

För fabrik, som ligger vid öppen plats eller gata vare sig i stad eller inom område, tillhörande station å statens järnvägar, eller vid allmän hamn, må eftergift i föreskrifterna angående afstängningen kunna medgifvas af chefen för finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå.

2. För trafiken till och från fabriken må i stängslet kring den-

1 Afd. 21 Häft.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

samma i regel ej hållas öppna mer än två ingångar om dagen och en om natten. Alla andra ingångar skola vara stängda med kronans lås, och få de vid behof öppnas allenast i kontrolltjänstemans närvaro.

3. Vid hvarje ingång, som icke i allmänhet hålles stängd, skall finnas vaktstuga eller vaktrum för de till ingångens bevakning anställda kontrollörer. Från vaktrummet skall finnas fönster, vettande åt ingången till fabriken.

12 §.

1. I hvarje sockerfabrik skall finnas ett för kontrollpersonalen afsedt expeditjonsrum med minst tjugu kvadratmeters golfyta.

2. Det åligger tillverkaren att förse expeditjonsrummet och de i 10 och 11 §§ omnämnda vaktrummen med erforderliga möbler samt bekosta deras belysning och uppvärmning.

3. Vederbörande öfverkontrollör och förste kontrollör eller dennes ställföreträdare äge tillträde till fabriken's laboratorium för utförandet af behöfliga undersökningar.

(Utskottets förslag.)

samma i regel ej hållas öppna mer än två ingångar om dagen och en om natten. Alla andra ingångar skola vara stängda med kronans lås, och få de vid behof öppnas allenast i kontrolltjänstemans närvaro.

3. Vid hvarje ingång, som icke i allmänhet hålles stängd, skall finnas vaktstuga eller vaktrum för de till ingångens bevakning anställda kontrollörer. Från vaktrummet skall finnas fönster, vettande åt ingången till fabriken.

12 §.

1. Utan hinder af bestämmelserna i 10 och 11 §§ må i fabrik jämväl finnas förseglade eller plomberade reservutgångar för att begagnas i händelse af eldfara.

2. I hvarje sockerfabrik skall finnas ett för kontrollpersonalen afsedt expeditjonsrum med minst tjugu kvadratmeters golfyta.

3. Det åligger tillverkaren att förse expeditjonsrummet och de i 10 och 11 §§ omnämnda vaktrummen med erforderliga möbler samt bekosta deras belysning och uppvärmning.

4. Vederbörande öfverkontrollör och förste kontrollör eller dennes ställföreträdare äge tillträde till fabriken's laboratorium för utförandet af behöfliga undersökningar.

(Kungl. Maj:ts förslag).

(Utskottets förslag.)

13 §.

De i 9, 10, 11 och 12 §§ meddelade föreskrifter afse ej sådan sockerfabrik (*saftstation*), där arbetet inskränker sig därtill, att saften afvinnes betor och i rörledning föres till annan sockerfabrik för vidare bearbetning.

13 §.

De i 9, 10, 11 och 12 §§ meddelade föreskrifter afse ej sådan sockerfabrik (*saftstation*), där arbetet inskränker sig därtill, att saften afvinnes betor och i rörledning föres till annan sockerfabrik för vidare bearbetning.

Vid saftstation utöfvas kontrollen af vederbörande öfverkontrollör på sätt ordningsstadgan föreskrifver.

14 §.

1. Tillverkare äger att äfven utom fabriksområdet men i fabriken närhet upplägga obeskattadt socker i magasin, som uteslutande användes till förvarande af sådant socker. Sådant magasin räknas till fabriken och skall stå under kronans lås.

2. Tillverkare äger att, när han så önskar, få tillträde till magasin, där han har obeskattadt socker upplagdt, men skall därvid kontrolltjänsteman vara närvarande.

15 §.

1. Innan arbete för tillverkning eller raffinering af socker första gången må i fabrik taga sin början, skall tillverkare låta i två exemplar upprätta och till öfverkontrollören öfverlämna dels en enligt de närmare föreskrifter, som i ordningsstadgan meddelas, affattad beskrifning å fabriken med tillhörande område, dels ock planritning öfver fabriksområdet och samtliga fabrikslokalerna med tydligt angifvande af det ändamål, hvar till hvarje lokal är afsedd. Ett exemplar af ritning och beskrifning förvaras vid fabriken och det andra insändes af öfverkontrollören till kontroll- och justeringsbyrån.

2. När i anseende till vidtagna förändringar inom fabrik chefen för kontroll- och justeringsbyrån anser ritningen öfver densamma icke vidare vara tillfyllestgörande, åligger det tillverkaren att anskaffa ny ritning och beskrifning, äfvenledes i två exemplar.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

16 §.

Byggnader, lägenheter, anordningar, fasta apparater och fasta kärl, som icke blifvit upptagna i den i 15 § omnämnda beskrifning eller som där upptagits men sedermera ändrats, må icke vid tillverkning eller raffinering af socker användas utan att hafva blifvit af öfverkontrollören skriftligen godkända.

17 §.

1. Då fabrik skall sättas i gång eller vid början af ett tillverkningsår fortfarande vara i verksamhet, åligger det tillverkaren att minst tio dagar förr, än rörelsen må börja, till Kungl. Maj:ts befallningshafvande ingifva skriftlig *driftsanmälan* med uppgift om

a) dagen, då han ämnar börja rörelsen,

b) huruvida arbetet skall fortgå dag och natt eller endast om dagen,

c) antalet ingångar, som i allmänhet skola hållas öppna,

d) huruvida socker skall förvaras utom fabriksområdet, samt

e) *det ombud*, som i tillverkarens frånvaro skall företräda honom inför kontrolltjänstemännen,

hvarjämte, därest fabriken ej står under kontroll, då anmälan göres, vid densamma skall fogas intyg af

16 §.

Öfver byggnader, lägenheter, anordningar, fasta apparater och fasta kärl, som icke blifvit upptagna i den i 15 § omnämnda beskrifning eller som där upptagits men sedermera ändrats, skall, förr än desamma må användas vid tillverkning eller raffinering af socker, tillverkare låta i två exemplar upprätta beskrifning och ritning, med hvilka förfares på sätt i 15 § stadgas.

17 §.

1. Då fabrik skall sättas i gång eller vid början af ett tillverkningsår fortfarande vara i verksamhet, åligger det tillverkaren att minst tio dagar förr, än rörelsen må börja, till Kungl. Maj:ts befallningshafvande ingifva skriftlig *driftsanmälan* med uppgift om

a) dagen, då han ämnar börja rörelsen,

b) huruvida arbetet skall fortgå dag och natt eller endast om dagen,

c) antalet ingångar, som i allmänhet skola hållas öppna,

d) huruvida socker skall förvaras utom fabriksområdet, samt

e) *ombud*, som i tillverkarens frånvaro skall företräda honom inför kontrolltjänstemännen,

hvarjämte, därest fabriken ej står under kontroll, då anmälan göres, vid densamma skall fogas intyg af

(Kungl. Maj:ts förslag.)

vederbörande öfverkontrollör, att anordningarna vid fabriken icke strida mot denna förordnings eller ordningsstadgans föreskrifter.

2. Finnes ej hinder för rörelsens utöfvande, meddele Kungl. Maj:ts befallningshafvande tillstånds-bref.

3. Vill tillverkare, sedan drifts-anmälan skett, ändra lämnad upp-gift, vare han pliktig därom ofördröjligen göra skriftlig anmälan hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande.

4. Driftsanmälan äfvensom anmälan enligt 3 mom. skall ingifvas i två exemplar, af hvilka Kungl. Maj:ts befallningshafvande behåller det ena och ofördröjligen öfverlämnar det andra till vederbörande öfverkontrollör.

18 §.

Då arbetet vid fabrik afslutats, skall tillverkaren ofördröjligen där-om göra anmälan hos förste kontrollören; och åligger det denne att lämna tillverkaren bevis om gjord anmälan äfvensom att, så fort ske kan, därom underrätta Kungl. Maj:ts befallningshafvande, kontroll- och justeringsbyrån samt öfverkontrollören.

Vill tillverkaren, sedan anmälan om arbetets afslutande blifvit gjord, under tillverkningsåret åter upptaga rörelsen i fabriken, göre ny anmälan på sätt i 17 § är stadgadt. Finnes

(Utskottets förslag.)

vederbörande öfverkontrollör, att anordningarna vid fabriken icke strida mot denna förordnings eller ordningsstadgans föreskrifter.

2. Finnes ej hinder för rörelsens utöfvande, meddele Kungl. Maj:ts befallningshafvande tillstånds-bevis.

3. Vill tillverkare, sedan drifts-anmälan skett, ändra lämnad upp-gift, vare han pliktig därom ofördröjligen göra skriftlig anmälan hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande.

4. Driftsanmälan äfvensom anmälan enligt 3 mom. skall ingifvas i två exemplar, af hvilka Kungl. Maj:ts befallningshafvande behåller det ena och ofördröjligen öfverlämnar det andra till vederbörande öfverkontrollör.

18 §.

Då arbetet vid fabrik afslutats, skall tillverkaren ofördröjligen där-om göra anmälan hos förste kontrollören; och åligger det denne att lämna tillverkaren bevis om gjord anmälan äfvensom att, så fort ske kan, därom underrätta Kungl. Maj:ts befallningshafvande, kontroll- och justeringsbyrån samt öfverkontrollören.

Vill tillverkaren, sedan anmälan om arbetets afslutande blifvit gjord, under tillverkningsåret åter upptaga rörelsen i fabriken, göre ny anmälan på sätt i 17 § är stadgadt. Finnes

(Kungl. Maj:ts förslag.)

ej hinder för rörelsens utöfvande, meddele Kungl. Maj:ts befallningshafvande nytt tillståndsbref.

19 §.

Till kontroll- och justeringsbyrån skall Kungl. Maj:ts befallningshafvande första helgfria dag i hvarje vecka insända uppgift å de tillståndsbref, som under föregående vecka utfärdats, och å de anmälningar, som under samma tid må hafva gjorts enligt 17 § 3 mom.

(Utskottets förslag.)

ej hinder för rörelsens utöfvande, meddele Kungl. Maj:ts befallningshafvande nytt tillståndsbervis.

19 §.

Till kontroll- och justeringsbyrån skall Kungl. Maj:ts befallningshafvande första helgfria dag i hvarje vecka insända uppgift å de tillståndsbervis, som under föregående vecka utfärdats, och å de anmälningar, som under samma tid må hafva gjorts enligt 17 § 3 mom.

20 §.

Om i annan fabrik än sådan, som omförmäles i 13 §, arbete för sockertillverkningen ej företages inom fem helgfria dygn efter den i driftsanmälan uppgifna tiden, åligger det tillverkaren att för hela den tid, hvarunder arbete icke ägt rum, till Kungl. Maj:ts befallningshafvande inbetala det förste kontrollör och öfriga kontrollörer vid fabriken tillkommande arvode, vid äfventyr, om betalning ej sker, att Kungl. Maj:ts befallningshafvande låter hos honom utmäta detsamma.

Har under den del af året, arbete i fabriken enligt anmälan fortgått, icke vid fabriken tillverkats i medeltal femtusen kilogram socker för hvarje helgfritt dygn, åligger det tillverkaren att till Kungl. Maj:ts befallningshafvande inbetala hela det förste kontrollör och öfriga kontrollörer vid fabriken tillkommande arvode, vid äfventyr, som i föregående mom. är sagdt.

21 §.

Tillverkare åligger att öfver tillverkningens gång föra sådan bok, att därur med lätthet kan inhämtas, huru stor ytvidd varit använd för odling af de betor, som inom fabriken afverkats, huru stor mängd råämnen vid tillverkningen användts, betornas sockerhalt, huru mycket af särskilda fabrikater i fabriken vunnits, samt huru mycket socker, sirup eller melass bortförts från fabriken, äfvensom i öfrigt sådana upplysningar erhållas, som för upprättande af en tillförlitlig statistik öfver sockerindustrien erfordras; och vare tillverkare skyldig att i afseende å

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

bokens anordning och förande ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som chefen för kontroll- och justeringsbyrån meddelar. Nämda bok skall, när helst så påfordras, hållas tillgänglig för den öfverkontrollör och den förste kontrollör, under hvilkas inseende fabriken är ställd.

22 §.

Tillverkare ställe sig till efterrättelse hvad ordningsstadgan innehåller om hans åligganden samt de föreskrifter, chefen för kontroll- och justeringsbyrån, eller vederbörande kontrolltjänsteman i enlighet med denna förordning eller ordningsstadgan meddelar.

23 §.

Vill någon, utan sammanhang med sockertillverkning, tillverka sirup eller melass, hvarom i 1 § 2 mom. förmåles, göra för hvarje tillverkningsår, minst tio dagar förrän arbetet i fabriken börjar, hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande anmälan därom, med angifvande af det ställe, där tillverkningen skall bedrifvas, och *det ombud*, som i yrkesutöfvarens frånvaro skall företräda honom inför den, som skall utöfva kontrollen vid fabriken. Finnes ej hinder för rörelsens utöfvande, meddele Kungl. Maj:ts befallningshafvande tillstånds*bre*f. När tillverkningen upphört, göra yrkesutöfvaren ock anmälan hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande. Om inkommen anmälan underrätte Kungl. Maj:ts befallningshafvande skyndsamt kontroll- och justeringsbyrån och vederbörande öfverkontrollör.

Finnes inom fabrik, hvarom i denna § är fråga, anordning för

23 §.

Vill någon, utan sammanhang med sockertillverkning, tillverka sirup eller melass, hvarom i 1 § 2 mom. förmåles, göra för hvarje tillverkningsår, minst tio dagar förrän arbetet i fabriken börjar, hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande anmälan därom, med angifvande af det ställe, där tillverkningen skall bedrifvas, och *ombud*, som i yrkesutöfvarens frånvaro skall företräda honom inför den, som skall utöfva kontrollen vid fabriken. Finnes ej hinder för rörelsens utöfvande, meddele Kungl. Maj:ts befallningshafvande tillstånds*bevis*. När tillverkningen upphört, göra yrkesutöfvaren ock anmälan hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande. Om inkommen anmälan underrätte Kungl. Maj:ts befallningshafvande skyndsamt kontroll- och justeringsbyrån och vederbörande öfverkontrollör.

Finnes inom fabrik, hvarom i denna § är fråga, anordning för

(Kungl. Maj:ts förslag.)

framställning af kristalliseradt socker, skall densamma sättas under kronans lås eller försegling.

Yrkesutöfvare i sådan fabrik vare ock skyldig att föra bok, i tillämpliga delar så inrättad som i 21 § sägs. Nämnda bok skall, när helst det påfordras, hållas tillgänglig för den öfverkontrollör, under hvars inseende fabriken är ställd, äfvensom för den, hvilken eljest äger anställa undersökning i fabriken.

Hvad i öfrigt i denna förordning är stadgadt om tillverkare och fabrik, äger icke tillämpning å yrkesutöfvare och fabrik, hvarom i denna § förmäles.

Såsom ersättning för kontrollkostnaden skall yrkesutöfvaren för hvarje månad till Kungl. Maj:ts befallningshafvande inbetala tio kronor för hvarje helgfritt dygn, hvar under arbetet enligt anmälan kunnat under månaden pågå. Betalas ej afgiften inom utgången af den påföljande månaden, varde densamma utmätt.

(Utskottets förslag.)

framställning af kristalliseradt socker, skall densamma sättas under kronans lås eller försegling.

Yrkesutöfvare i sådan fabrik vare ock skyldig att föra bok, i tillämpliga delar så inrättad som i 21 § sägs. Nämnda bok skall, när helst det påfordras, hållas tillgänglig för den öfverkontrollör, under hvars inseende fabriken är ställd, äfvensom för den, hvilken eljest äger anställa undersökning i fabriken.

Hvad i öfrigt i denna förordning är stadgadt om tillverkare och fabrik, äger icke tillämpning å yrkesutöfvare och fabrik, hvarom i denna § förmäles.

Såsom ersättning för kontrollkostnaden skall yrkesutöfvaren för hvarje månad till Kungl. Maj:ts befallningshafvande inbetala tio kronor för hvarje helgfritt dygn, hvar under arbetet enligt anmälan kunnat under månaden pågå. Betalas ej afgiften inom utgången af den påföljande månaden, varde densamma utmätt.

KAP. III. Om kontrollen.

24 §.

Öfverinseendet öfver kontrollen vid sockerbeskattningen utöfvas af chefen för finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå.

24 §.

Öfverinseendet öfver kontrollen vid sockerbeskattningen, *för så vidt denna kontroll icke ankommer på tullverket*, utöfvas af chefen för finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

25 §.

1. Enligt de närmare föreskrifter, som innehållas i ordningsstadgan, utöfvas kontrollen af öfverkontrollörer, förste kontrollörer, kontrollörer och tillsyningsmän.

2. Öfverkontrollörer förordnas af Kungl. Maj:t, som bestämmer dem tillkommande ersättning.

3. Förste kontrollörer förordnas af chefen för finansdepartementet.

4. Kontrollörer utses af Kungl. Maj:ts befallningshafvande efter förslag af vederbörande öfverkontrollör.

5. Dagarfvode utgår af statsmedel under tjänstetiden till förste kontrollör med tolf och till annan kontrollör med sex kronor; och erhåller förste kontrollör dessutom, om resa förekommer, ersättning efter fjärde klassen i gällande resereglemente för hvarje gång han inträder i tjänstgöring eller från en till annan fabrik förflyttas.

6. Är fabrik belägen utom stad eller köping, vare tillverkaren pliktig att på anmodan af Kungl. Maj:ts befallningshafvande åt en hvar af den vid fabriken anställda kontrollpersonal utan ersättning upplåta ett eldadt, städadt samt med nödiga

Bih. till Riksd. Prot. 1905. 5 Saml.

25 §.

1. Enligt de närmare föreskrifter, som innehållas i ordningsstadgan, utöfvas *den i 24 § afsedda* kontrollen af öfverkontrollörer, förste kontrollörer, kontrollörer och tillsyningsmän.

2. Öfverkontrollörer förordnas af Kungl. Maj:t, som bestämmer dem tillkommande ersättning.

3. *Förste kontrollörer och kontrollörer utses af Kungl. Maj:ts befallningshafvande efter förslag af vederbörande öfverkontrollör samt, hvad förste kontrollörerna angår, efter chefens för kontroll- och justeringsbyrån hörande.*

4. *Dagarfvode utgår af statsmedel under tjänstetiden till förste kontrollör med tolf och till annan kontrollör med sex kronor, dock att, där förste kontrollör varit inkallad till tjänstgöring mer än sex månader om året, arfvodet för öfverskjutande tjänstetid bestämmes till åtta kronor om dagen; och erhåller förste kontrollör dessutom, om resa förekommer, reseersättning med tio kronor för hvarje gång han inträder i tjänstgöring eller från en till annan fabrik förflyttas.*

5. Är fabrik belägen utom stad, köping eller *municipalsamhälle*, vare tillverkaren pliktig att på anmodan af Kungl. Maj:ts befallningshafvande åt en hvar af den vid fabriken anställda kontrollpersonal *till ett pris af en krona om dagen*

1 Afd. 21 Häft.

13

(Kungl. Maj:ts förslag.)

möbler och sängkläder försedt boningsrum, beläget i fabriken närhet. Oafsedt fabriken belägenhet vare tillverkare ock skyldig att, på anmodan af Kungl. Maj:ts befallningshafvande, åt en hvar af kontrollpersonalen, som sådant önskar, anskaffa lämplig kost mot ersättning af två kronor om dagen. *Sistnämnda ersättningsbelopp afdrages* från det vederbörande tillkommande arfvode och tillhandahålles tillverkaren genom Kungl. Maj:ts befallningshafvande.

7. Då arbete i sockerfabrik ej pågår och allt socker inlagts i magasin under kronans lås, skola förste kontrollör och kontrollörer återkallas och tillsynen vid magasinet öfverlämnas åt en af Kungl. Maj:ts befallningshafvande utsedd tillsyningsman, hvilken i arfvode af statsmedel erhåller tio kronor för hvarje dag hans verksamhet vid magasinet påkallats. Påkallas tillsyningsmannens åtgärd under tillverkningsåret mer än trettiofem särskilda dagar, skall ersättningen för de öfverskjutande dagarna gäldas af tillverkaren.

(Utskottets förslag.)

upplåta ett eldadt, städadt samt med nödiga möbler och sängkläder försedt boningsrum, beläget i fabriken närhet. Oafsedt fabriken belägenhet vare tillverkare ock skyldig att, på anmodan af Kungl. Maj:ts befallningshafvande, åt en hvar af kontrollpersonalen, som sådant önskar, anskaffa lämplig kost mot en ersättning af två kronor om dagen. *De i detta mom. öförmälda ersättningsbelopp afdragas* från det vederbörande tillkommande arfvode och tillhandahållas tillverkaren genom Kungl. Maj:ts befallningshafvande.

6. Då arbete i sockerfabrik ej pågår och allt socker inlagts i magasin under kronans lås, skola förste kontrollör och kontrollörer återkallas och tillsynen vid magasinet öfverlämnas åt en af Kungl. Maj:ts befallningshafvande utsedd tillsyningsman, hvilken i arfvode af statsmedel erhåller tio kronor för hvarje dag hans verksamhet vid magasinet påkallats. Påkallas tillsyningsmannens åtgärd under tillverkningsåret mer än trettiofem särskilda dagar, skall ersättningen för de öfverskjutande dagarna gäldas af tillverkaren.

26 §.

För uppvägning af socker vare tillverkare skyldig att anskaffa och underhålla våg äfvensom nödiga vikter.

Allt arbetsbiträde, som erfordras för vägningen, lämnas af tillverkaren.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

27 §.

Allt socker, som i fabrik införes, där tillverkas eller raffineras eller därifrån utföres, skall till vikten bestämmas på sätt ordningsstadgan föreskrifver.

28 §.

1. När socker skall uttagas från fabrik, göre tillverkaren hos förste kontrollören eller tillsyningsmannen skriftlig anmälan därom, med angifvande af sockrets slag och vikten af hvarje kolli, äfvensom huruvida sockret skall utlämnas till fritt bruk eller försändas till annan fabrik, allmänt sockernederlag eller tullkammare.

2. Utlämnas socker till fritt bruk, skall, sedan vikten däraf blifvit bestämd samt skatt erlagd eller säkerhet därför ställd, förste kontrollören eller tillsyningsmannen utfärda vågsedel i två exemplar, af hvilka det ena öfverlämnas till tillverkaren och det andra, försedt med kvitto af tillverkaren eller hans ombud, bilägges kontrollhandlingarna.

3. Föres socker till annan fabrik, allmänt sockernederlag eller tullkammare, skall, sedan vikten däraf blifvit bestämd, försändelsen i öfrigt ske under de villkor och bestämmelser, som meddelas i ordningsstadgan.

29 §.

1. Innan sirup eller melass utlämnas från fabrik, bestämmes dess sockerhalt på sätt i 1 § 2 mom. är sagdt. Är denna sjuttio procent eller däröfver af torrsubstansens vikt, förfäres med varan på sätt om socker är stadgadt; är sockerhalten mindre än sjuttio procent af torrsubstansens vikt, äger tillverkaren att fritt föfoga öfver varan.

2. Är tillverkaren ej nöjd med undersökning, som enligt 1 mom. blifvit i fabriken verkställd å sirup eller melass, tages däraf prof, som, försedt med förste kontrollörens och tillverkarens sigill, insändes till kontroll- och justeringsbyrån för verkställande af ny undersökning, hvars resultat blir afgörande.

30 §.

Där så nödigt aktas, må inventering och uppvägning af allt i fabrik eller magasin befintligt socker äga rum. När fabrik eller magasin

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

står under tillsyn af tillsyningsman, äge Kungl. Maj:ts befallningshafvande men eljest chefen för kontroll- och justeringsbyrån förordna om inventering.

31 §.

Kontrolltjänsteman skall, när helst han det fordrar, för undersökning äga tillträde till alla inom fabriken befintliga lägenheter, till boningsrum dock endast mellan klockan nio förmiddagen och klockan nio eftermiddagen, äfvensom hafva rätt att anställa undersökning å personer, som lämna, eller varor, som bortföras från fabriken.

32 §.

Öfverkontrollör äge när som helst tillträde till sådan fabrik, som i 23 § omförmäles, och att där taga prof af tillverkningen för dess undersökande. Till boningsrum äge han dock ej tillträde mellan klockan nio eftermiddagen och klockan nio förmiddagen.

33 §.

Allmän åklagare äger anställa undersökning för upptäckande af förbrytelser mot denna förordning.

Sådan undersökning bör göras i två vittnens närvaro, och bör förrättningsmannen för att tillgodonjuta det skydd, som honom därvid tillkommer, vid förrättningen på sig synbart bära påbjudet tjänste-tecken eller, innan förrättningen företages, uppvisa fullmakt eller förordnande.

Bor förrättningsmannen inom orten eller är där allmänt känd, vare han frikallad från skyldigheten att sålunda styrka sin behörighet.

KAP. IV. Om ansvar för öfverträdelse af förordningens föreskrifter.

34 §.

Den, som utan tillståndsbref tillverkar eller raffinerar socker, böte från och med etthundra till och med

34 §.

Den, som utan tillståndsbevis tillverkar eller raffinerar socker, böte från och med etthundra till och med

(Kungl. Maj:ts förslag.)

två tusen kronor eller straffes med fängelse från och med en till och med sex månader samt gälde den i 1 § stadgade skatt, hvilken i sådant fall beräknas efter den tillverkning, som med ledning af redskapens beskaffenhet, den tid densamma må hafva varit i bruk och hvad i öfrigt i målet förekommit kan antagas hafva ägt rum.

Tillverkar någon utan tillståndsbref sirup eller melass, straffes med böter från och med femtio till och med ettusen kronor.

35 §.

Den, som i syfte att undandraga statsverket skatt

från fabrik, där tillverkning eller raffinering af socker på grund af tillståndsbref bedrifves, eller från lägenhet, där obeskattadt socker förvaras under kronans lås, eller under transport af obeskattadt socker undansnillar sådant,

eller i fabrik för tillverkning eller raffinering af socker eller i allmänt sockernederlag eller under transport af obeskattadt socker olofligen bryter försegling eller öppnar eller borttager lås, som kontrolltjänsteman eller tullförvaltning åsatt,

eller i fabrik eller nederlag, hvarom ofvan sagts, vidtager åtgärd, hvarigenom vid uppvägning af socker mindre än sockrets rätta vikt af vågen angifves,

eller eljest där svikligen förfar,

(Utskottets förslag.)

två tusen kronor eller straffes med fängelse från och med en till och med sex månader samt gälde den i 1 § stadgade skatt, hvilken i sådant fall beräknas efter den tillverkning, som med ledning af redskapens beskaffenhet, den tid densamma må hafva varit i bruk och hvad i öfrigt i målet förekommit kan antagas hafva ägt rum.

Tillverkar någon utan tillståndsbefvis sirup eller melass, straffes med böter från och med femtio till och med ettusen kronor.

35 §.

Den, som i syfte att undandraga statsverket skatt

från fabrik, där tillverkning eller raffinering af socker på grund af tillståndsbefvis bedrifves, eller från lägenhet, där obeskattadt socker förvaras under kronans lås, eller under transport af obeskattadt socker undansnillar sådant,

eller i fabrik för tillverkning eller raffinering af socker eller i allmänt sockernederlag eller under transport af obeskattadt socker olofligen bryter försegling eller öppnar eller borttager lås, som kontrolltjänsteman eller tullförvaltning åsatt,

eller i fabrik eller nederlag, hvarom ofvan sagts, vidtager åtgärd, hvarigenom vid uppvägning af socker mindre än sockrets rätta vikt af vågen angifves,

eller eljest där svikligen förfar,

(Kungl. Maj:ts förslag.)

straffes med böter från och med femhundra till och med femtusen kronor eller dömes till fängelse från och med en månad till och med ett år.

Den sakfällde erlägge ock den skatt, han undandragit statsverket.

(Utskottets förslag.)

straffes med böter från och med femhundra till och med femtusen kronor eller dömes till fängelse från och med en månad till och med ett år.

Den sakfällde erlägge ock den skatt han undandragit statsverket.

36 §.

Tillverkare ansvarar för förbrytelse, som med hans vetskap mot denna förordning begås af arbetare eller annan vid sockerfabriken anställd person, liksom vore förbrytelsen af honom själf begången. Begagnar tillverkaren ombud vid rörelsens utfövan, ansvarare ombudet jämte tillverkaren och lika med denne för sådan förbrytelse.

Hvad i denna § är stadgadt om tillverkare äge motsvarande tillämpning å innehafvare af allmänt sockernederlag.

37 §.

1. Underlåter tillverkare att, i enlighet med därom gifna föreskrifter, föra den bok, som omförmåles i 21 §, eller vägrar han öfverkontrollör eller förste kontrollör tillgång till samma bok eller vederbörande kontrolltjänsteman eller den, hvilken äger anställa undersökning om förbrytelse mot denna förordning, tillträde till rum eller byggnad, där undersökning må ske, eller till ritning och beskrifning öfver fabriken, straffes med böter från och med etthundra till och med ettusen kronor.

2. Underlåter yrkesutfövan, hvarom i 23 § sägs, att i enlighet med därom gifna föreskrifter föra bok, som omförmåles i 21 §, eller vägrar han öfverkontrollör eller den, hvilken eljest äger anställa undersökning i fabriken, tillgång till nämnda bok eller tillträde till rum eller byggnad, där undersökning må ske, vare underkastad enahanda ansvar, som i 1 mom. är stadgadt.

38 §.

Uraktlåter tillverkare eller nederlagsinnehafvare att ställa sig till efterrättelse något af hvad i denna förordning eller gällande ordningsstadga rörande sockerbeskattningen föreskrives eller de föreskrifter i fråga om tillverkares åliggande, chefen för kontroll- och justeringsbyrån,

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

vederbörande kontrolltjänsteman eller tillsyningsman i enlighet med denna förordning eller ordningsstadgan meddelar, straffes, där ej särskildt ansvar är bestämdt, med böter från och med fem till och med etthundra kronor; och äge Kungl. Maj:ts befallningshafvande att vid lämpligt vite ålägga den tredskande att sin skyldighet genast eller inom utsatt tid fullgöra eller ock att låta tillsvidare afbryta tillverkningen.

39 §.

Tillverkare, nederlagsinnehafvare eller sådan yrkesutöfvare, som i 23 § omförmäles, hvilken åt kontrolltjänsteman, som öfver hans fabrik eller nederlag utöfvar tillsyn, såsom gåfva något gifver eller erbjuder, böte från och med tjugu till och med tvåhundra kronor. Kontrolltjänsteman, som gåfvan mottager, vare underkastad lika ansvar och miste därjämte befattningen.

40 §.

Den, som innehar eller innehaft befattning med kontrollen vid sockerbeskattningen, vare förbjudet att röja tillverkares yrkeshemlighet eller affärsförhållanden. Gör han detta och framgår ej af omständigheterna, att han om den hemlighet eller de affärsförhållanden erhållit kännedom å tid, då han dylik befattning ej innehaft, straffes med böter från och med femtio till och med ettusen kronor. Sker det för att göra skada eller begagnar han sig af berörda yrkeshemlighet eller affärsförhållanden till egen eller annans fördel, då må till fängelse från och med en månad till och med två år dömas.

Har i nu omförmälda hänseenden genom kontrolltjänstemans åtgöranden skada uppkommit, vare han ock skyldig den till fullo godtgöra.

41 §.

Anställes undersökning, hvarom i 33 § förmäles, mellan klockan nio om aftonen och klockan fem om morgonen å ställe, dit kontrollpersonalen då ej äger fritt tillträde, men upptäckes ej förbrytelse, böte förrättningsmannen från och med fem till och med femtio kronor, där han ej haft giltig anledning till undersökningen.

42 §.

Böter, som enligt denna förordning ådömas, skola, om tillgång till deras gäldande brister, förvandlas enligt allmän strafflag.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

43 §.

Då skatt jämte böter blifvit ådömd enligt denna förordning, må, där tillgång saknas till skatten eller någon del däraf, böterna ej kunna med penningar gäldas, utan skall den sakfällde i stället undergå motsvarande förvandlingsstraff.

44 §.

Böter, som enligt denna förordning ådömas, tillfalla med en tredjedel kronan och med två tredjedelar åklagaren. Finnes särskild angifvare, tage han hälften af åklagarens andel. Sådan del tillkomme dock ej angifvare, då angifvelse skett af föräldrar mot barn, barn mot föräldrar, makar eller syskon mot hvarandra, annan skyldeman mot den, hos hvilken han njuter kost och underhåll, fosterbarn mot fosterföräldrar eller tjänare mot husbondefolk under den tid, de äro i tjänsten.

45 §.

Förbrytelse mot denna förordning må endast åtalas af allmän åklagare.

Finnes den, som med kontrollen har befattning, öfverträdelse begången, som bör föranleda åtal, anmäla han det för allmän åklagare.

KAP. V. Öfvergångsstadganden.

46 §.

Denna förordning skall träda i kraft den 1 september 1906, då kungl. förordningen om beskattning af hvitbetssockertillverkningen den 19 maj 1893 med däri gjorda ändringar upphör att gälla; dock att de i denna förordning meddelade föreskrifter om anmälan och om förordnande af kontrolltjänstemän för det tillverkningsår, som börjar den 1 september 1906, därförut skola lända till efterrättelse.

47 §.

Beträffande de fabriker, inom hvilka arbete bedrifvits under tillverkningsåret 1904—1905 och som

47 §.

Beträffande de fabriker, inom hvilka arbete bedrifvits under tillverkningsåret 1904—1905 och som

(Kungl. Maj:ts förslag.)

skola vara i gång under tillverkningsåret 1906—1907, skall dock särskildt till efterrättelse lända:

a) De i 10 och 11 §§ omförmälda galler och järntrådsnät samt de i 11 § omförmälda vaktstugor skola första gången bekostas af staten. Detsamma gälla om de i 11 § omförmälda stängsel, såvida de utgöras af träplank, men om tillverkaren önskar uppföra stängslet af annat material, erhåller han af statsmedel såsom bidrag därtill ett belopp, motsvarande kostnaden för ett stängsel af träplank.

b) Därest afsevärda svårigheter möta att inskränka antalet af fabriken ingångar till två eller att i öfrigt vidtagna föreskrifna anordningar vid fabrik, vill Kungl. Maj:t på framställning af tillverkaren och efter vederbörandes hörande för fabriken meddela de förändrade bestämmelser, som af omständigheterna kunna påkallas.

c) Senast den 1 oktober 1905 skall tillverkare till Kungl. Maj:ts befallningshafvande ingifva ritningar till de stängsel och vaktstugor samt beskrifning å de galler och nät, som vid fabriken erfordras, jämte kostnadsförslag samt förklaring, till hvilket pris han är villig utföra arbetet. Till ledning vid förslagens bedömande skall han därjämte ingifva den i 15 § omförmälda beskrifning öfver fabriken med tillhörande planritning, för-

(Utskottets förslag.)

skola vara i gång under tillverkningsåret 1906—1907, skall dock särskildt till efterrättelse lända:

a) De i 10 och 11 §§ omförmälda galler och järntrådsnät samt de i 11 § omförmälda vaktstugor skola första gången bekostas af staten. Detsamma gälla om de i 11 § omförmälda stängsel, såvida de utgöras af träplank, men om tillverkaren önskar uppföra stängslet af annat material, erhåller han af statsmedel såsom bidrag därtill ett belopp, motsvarande kostnaden för ett stängsel af träplank.

b) Därest afsevärda svårigheter möta att inskränka antalet af fabriken ingångar till två eller att i öfrigt vidtagna föreskrifna anordningar vid fabrik, vill Kungl. Maj:t på framställning af tillverkaren och efter vederbörandes hörande för fabriken meddela de förändrade bestämmelser, som af omständigheterna kunna påkallas.

c) Senast den 1 oktober 1905 skall tillverkare till Kungl. Maj:ts befallningshafvande ingifva ritningar till de stängsel och vaktstugor samt beskrifning å de galler och nät, som vid fabriken erfordras, jämte kostnadsförslag samt förklaring, till hvilket pris han är villig utföra arbetet. Till ledning vid förslagens bedömande skall han därjämte ingifva den i 15 § omförmälda beskrifning öfver fabriken med tillhörande planritning, för-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

sedd med öfverkontrollörens intyg om verkställd besiktning. Efter infordrande af yttrande från öfverkontrollör och en i byggnadsfrågor och ortens pris förfaren person har Kungl. Maj:ts befallningshafvande att med eget utlåtande insända handlingarna till Kungl. Maj:t, som beslutar i ämnet. Vill tillverkaren ej utföra arbetet till det pris, Kungl. Maj:t bestämmer, skall arbetets utförande utbjudas på entreprenad.

48 §.

Vill tillverkare, att socker, som före den 1 september 1906 tillverkats eller förtullats, efter nämnda dag skall kvarligga inom fabriken område, göre före den 1 augusti 1906 anmälan därom hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som *öfversänder densamma till kontroll- och justeringsbyrån, hvarefter chefen för nämnda byrå föranstaltar, att förste kontrollör och kontrollörer inkallas* att, mot arvode enligt 25 §, utöfva bevakning vid fabriken, sätta sockret under kronans lås och i vissa fall, på sätt här nedan sägs, bestämma detsamma till vikt och

(Utskottets förslag.)

sedd med öfverkontrollörens intyg om verkställd besiktning. Efter infordrande af yttrande från öfverkontrollör och en i byggnadsfrågor och ortens pris förfaren person har Kungl. Maj:ts befallningshafvande att med eget utlåtande insända handlingarna till Kungl. Maj:t, som beslutar i ämnet. Vill tillverkaren ej utföra arbetet till det pris, Kungl. Maj:t bestämmer, skall arbetets utförande utbjudas på entreprenad.

d) För det i 14 § omförmälda ändamål må redan befintligt, före år 1905 till förvaring af socker användt magasin, äfven om det icke anses igga i fabriken närhet, fortfarande begagnas, för så vidt det icke är beläget på längre afstånd än en kilometer från fabriken.

48 §.

Vill tillverkare, att socker, som före den 1 september 1906 tillverkats eller förtullats, efter nämnda dag skall kvarligga inom fabriken område, göre före den 1 augusti 1906 anmälan därom hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som *förordnar förste kontrollör och kontrollörer* att, mot arvode enligt 25 §, utöfva bevakning vid fabriken, sätta sockret under kronans lås och i vissa fall, på sätt här nedan sägs, bestämma detsamma till vikt och rendement. Härvid iakttagas följande:

(Kungl. Maj:ts förslag.)

rendement. Härvid iakttages följande:

a) Socker, som är eller före utgången af augusti månad blir färdigt till förbrukning, sättes den 31 augusti under kronans lås och må af tillverkaren uttagas utan erläggande af den skatt, som i denna förordning stadgas.

b) Råsocker sättes den 31 augusti under kronans lås. Under september månad äger tillverkaren att i mån af behof däraf för raffinering vid egen fabrik eller försändning till annan fabrik uttaga större eller mindre partier, som till vikt och rendement bestämmas, på sätt i mom. e och g sägs. Det råsocker, som den 1 oktober finnes kvar, skall omedelbart på enahanda sätt till vikt och rendement bestämmas.

c) Den 29, 30 och 31 augusti får smältning af socker ej äga rum inom raffinaderi. Det socker, som ännu den 31 augusti är under arbete, bestämmas till vikt och rendement enligt mom. e, f och g.

d) Efter hand som det i mom. b och c omförmälda socker till vikt och rendement bestämmas, skall tillverkaren i vederbörande räkenskap föras till godo den uttrönta mängden af rendementssocker med därå belöpande skatt enligt 1 § eller ock må, där tillverkaren det begär, detsamma tillgodoföras tillverkare vid annan fabrik.

e) Vid den i mom. b och c omförmälda inventering uppväges sock-

(Utskottets förslag.)

a) Socker, som är eller före utgången af augusti månad blir färdigt till förbrukning, sättes den 31 augusti under kronans lås och må af tillverkaren uttagas utan erläggande af den skatt, som i denna förordning stadgas.

b) Råsocker sättes den 31 augusti under kronans lås. Under september månad äger tillverkaren att i mån af behof däraf för raffinering vid egen fabrik eller försändning till annan fabrik uttaga större eller mindre partier, som till vikt och rendement bestämmas, på sätt i mom. e och g sägs. Det råsocker, som den 1 oktober finnes kvar, skall omedelbart på enahanda sätt till vikt och rendement bestämmas.

c) Den 29, 30 och 31 augusti får smältning af socker ej äga rum inom raffinaderi. Det socker, som ännu den 31 augusti är under arbete, bestämmas till vikt och rendement enligt mom. e, f och g.

d) Efter hand som det i mom. b och c omförmälda socker till vikt och rendement bestämmas, skall tillverkaren i vederbörande räkenskap föras till godo den uttrönta mängden af rendementssocker med därå belöpande skatt enligt 1 § eller ock må, där tillverkaren det begär, detsamma tillgodoföras tillverkare vid annan fabrik.

e) Vid den i mom. b och c omförmälda inventering uppväges sock-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

ret, dock att, där sockret är packadt i kolli med lika vikt, räkning af antalet kolli och profvägning af två på hundralet må vara tillfyllest, därest ej anledning finnes till antagande, att sockrets vikt ej uppgår till den uppgifna.

f) Vid inventering af sådana sockerprodukter, som förvaras å fasta reservoarer och kärl, utrönes vikten genom mätning och bestämmande af specifika vikten.

g) Vid inventering uttages ur hvarje likartadt parti prof, därvid i intet fall ett prof må representera mer än femtiotusen kilogram. De uttagna profven underkastas kemisk undersökning, hvarvid sockerhalten bestämmes genom polarisation samt askhalten utrönes genom profvets inaskning med svafvelsyra, hvarefter rendementet bestämmes genom att från polarisationen afdraga fem gånger askhalten. Härefter uträknas för hvarje parti den vikt rendementssocker, det innehåller. För verkställande af den kemiska undersökningen äger förste kontrollören att på statens bekostnad anlita biträde af sakkunnige.

(Utskottets förslag.)

ret, dock att, där sockret är packadt i kolli med lika vikt, räkning af antalet kolli och profvägning af två på hundralet må vara tillfyllest, därest ej anledning finnes till antagande, att sockrets vikt ej uppgår till den uppgifna.

f) Vid inventering af sådana sockerprodukter, som förvaras å fasta reservoarer och kärl, utrönes vikten genom mätning och bestämmande af specifika vikten.

g) Vid inventering uttages ur hvarje likartadt parti prof, därvid i intet fall ett prof må representera mer än femtiotusen kilogram. De uttagna profven underkastas kemisk undersökning, hvarvid sockerhalten bestämmes genom polarisation samt askhalten utrönes genom profvets inaskning med svafvelsyra, hvarefter rendementet bestämmes genom att från polarisationen afdraga fem gånger askhalten. Härefter uträknas för hvarje parti den vikt rendementssocker det innehåller. För verkställande af den kemiska undersökningen äger förste kontrollören att på statens bekostnad anlita biträde af sakkunnige.

Reservationer:

mot förslaget till förordning om beskattning af socker. (Kungl. Maj:ts proposition n:o 76.)

Mot 4 §

af herr *Östberg*, som yrkat, att paragrafen måtte ur förordningen utgå;

mot förslaget om tullen å socker m. m. (Kungl. Maj:ts proposition n:o 77.)

af herr *K. G. Karlsson*, som anført:

»Då jag håller före, att den i Kungl. Maj:ts proposition n:o 77 föreslagna nedsättningen af tullen å socker är i hufvudsaklig mån motiverad af å sockermarknaden genom Brysselkonventionen inträdda ändrade förhållanden, och då enligt mitt förmenande allmänheten snarast möjligt bör komma i åtnjutande af den sänkning af sockerpriserna, som en tullnedsättning möjligen kan komma att medföra, har jag ansett, att skäl icke saknats för att bestämma tiden för tullnedsättningens trädande i kraft till exempelvis den 1 juli innevarande år. Men då Kungl. Maj:t icke ansett skäligt att låta ifrågavarande nedsättning träda i kraft under löpande finansår, finner jag bäst att äfven i detta afseende ansluta mig till Kungl. Maj:ts förslag. Under inga förhållanden kan jag vara med om utskottets förslag att uppskjuta denna tullnedsättning ända till den 1 september 1906.

På grund af hvad jag sålunda anført anser jag, att utskottet bort hemställa om bifall till Kungl. Maj:ts proposition n:o 77 äfven hvad denna proposition rör tiden från och med den 1 januari 1906 till den 1 september samma år.»

samt

af herrar *O. A. Ericsson*, *Beckman* och *Höjer*, hvilka instämt med herr *Karlsson*.

Härjämte hafva nedannämnda herrar ledamöter i utskottet begärt få antecknadt, att de icke deltagit:

herr *A. Hammarström* i den slutliga behandlingen af 4 §:ns första stycke;

herr *O. A. Brodin* i den slutliga behandlingen af frågan om bestämmande af skattesats och tullsatser; samt

herrar *G. Jansson* och *E. A. Lindblad* — på grund af arbete inom särskilda utskottet n:o 2 — i behandlingen af de i detta betänkande omförmälda frågor.